

LA SENYORA
D.ª Maria Dolors Morera de Gavaldà
Directora de l'Acadèmia de Música Morera
Mori el dia 27 del passat setembre als 23 anys
havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica
(A. C. S.)

Els seus afligits espòs Joan, mare, padrina donya Carme Morera, mare política i germans polítics, oncles, cosins i parents tots, en recordar als amics i coneguts tan sensible pèrdua, els preguen que la recordin en llurs oracions i se serveixin assistir als funerals que per l'etern descans de la seva ànima se celebraran demà, divendres, dia 13, a les deu, a l'església parroquial de Jesús de Gràcia, pel qual favor els en quedaran verament agraïts.

LES MISSES DESPRES DE L'OFICI I SEGUIDAMENT LA DEL PERDO
EL DOL ES DONA PER DESPEDIT NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

Màquina d'escriure
Camió oficial durant
17 anys consecutius **Underwood**
C. M. Guillem-Trüniger, S. A. - BALMES, 7 - Barcelona

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Direcció telegràfica:

MARSANSBANK

Apartat de Correus núm. 1

Telèfons números... 4530 A.
4531 A.
4532 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

EL DOCTOR OLLER

ha retornat i s'ha encarregat de la seva visita de

GOLA, NAS I ORELLES

pel carrer CONSELL DE CENT, 302, primer.

Telèfon 2409 A

J. A. Wennberg Metge especialista en malalties de la infància. Consulta: Dimarts, Dijous i Dissabtes, de tres a cinc. Tractaments especials per personal auxiliar, els dimecres i divendres. - Balmes, 90, pral., 1.^a

Sabó "La Oca"

Fabricant: J. ALERMI - MATARO
qualitat superior

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona. - Dia 11 d'octubre de 1922.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 761'9, 762'0, 762'6.

Termòmetre sec: 13'8, 17'4, 16'1.

Termòmetre humit: 11'8, 14'4, 14'6.

Humitat (centèsimes de saturació): 78, 62, 84.

Direcció del vent: ENE., SE.

Velocitat del vent en metres per segon: 4, 4, 0.

Estat del cel: Tapat, Nuvolós, Quasi tapat.

Classe de núvols: St.K., K.N., K.N.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 17'8; mínima, 12'6; mínima prop del sol: 10'8.

Oscil·lació termomètrica: 5'2.

Temperatura mitja: 15'2.

Precipitació aquosa, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, 0'0 mm.

Recorregut del vent en igual període: 177 km.

Observacions particulars: Boira.

El director, E. Alcobé.

- Fosto-Gilco-Kola-Lactinat cura debilitat. B. Domènech, Ronda de Sant Pau, 71.

Dimenge vinent, dia 15, el Comitè d'Excursions del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria organitza una excursió al Montbui, Sant Miquel del Fai i Cingles del Besti. Les inscripcions seran fetes a la Secció P. d'Esports i Excursions del dit Centre, avui, de nou a onze del vespre.

- Gábies i peus de metall. Nous i elegantíssims models. Creació de la casa Llorens Germans. Rambla de les Flors, 30.

El Club de Mar del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria efectuarà dimenge vinent, a les vuit del matí, unes regates al cronòmetre per a equips d'hol a quatre remers i timoner, sobre una distància de 2.000 metres ratlla recta, per a la classificació de bogadors d'outrigger.

- Les exigències de la Moda en la decoració de la llar queden suplertes amb l'encant dels mobles de jonc i mèdula del Passeig de Gràcia, 115.

Avui, a les sis de la tarda, a la Institució Hispano-Americana d'Intercanvi Científic i Econòmic (Plaça de Catalunya, 14, principal), tindrà lloc, amb motiu de la Festa de la Raça, la celebració d'una conferència a càrrec del president de la dita Institució, don Aureli Ras, sobre el tema: «Panhispania».

JOIES VILANOVA Unió, 6

Al Paral·lel un subjecte que es diu Josep Maria García Marín, de 33 anys, i que es dedica a la venda ambulanta de tabac, agredí al guàrdia municipal Manuel Franco López amb un ganivet de grans dimensions perquè li

havia ordenat que es retirés del lloc en què estava.

El guàrdia resultà amb una ferida a un dit de la mà esquerra i el García amb una ferida contusa a la regió rigomàtica esquerra i una ferida incisa al dit mitjà de la mà dreta, causades per ell mateix amb el seu ganivet per resistir-se a ésser desarmat.

Aj García li foren decomissats alguns paquets de tabac, i després de curat fou posat a disposició de la delegació de policia.

Vaixelles **PORCELLANA**
J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

Al carrer de la Creu Coberta, a l'intentar pujar a un tramvia Dolors Coll Altamir, de 55 anys, va caure produint-se una ferida contusa a la cama dreta i algunes contusions.

Fou curada al dispensari d'Hostafrancs.

Cristalleries **J. Llorens, R. Flors, 30**

Amb motiu de la festa de la Verge del Pilar, ahir a la nit la rondalla del Centre Aragones va donar un concert a la plaça de Sant Jaume, en honor de l'alcalde.

-Alumini bo i barat. R. Catalunya, 95

Han estat posats a disposició del jutjat dos individus anomenats Jesús Alfonso Navarrete i Francesc Senado, acusats d'haver amenaçat de mort amb unes pistoles, a la carretera de Castellví, a Joan Piera i Antoni Gama.

-Banyera, Escalfador i Lavabos, 428 pessetes. Quartos de bany en gres i porcellana (Tayfors). **Laooma Germans, Passeig Sant Joan, 44.**

Aj carrer de Pere IV, davant del de Castillejos, un carro atropellà a la noia Rita Rupert Princip, de 15 anys, causant-li erosions al dors de la mà dreta i avant-bras que li foren curades al dispensari de la Barceloneta.

El carreter va fugir.

- Trofeu Armangué
Excursió Marítima a Tarragona

En el R. Moto Club, Plaça de Tetuán, 36, i a l'Agència Otín, R. Santa Monica, 13, es venen passatges a 12 pessetes, d'anada i tornada.

Bar econòmic. Bicycles amb ports gratis.

A l'estació de Vilanova, mentre l'obrer Bernard Ferrer Elbas, de 42 anys, estava carregant riells des d'una vagoneta a un carro, n'hi varen caure alguns al damunt produint-li fortes contusions i erosions a les cames que li foren curades al dispensari de Santa Madrona.

-Sangrà Pelayo, 11. Lavabos

A l'Asil del Parc ha mort l'asilada Eulogia Larizán Forgas, de 80 anys, vídua, natural de França.

La fundadora de l'entitat filantròpica «L'Abic dels Pobres», doctora Quadras Bordes, ha rebut donatius per a l'obra dels senyors següents: Senyor Tamburini Colomer, donya Maria Nieto de García, don Benigne de la Riva, senyors Sala i Badrinas, Montané Font, Bosch i Ferrán, Clapés i Roca, Font i Batallé, Chevalier, Fills de J. Durán, Daniel, Durán i Tarruella, Fills de Josep Freixa, D. i C. Sallares, Bleygual i Llonch, G. Torras Font, J. Prat i F. Trullas. Continuarem publicant la llista de donatius en dis successius.

A la plaça de la Llibertat de Gràcia ha agafat un atac de feridura a un home d'uns 60 anys. Ha estat auxiliat al dispensari i d'allí conduït a l'Hospital Clínic amb el cotxe ambulància, sense que fos identificat.

El carreter Pere Rodón Marín fou agafat per la roda del carro que menava pel moll, rebent una ferida a la mà dreta, amb eixafada del dit gros. Fou curat al dispensari de la Barceloneta.

A l'encarregat del magatzem de bories de cotó del núm. 21 del carrer de Magòria, Francesc Serrahima, un diable dels que estrinjolen caps li agafà la mà, matrucant-li la munyeca i produint-li una ferida de pronòstic reservat que li curaren al dispensari d'Hostafrancs.

Ahir a la tarda tingué lloc la inauguració de la casa Fancy, la qual és destinada a modes per a senyora. Està instal·lada a la Rambla de Catalunya, 11.

Cal fer ressaltar la sumptuositat i luxe en què és presentada aquesta casa, en la qual han intervingut els següents industrials, sota la direcció d'En Tomás Isern, de Madrid: Fusieria R. Parcorises, Pintors Vilaró i Valls, Tapicer senyor Aldabas, electricitat Ramon Illa, bronzista Pere Corberó. El local estava ple de gom de distingida concurrència, en la qual feu acte de presència el governador, senyor Martínez Anido.

S'exhibiren uns 50 models de vestits, sombreros i moneders de riquíssima valor i molt gust.

Els invitats foren obsequiats amb dolços, xampany i havans i a les senyores i senyoretes amb boniques capses de bombons.

Havent començat al Palau de la Fira de Mostres els treballs d'instal·lació de l'Exposició aneja al Primer Congrés d'Higiene i Sanejament de l'Habitació, es fa present a tots els que vulguin exposar llurs productes que el dilluns vinent, dia 16 del corrent, han de quedar terminades per complet les instal·lacions.

Ha tornat de la conca del Ter, on ha efectuat treballs de camp durant l'estiu, la comissió geogràfica del NE. d'Espanya, al davant de la qual hi ha el tinent coronel d'Estat Major En Josep García Puchol.

A primera de novembre vinent tornarà a sortir la dita comissió per a realitzar estudis a la costa de Llevant.

Els senyors Martínez Anido i Luengo assistiren a Badalona a un àpat amb què els obsequià la Societat de Pescadors de Sant Pere.

Els policies senyors Marín i Verde-solo aconseguiren detenir a la plaça de Medinaceli dos individus anomenats Farrés i Illa, sospitosos d'expedidors de bitllets falsos.

Al Farrés se li trobaren al damunt 50 bitllets falsos del Banc d'Espanya de 100 pessetes.

Efectuat després un registre al domicili del Farrés, carrer de Bonaire, número 1, principal, es trobaren 41 bitllets més, de la mateixa quantitat, també falsos.

A l'Illa no se li ocupà cap bitllet. Els bitllets són tots de 100 pessetes, emissió de 30 de juny de 1906, i està mitjanament falsificats.

Els detinguts, junt amb el corresponent atestat, foren posats a disposició del jutjat.

El dia 22 de l'actual el comandant general de Sometents En Plàcid Pereyra, acompanyat del seu ajudant de camp En Ramon Mourille, anirà a Reus per a presidir el concurs de tir

AVUI, ORQUESTRA PAU CASALS

Primer Concert - PALAU DE LA MÚSICA CATALANA - A tres quarts de deu del vespre

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrams i conferències de LA VEU)

CRISI MINISTERIAL A LISBOA

Lisboa, 11. — Ha presentat la dimissió el ministre de Comerç. — Hayas.

ESpanya i el Vaticà

Madrid, 11, 2 tarda.

Un periòdic del matí diu que el retard en tornar de Roma, el Nunci de S. S. a Espanya, obeeix a dificultats sorgides en les negociacions mantingudes entre Espanya i la Santa Seu, sobre els béns de la nació als Sants Llocs.

La notícia s'ha desmentit oficialment pel ministeri d'Estat.

El ministre, senyor Fernández Prieta, ha manifestat avui el següent:

— És totalment inexacte el suposat disgust entre Espanya i la Santa Seu i menys entre Espanya i el Nunci, a propòsit de les negociacions sobre els béns dels Sants Llocs.

Ni un sol dia ni un moment han deixat d'ésser cordialíssimes les relacions entre el Nunci de S. S. i el ministre d'Estat i ni un moment han deixat de desenvolupar-se en la més completa normalitat les negociacions amb Roma sobre els nostres béns a Jerusalem.

El Nunci, en ús de la seva llibertat, marxa a Roma per a tractar amb el Vaticà aquest assumpte, però deixa a Madrid un encarregat de negocis perquè continués tractant amb el Govern espanyol.

Nosaltres negociem amb Roma com amb una potència sobre els nostres interessos, i res tindria de particular que en el curs d'aquestes, com d'altres negociacions, sorgissin dificultats, però en el cas present, repetim, no hi ha hagut el més petit disgust, ni el motiu més insignificant que pugui constituir un fonament del suposat disgust.

El Nunci, per tant, tornarà a Madrid quan ho cregui convenient, i ja que no existeix cap obstacle que s'oposi a aquest retorn ni que influeixi en l'afornament.

DE GOVERNACIÓ

El ministre de la Governació ha manifestat avui que no hi ha cap novetat a provincies.

El Rei, el Xa i el president del Consell de ministres han sortit a dos quarts de dotze, en tren especial, cap a Toledo, on passaran el dia.

— D'altres coses no hi ha res — ha afegit el ministre.

Precisament ahir es donà el cas curiós de què durant dotze hores no es rebé ni un sol telegrama de provincies.

Això indica que la tranquil·litat no pot ésser més completa.

— Estem en un període de sonni — ha observat un periodista.

— Res de sonni — ha replicat el senyor Pinós — però malgrat aquesta manca d'informació, dels governadors, es treballa i la vida es desenvolupa activament en tots els sectors de la nació.

El que no hi ha és cap desordre.

DE LA PRESIDENCIA

El sots-secretari de la Presidència ha manifestat aquesta tarda que demà sortirà cap a Sevilla el sots-secretari de la Guerra, general Barrera, i que passat demà marxaran el Rei i el president del Consell de ministres.

EXCURSIÓ A TOLEDO

A dos quarts de dotze del matí han sortit, en tren especial, cap a Toledo, on passaran el dia, el Rei don Alfons i el Xa de Pèrsia.

Les reials persones han estat acompanyades a l'estació per les autoritats.

Els acompanyen el director de la Companyia de M. S. A., senyor Maristany, el president del Consell d'Administració, senyor Alvarado, i altres caps i enginyers de la Companyia.

El sobirà espanyol vestia uniforme d'infanteria de campanya.

El Xa de Pèrsia vestia d'americana blava i barret fort.

Amb els sobirans han anat a Toledo el president del Consell de ministres senyor Sánchez Guerra, el marquès de la Torreclilla, els ajudants del Rei senyors Vign i Butler i el seguit del Xa de Pèrsia.

QUARTA CARTA

DE D. AMOS SALVADOR

El senyor don Amos Salvador publica en «La Libertad» la quarta carta oberta dirigida a don Lluís Duran i Ventós.

Atenent a requeriments d'alguns estudiosos aclarar uns quants conceptes del final de la carta d'ahir.

Diu que les altres provincies estan cegues si no veuen que la separació de Catalunya les lesiona, i no sap quin qualificatiu aplicar als que veient-lo, es creuen de braços, sense preocupar-se del núvol que els hi ve al damunt.

Exposa diverses raons en les quals pretén demostrar que la força dels països, sobre tot la internacional, està en sa extensió i en el cens de població, i per consegüent tot el que tendeix a debilitar l'unió i aqueixa grandesa comprometrà l'èxit de la marxa de la vida de les nacions.

Les mutilacions territorials són un mal greuíssim per l'agricultura, la indústria i el comerç, i per a totes les manifestacions de la vida nacional. Necessiten totes, per a difondre's, vies de transport, fèrrees o carreteres, i no es podrà multiplicar igual desenvolupament en territori nacional que quan la prolongació requereix que travessin nacions estrangeres.

En el relat a la defensa militar es encara més patent el cas.

En les guerres modernes es procura substituir les fortificacions per les xarxes de camins de totes classes, però no és el mateix que estigui la tanca a la frontera artificial o a la frontera material.

Mereix citar especialment l'atenció el que es relaciona amb els ports de mar, que és essencialíssim.

Totes elles són, a tot arreu, cap d'infinites vies que posen en comunicació a les nacions que els poseixen, amb tots els pobles de la terra, i se'ls concedeix a aqueixes posicions tal importància que les nacions interiors es consideren desheretades i fan els esforços més extraordinaris per a treure per alguna part el cap al mar.

Què seria, doncs, de les regions interiors d'Espanya si, limitant a Catalunya, formessin nacions independents amb fronteres?

Es el mateix utilitzar ports propis que ports estrangers?

Això seria irremissiblement a les nacions de l'interior, però encara que es tractés solament de Catalunya el perjudici seria immens.

En punt a la defensa nacional les fortificacions dels ports són de les que es classifiquen en sa categoria i les que necessàriament han d'ésser atacades; però, és el mateix que les defenses espanyols que estrangers?

Així estaria la sotmesa i en mans enemigues.

A ningú se li ocorre pensar que Espanya és defensiva al mateix essent Portugal part del nostre territori que essent nació independent.

El mateix succeiria amb la separació de Catalunya. Quedaria obert el territori nacional per mar i per terra als exèrcits estrangers. No es podrà defensar el pas dels Pirineus ni el de l'Ebre operant sobre línies interiors. Fora precis batre's amb l'enemic dintre de casa.

A menys separatisme menor dany, però sempre enorme amb sols atacar la unitat.

I a aquest dany s'han d'oposar les regions interiors, fins amb les armes i molt més si s'intentés la separació imposant-se com es preté i s'amenaça amb una força que no es té més que en cervells periborats per incurable pedanteria.

INCIDENT PERSONAL

A primera hora d'aquesta matinada ha ocorregut al carrer d'Alcañá un incident entre un capità i un caporal de la Legió estrangera anomenat Carles Mico.

A conseqüència de l'incident el capità ha estat assistit a la casa de socors de lleus lesions i el caporal Mico ha estat portat a la Comissaria i d'allí a presons militars.

LA «GACETA»

Madrid, 11, 415 tarda.

La «Gaceta» publica: Reial decret del ministeri de Gràcia i Justícia modificant en la forma que es publica l'article 399 del vigent Reglament per a l'organització i règim del Notariat.

Reial ordre del ministeri del Treball disposant que s'inclouguin en la llista de valors admesos per a la inversió de reserves matemàtiques de les companyies d'assegurances els

valors Renda francesa 5 per cent de 1916-18, Renda francesa 4 per cent de 1917 i Renda francesa 4 per cent de 1918.

D'Estat. — Anunciant que des del dia 15 del mes actual queda suprimit el requisit del visat de passaports per als súbdits suïssos que es dirigeixin a Espanya i dels espanyols que es dirigeixin a Suïssa, excepció dels que es dirigeixin als dits països amb el fi de cercar treball.

Anunciant que la Fulla Oficial Suïssa del Comerç ha publicat un decret pel qual es concedeix fins a nou anys el benefici d'una autorització general d'importació a les mercaderies que s'esmenten.

D'Instrucció pública. — Anunciant a concurs la provisió de la plaça de professor de Gimnàstica vacant a l'Institut General i Tècnic de Girona.

EL MOTIU DEL VIATGE DEL XA

Un periòdic explica de la següent manera els motius del viatge del Xa de Pèrsia a Madrid:

En un dels viatges fets pel Rei d'Espanya a París conegué el Xa de Pèrsia que es trobava llavors a la capital francesa.

Posteriorment, es trobaren a Douville i moltes vegades el Xa concorria a la tertúlia de don Alfons.

Es conta que les dames nord-americanes eren les singularment elogiades pel Xa, i segons els cronistes francesos s'havia enamorat bojanent d'una d'elles, però aquesta es mostrava indiferent als galanteigs del sobirà persa, fent-lo objecte de marcats desdenys.

En una de les tertúlies de Biarritz, parlant cert dia dels encantaments físics de les dones dels diversos països del món, cada qual exposà la seva opinió, i un espanyol molt significat elogià la bellesa i la gràcia de les espanyoles, a les quals posà per damunt de totes les altres dones.

El Xa es lamentà de no conèixer Espanya, per a poder formar opinió respecte de les espanyoles, i llavors don Alfons l'invità particularment a visitar el nostre país.

DE GUERRA

Madrid, 11, 515 tarda.

El sots-secretari del ministeri de la Guerra, general Barrera, ha dit als periodistes que romandrà a Sevilla dos o tres dies.

A preguntes dels periodistes, ha dit que ignorava on estava avui el general Burguete, però suposa que estarà dedicat a visites d'acomiadament.

Decididament demà marxarà al Marroc acompanyat del personal que vingué amb ell.

Quan el sots-secretari conversava amb els periodistes ha arribat al ministeri de la Guerra el general Jordana que anava a acomiadar-se.

Els periodistes li han preguntat: — Ahem a Albucemas?

El general Jordana ha contestat somrient: — Jo no sé res d'això.

El general Barrera ha mostrat als reporters un magnífic model de Mauser que ha reformat la fabrica d'artilleria de Trubia.

S'introdueix la modificació de varies gatilles, donant-li la forma de pilota, amb el qual es fa millor la punteria.

EL PLET DELS ENGINYERS

«El Imparcial» adverteix que la real ordre sobre atorgament de drets als oficials d'artilleria, recentment dictada, va a promoure un gravíssim conflicte i assegura que no hi ha cap precedent que l'aboni, i afegeix:

Rectificar errors, que el més vulgar sentiment reconeix, no desmereix els governs davant l'opinió imparcial.

El que aquesta repotxa i censura sempre del poder públic és l'obstinació de sostenir disposicions, que dictades sense la deguda reflexió poden suscitar pugnes les conseqüències de les quals són difícils de preveure i difícils de remiar.

Pel mateix que la raó acompanya als elements civils en llurs demandes, l'actuació d'aquests ha d'ésser templada; cap actitud violenta pot justificar-se davant del poder; s'ha de demanar en forma, sense fer valer altra força que la derivada de la raó i de la justícia del sol·licitat.

Fer altra cosa és bastardejar la raó, i per la seva part el Govern ha d'acollir diferent tota petició mesurada i resoldre sense precipitació, però

també sense dilació, el que cregui procedent, i en el cas concret ara en litigi, s'ha de reconèixer que l'argument fonamental en què apoen els alumnes d'enginyers i d'arquitectes llurs drets no és materia opinable, perquè, en efecte, escoles distintes amb quadros i assignatures diferents, amb diverses finalitats i de res semblant aplicació, no poden produir una mateixa classe de tècnics.

EN ROMANONES

I ELS ENGINYERS CIVILS

Aquest matí, més de 300 estudiants alumnes de l'Escola d'Enginyers Industrials s'han dirigit en manifestació improvisada des de l'esmentat establiment d'ensenyament al domicili del comte de Romanones.

Un cop allí ha estat rebuda per l'ex-president del Consell una comissió, la qual li ha manifestat l'objecte de la visita, que no era altre que el de donar-li les gràcies per l'actitud adoptada pel comte de Romanones en ésser requerit el seu concurs per a defensar els interessos dels enginyers industrials, greument compromesos pel Reial Decret que facultava als artillers per actuar oficialment en iguals condicions que aquells.

El comte de Romanones ha manifestat als visitants que per a defensar els seus drets davant del Parlament i on fos precis s'oferia ell com a fundador de l'Escola i tenint en compte la justícia del cas que defensaven els escolars.

Aquests han fet objecte al comte d'una afectuosa manifestació de simpatia i s'han dissolt en el major ordre.

LA CONCENTRACIÓ LLIBERAL

En els últims dies d'octubre se celebrarà a Saragossa un acte de propaganda política organitzat per la concentració liberal.

CASERNA A GIRONA

«El Diario Oficial del Ministerio de la Guerra» publica una Reial ordre aprovant una proposta eventual amb carrec a un capítol addicional a l'article tercer, secció quarta, del vigent pressupost, pel qual es consignen a la Comandància d'Enginyers de Girona 213.625'02 pessetes per adquisició de terrenys destinats a la construcció d'una caserna per al setísim regiment d'artilleria pesada en la dita plaça.

CONTRA UNA DESIGUALTAT

Bilbao. — L'Associació de bancs i banquers del Nord d'Espanya s'ha dirigit al ministre de Finances i al Governador del Banc d'Espanya demanant que desaparegui de les condicions en què s'anuncia, la pròxima emissió d'obligacions del Tresor, la desigualtat creada a favor de Madrid, segons la qual, des del dia 17 no s'efectuaran subscripcions a la resta de Espanya, essent insuficient justificació la possibilitat de què hi hagi més comandes que títols, puix això també pot esdevenir el dia 16, i això, el mateix se salva aquest dia que en els posteriors, mitjançant el prorrateig.

LES JUNTES INFORMATIVES

Madrid, 11, 830 nit.

L'«Heraldo», continuant la seva campanya sobre les Juntres militars de Defensa, diu:

«La Comissió informativa d'Infanteria, segurament que amb l'assentiment exprés dels seus superiors, el sots-secretari i el ministre de la Guerra, està inquirint de l'Arma la conducta que cal observar contra els rebels a la seva actuació. Des del moment que aqueix organisme té caràcter oficial, cal reconèixer que la seva gestió s'esmuny dintre del més perfecte ordre legal.

En aqueixes condicions resulta que el Govern és el qui autoritza l'entredit en què es té la ben plantada oficialitat del Terc d'Estrangers i de Regulars, junt amb alguns altres cossos de la península i de molts oficials que tenen criteri oposat a l'entitat successora de la Junta de Defensa d'Infanteria.

El diari fa ressaltar la gavetada de l'assumpte, i assegura que recentment han estat desqualificats per aquella nou caps i oficials de Regulars i del Terc, per haver-se posat en front de la Comissió Informativa de l'Arma, en ço que es relaciona amb la major o menor conveniència de l'actuació d'aquella».

Diu el mateix diari que actualment s'està votant en totes les Juntres regionals de l'Arma d'Infanteria un nou qüestionari, encaminat a impedir, sota les més severes sancions, que els caps i oficials de l'Arma d'Infanteria enemics de l'actuació de les Juntres se surtin el més mínim de les prescripcions d'aquestes perquè no puguin aparèixer dissidents en cap moment.

Se suposa que votaran en contra de aquest qüestionari un 75 per 100 d'oficials de l'Arma.

Convé recordar que la campanya és feta pel diputat romanonista senyor Argente, i que coincideix amb un article publicat també aquesta nit en l'orgue del comte de Romanones, el «Diario Universal», contra les Juntres de Defensa.

Tant un diari com l'altre, tant per

llur compte com per posar-ho en boca de suposades personalitats, suposa que a l'Arma d'Infanteria esclataran greus dissidències, i exciten que no es perdi l'oportunitat per a restablir la disciplina en l'Exèrcit.

VISITA DE COMIAT

Demà marxarà a Sevilla per a assistir a l'acte de la remesa de la bandera dels Regulars de Larraix, el sots-secretari de Guerra, general Barrera.

Els periodistes que fan informació al seu departament l'han visitat avui per a acomiadar-lo, i han coincidit en le seu despatx amb el general Souza, que hi anava amb el mateix fi.

Un reporter ha interrogat a aquest general: — Què hi ha, per fi, d'Alhucemas?

— Res, senyors; jo vine només en visita de cortesia, a acomiadar-me, perquè aquesta nit ens en tornem a Africa i no m'hi preguntin res més perquè els tinc molta mor.

EL MONUMENT

AL MARQUES DE COMILLAS

Avui ha sortit cap a Cadix, per tal de representar al Govern en l'acte de descobrir el monument erigit en la dita capital per subscripció pública a imarques de Comillas, el ministre d'Instrucció pública, senyor Montejo.

L'ALT COMISSARI

Madrid, 11, 915 nit.

El general Burguete ha dedicat part de la tarda a fer visites de comiat, i en l'express d'Andalusia ha sortit aquesta nit, per a tornar al Marroc.

A l'estació ha estat acomiadat pel Govern i autoritats.

L'Alt Comissari se'n va molt satisfet del resultat de la seva estada a Madrid.

En primer terme, de la seva malaltia de l'estómac diu que es troba tan bé que li ha permès resistir els dos àpats per dia amb que ha estat obsequiat.

Pel que es refereix a la part política del seu viatge, també torna al Marroc altament satisfet, puix el Govern n'hi ha posat cap obstacle per a la realització del que ell creu necessitats de la campanya.

EL DESFALC DE LARRAIX

Continua parlant-se dels desfalscs descoberts a Larraix.

Ha estat signat el retir del tinent coronel d'Intendència, senyor Cánovas, que exercia el càrrec de sots-intendent dels serveis de Larraix.

El comandant senyor Muñoz, cap del Parc d'Intendència de Larraix, que està hospitalitzat, s'ha agraït en el seu mal, presentant símptomes de bogeria.

El capità Jordana ha negat a diversos amics seus l'autenticitat d'algunes declaracions que se li han atribuït sobre el desfalc.

El comandant d'Intendència, senyor Montes, processat també, havia sol·licitat de don Melquíades Alvarez que el representés com a advocat.

El senyor Alvarez s'ha excusat a fer-ho.

Notícies particulars de Larraix permeten assegurar que el procés pel desfalc, se segueix amb gran activitat. En això han posat particular desig el general Sanjurjo, comandant general de la plaça, i molt especialment l'Alt Comissari, que, com es sap, ha assumit l'autoritat judicial en aquest greu assumpte.

L A FIESTA DE LA RAZA

Com és sabut, demà, dia 12, se celebrarà la «Fiesta de la Raza».

A les onze del matí, es formarà la

manifestació al Passeig de Recoletos. Estarà integrada pels alumnes de les escoles oficials, l'Ajuntament de Madrid en corporació, els representants de les Repúbliques americanes, i representacions de la Universitat, acadèmies i altres centres de cultura.

La manifestació es dirigirà a la plaça on hi ha l'estàtua de Colom, davant la qual es dipositaran rams de flors, i serà llegida una carta de l'escriptor Grandmontagne.

Seguidament, l'Ajuntament i representacions invidades, seguiran fins a l'actual Glorieta del Cisne, on es descobrirà la làpida que donarà el nom de Ruben Darius a l'esmentada Glorieta.

L'alcalde de Madrid, i un representant de les Repúbliques americanes, pronunciaran discursos en aquest acte. A dos quarts de deu de la nit, se celebrarà una funció al Teatre Reial, de conformitat al següent programa.

Primera part: Primer. — Representació del segon acte de la comèdia d'Iglesias Paz (argentin), «La conquista», per Antònia Plana i la seva companyia.

Segon. — Lectura per la mateixa actriu de la poesia d'Amad Nervo, titulada «La vieja llave».

Tercer. — Recitació d'un poema original d'Eduard Marquina.

Segona part: Quart. — Ballables de l'òpera «Raimond Lull», del mestre Villa, per la Banda Municipal.

Cinquè. — Recitació per l'actor Romeu de «La salutació del optimista», de Ruben Darius.

Sisè. — Lectura d'un conte de Manuel Machado, titulat «Los conquistadores».

Setè. — Discurs de don August Barcia.

Tercera part: Vuitè. — Mosaico de aires hispano-americanos, per la Banda Municipal.

Novè. — Balls i cançons americanes, per l'Argentina.

Dèse. — Representació per Margarida Xirgu i la seva companyia, del segon acte de «La niña de Gómez Arias», de Calderón.

RUMORS SENSACIONALS

Madrid, 11, 10'30 nit. Avui han circulat rumors sensacionals, referents a l'actitud de determinats elements, i es deia també que és possible que no torni a l'Àfrica el cap del Terç, senyor Millán Astray.

ESpanya i Suïssa

Per canvi de notes entre el representant de Suïssa a Espanya, i el ministre d'Estat, ha quedat convingut que, a partir del dia 15 de l'actual, sigui suprimit el requisit del visat de passaport dels subdits suïssos que es dirigeixin a Espanya, llevat dels que es traslladen als esmentats països amb el fi de cercar-hi feina, per als quals el visat resta subsistent.

LA SITUACIÓ A CUBA

La Legació de Cuba ha rebut el següent cablegrama del seu país: «El Congrés ha votat la llei de l'emprèstit exterior, proveint els mit-

jans conduents per a satisfer totes les obligacions retrassades de la República. Aquesta mesura i altres complementàries de gran importància es tableixen damunt de base sòlida les finances del Govern i el crèdit del país — Firmat: Céspedes, secretari d'Estat.»

EL PRESIDENT DEL CONGRES

El president del Congrés no tornarà a Madrid fins el dia 17 del corrent.

L'AMBAIXADA ITALIANA

L'encarregat de Negocis d'Itàlia i el personal de l'ambaixada tornaran a aquesta Cort el propi diumenge, dia 15.

DRET PREFERENT

Per Reial Ordre del ministeri de la Guerra es concedeix dret preferent als caps i oficials ferits per a ocupar en primer lloc les vacants que ocorrin en els cossos o dependències a les quals pertanyin en passar a situació de reemplaçament pel dit motiu.

EN BERGAMIN

Millorat del refredament que l'ha fet estar al llit dos dies, avui ha assistit al seu despatx oficial el ministre de Finances, senyor Bergamin.

En honor de l'Agell

L'ASSOCIACIÓ DE FABRICANTS DE COLORS, PINTURES I VERNISSOS DE BARCELONA

Ahí vespre va tenir lloc a la sala d'actes de l'Institut de Química Aplicada, la remesa d'una placa d'honor i mèrit amb què l'Associació de Fabricants de Colors, Pintures i Vernissos de Barcelona, atenent a l'alta funció social que l'esmentat Institut realitza, honorava el seu director, En Josep Agell i Agell.

Hi havia a l'acte, el president de la Diputació, senyor Vallès i Pujals; pel Patronat de la Universitat Industrial, N'August de Rull; En Galí, pel Consell de Pedagogia; En Manuel Riquelme, director de l'Escola Industrial de Vilanova; En Francesc Sirera, per l'Escola de Treball; els senyors Cerdà i Oliart, president i secretari de l'Associació, amb bon nombre de fabricants, així com també el professor de l'Escola de Química.

L'esmentat secretari, senyor Oliart, féu el següent discurs, dient:

L'Associació de Fabricants de Colors, Pintures i Vernissos de Barcelona, sent avui la més pregonera joia, de la seva fundació ençà, en poder venir aquí a fer-vos present d'aquesta placa; present humil que vos prego en nom dels meus consocios que no la rebutgeu, sinó ans el contrari, conserveu-la com a testimoni de l'admira- ció i gratitud amb què un petit sector de la indústria química d'aquesta terra veu la vostra noble tasca.

No són, per dissort, abundants els homes que sense altre interès que el

mes pur patriotisme, es desvetllen per al creixement de la indústria patrià, i que hi esmercin tota llur energia. Homes com vos, són dignes del més alt reconeixement dels compatriotes; i avui, l'Associació de Fabricants de Colors, Pintures i Vernissos, se sent altament honorada en fer-vos present del seu entusiasta homenatge.

Es per a nosaltres un honor que ens hagueu volgut rebre en aquesta Escola que és un dels joiells de la vostra obra, de preparar una completa i ferma Indústria Química nacional.

Escola, on aneu forjant sens descans homes especialitzats en cada branca de la Indústria Química; homes que portaran una més gran perfecció en els mètodes de producció; homes que sabran aprofitar aquests immensos cabals de riquesa patrià que resten a la terra esperant la mà intel·ligent que els transformi; homes que sabran rescatar per a llur patrià aquesta riquesa immensa que fuig avui cap a l'estranger en forma de primeres matèries i que podent ésser per a nosaltres font immensa de riquesa, és avui, només, un mercaderil vergonyós, que lluny de beneficiar l'economia nacional, és per a ella un motiu d'esgotament.

Aquesta Escola que sap agermanar el gaudi formós de la Ciència pura, i de la Indústria, encarrilant la primera vers la gran tasca del profit humà, que és l'essència de la Ciència Industrial.

Avant sempre! Que vos acompanyi a tothora l'encert i l'èxit en la vostra obra. Forgen homes que amb llurs èxits donin fe al capital, per a les empreses que tant manquen per al total aprofitament de la riquesa natural i de la Ciència Química, i que en comptes d'anar avui el capital a l'assalt de les posicions ja preses per l'esforç d'altres, agomolant inútilment indústries semblants i competències ruïnoses, sàpiguen encarrilar-lo cap a noves conquestes de productes, dels que són tributaris de l'estranger, tenint a casa les matèries primes per a produir-les.

La Indústria Química, que en el nostre país no ha assolit encara una situació normal, sinó que es veu excessivament desenvolupada en algunes branques, i en canvi extremadament minca en altres, mancada de membres essencials, es troba en la situació d'un ésser anormal al qual manquen elements de vida veritable, i en lloc de poder-se expandir, ha de portar una existència trista amb esforç per a substituir.

CAMISERIA

Rodriguez i Ferrer

Boqueria, 36 i 38

Havent adquirit la casa del costat per a donar millor impuls al nostre negoci, mentre s'efectuen les obres venem a preus sumament reduïts

La Indústria Química, més que cap altra branca de l'activitat humana, necessita ésser un tot orgànic, necessita un encadenament perfecte, i només així pot reeixir. Tasca gegantina, a la qual, amb fermesa exemplar, aneu obrint el camí!

Mai més podrà oblidar la Indústria Química nacional, el vostre concurs entusiàstic, desinteressat, serà, a l'obra de l'Arancel actual, perfeccionant el complicat mecanisme essencial de la classificació, i posant en son lloc errors manifestos que impossibilitaven el desenvolupament de moltes indústries. Noble tasca que aconseguireu en la Comissió Tècnica, junt amb altres homes de bona voluntat, als quals, des d'aquí, volem també recordar-los. També volem donar-vos encoratjament per a aconseguir el vostre noble propòsit de donar un esperit a la futura Exposició, fent que sia una demostració del molt que resta per a fer en aquesta terra en Indústria Química; posant als ulls dels que hi vulguin veure, la riquesa inexplorada i la riquesa que fuig, que podria ésser font inestricable de treball i de prosperitat.

En oferir-vos aquesta placa no venim solament a dir-vos: «Seguiu el camí emprès; la vostra obra és reconeguda i és admirada», sinó que adiu, volem dir-vos que us deixem una penya de què ens teniu prop vostre, que si la nostra indústria i les nostres forces són modestes, en tot el que volen i amb sincera voluntat, estarem a la vostra disposició per a ajudar-vos. Recordeu que uns quants homes de bona voluntat hem apreciat la vostra tasca, i estan al costat vostre amb llur humil però decidit esforç.

Fou molt aplaudit.

A continuació, el doctor Agell, víblement emocionat, i rebent de mans de l'Associació el pergamí i la bellíssima placa, féu un sentit parlament de gràcies. Digué que sentia orgull d'haver heretat dels seus pares, dos grans amors: l'amor de la Ciència i l'amor de la Patria; d'aquests dos amors en neix la passió que l'empeny sota el guiatge d'aquell difunt immortal que és dignu Prat de la Riba. No vull dir-vos que continuï, sinó el d'haver-me donat tot per a l'Escola i d'haver sabut associar-hi homes eminents que l'enalteixen. Digué que agrafia molt l'homenatge, tret-ne tot el que té de personal, acceptant-lo com a homenatge a la tasca col·lectiva de tots; ho agraeix tant més, diu, quant ell és com una fermansa de la compenetració entre l'Escola i els fabricants, que són com l'exponent del cos social al que principalment atany la tasca de l'Escola. Es refereix a la col·laboració que d'un temps ençà ha tingut l'honor de tenir amb els esmentats elements i com portant llur veu, en nom de la tècnica, pogué fer-se sentir la seva veu al costat d'aquell home il·lustre, En Francesc Cambó, davant del ministeri de Finances. Acabà fent vots per a la continuïtat d'aquesta vital col·laboració, que tant de profit ha de reportar a la nostra Patria i Catalunya.

Grans aplaudiments.

Per fi parlà En Vallès i Pujals, asso-

ciant-se a l'homenatge i glossant l'obra magnífica de l'Institut de Química Aplicada. Digué que és un goig per a la Mancomunitat de poder comptar amb persones com l'homenatjat, que als mitjans materials que ella hi aporta sap reinfundir-hi l'esperit, que és la part cabdal i el que dona eficàcia a les obres.

Molts aplaudiments.

Terminat l'acte, tots els presents s'atancaren a contemplar el pergamí i la placa, que és una obra bellíssima, projecte dels germans Oslé, executada per la casa Vallmijana.

En acabar, foren obsequiades les autoritats i representants amb un exquisit lunch.

LLIBRES NOUS

Enciclopèdia universal il·lustrada, «Europeo-Americana», tomo XLVI, Barcelona: Fills de J. Espasa, editors, carrer de les Cortes, 579 i 581.

Q No és aquesta la primera vegada que ens ocupem, amb el plaer que proporciona el tractar d'una obra que només mereix elogis, de la titànica empresa que, amb unànime aplaudiment del públic il·lustrat, està portant a cap l'Editorial Espasa; i els elogis que en altres ocasions hem dedicat a la seva magnífica «Enciclopèdia», amb motiu de l'aparició dels toms precedents, la justícia ens obliga a fer-los extensius al tom XLVI, que acabem de rebre.

Perquè el lector en pugui formar una idea aproximada de l'alt valor d'aquest fascicle, bastarà donar-li una lleugera entesa de la forma amb què està tractada una veu qualsevol. Així veiem la veu inicial d'aquest tom, «Polo», la qual s'estudia primerament en la seva acceptació de deport, donant a conèixer la seva història i diverses formes de joc, i el seu desenvolupament i particularitats en els diversos països; es tracta després de «Polo» en el seu concepte electrotècnic; segueix «Polo» (Física terrestre) amb l'estudi dels moviments dels pols teòria d'Euler, moviments de Chandler, etc.; veiem a continuació l'extens consagrat al «Polo Norte», dividit en vuit extensos capítols, en els quals s'estudien les regions i terres àrtiques, l'oceà Glacial del Nord, es detallen les exploracions antigues i modernes, es donen a conèixer les normes per les quals hauran de regir-se les expedicions futures i se serveix, per fi, una amplíssima ressenya bibliogràfica; segueix després l'article «Polo Sur», tractat en forma anàloga a l'anterior. Acompanyen aquests articles una veritable profusió de gravats, plànols, mapes i làmines en colors d'execució insuperable, que, junt amb la mestria i domini amb què estan tractats, fan la lectura sumament atractiva.

Repetim una vegada més que, en el nostre concepte, aquesta obra és la millor de totes les del seu gènere que hem conegut fins a la data.

Folleto de LA VEU DE CATALUNYA

11 12 OCTUBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

gre, del mateix vellut negre que tornava a aparèixer a un pamet de la blinda botina, sota les gracioses ondes de la sobrefalda panyet cendra, replegada a un cantó. La Delfina, si que era tota una senyoreta, amb aquell nasset prim, una mica arre-mangadet, aquell cos tan ben tren- cat, aquell cutis de tendror virginal, tant més fresc i petoner quant més anaven els muscles encoixinant i ar- rodontint les angulositats de l'adoles- cència. Llàstima que son posat fíat indavant i el peu un xic gros la fes- sin un xic feixugat!

— Nola, tante tiessa, ben estradeta, bona — li aconsellava, continuament, la tia.

La noia i la Catarina paraven la taula, una taula llarga, coberta d'un servei flamant com totes les altres coses. En Foix ja s'hí veia president, tot repapat, apuntant l'esquena en l'encoixinat respallier que donia ses inicials gravades. L'únic que enyor- va era la tassa; suprimir-la, un sa- crifici que feia alguns dies ha en obsequi de la noia, en holocaust de sa prosperitat; una exigència social que, ja ho veia, havia d'atendre. Però aquell rajolinet que li havia refres- cat la boca tota la vida, allà en els barris de Sant Cugat, com a Amè- rica, com al carrer d'En Giritll... Un recreyo — pensava interiorment — del que no m'havia privat mai a casa!

En fi, pitjor fora una desgràcia; ja s'hí aniria fent!

— Quantes neules portes? — pregun- ta la mare.

— Cent cinquanta; les que tu m'has dit.

— Està bé.

— I vi? — saltà la noia.

— Mira, tres ampolles de Jerés, dues de Màlaga i tres de Champagne. Crec que són les que m'has encarregat.

— La Delfina féu memòria mossegan- se un dit.

— En fi, bé; no sé, no sé si ens que- darem curts. Ara ja hauriem de tenir el que els francesos en diuen cave i els castellans bodega.

— Si, dona, i nosaltres celler — ex- clamà son pare, un xic enfadat de la lliçó.

— Bé; però celler no fa prou fi.

— No sé que sigui cap paraula ordi- nària; vol dir exactament el mateix. Ja em comences a carregar amb tan- tes lliçons. Tot ha de tenir la seva mida. Si et penses que el teu papa —

té, papa! — no ha vist res, terres de mig a mig. He vist més que tu: he estat a Amèrica.

La mare aprovà amb el cap; la noia es quedà tota moixra.

— Mía, Fina, mía, n'hí ha de pata! saltà el menut, xuclant-se el dit en veure desembolicar les ampolles de Champagne.

— I com el pare estigués ja desemfa- dat, aixecà en l'aire el menut i el féu petonejar per tothom. Quins acudits! Que bufó!

— Sembla un cromo — digué la mare.

Però el temps corria; els convi- dats podien arribar; encara havien de dur les ostres. La Roseta cor- ria a buscar-les; aquell negrito no era bo sinó per a obrir la porta; una figureta decorativa que amb son vestit verd oliva cenyit fins a l'im- possible i adornat el pit amb tres rengles de botons de llautó, tot ell ert com un ciri, girant sobre un sol pi, semblava arrencat d'un orga- net.

— Panxito, doncs, a la porta — or- denà l'amo. — I de seguida: — Que no ha vingut la minyona d'En Jordi?

— Si; ajuda a la cuinera.

— Bé, doncs, em vaig a despullar. Si arriba algú, ja el rebràs. Eh, noia?

En Foix tirà cap a la sala, que gat- rebé pogué travessar, guiat només per una ratlla de llum que clarejava en un finestre, prima com un regle de vidre. A les palpetes quasi, i sen- se oïre les pròpies petjades, que ofe- gava l'alfombra, arribà al balcó, ex- clamant:

— Què redimont! Quins mania de viure a les fosques!

I enfonsant la mà per entre sedes i malles, agafà el finestre; amb molt de compte el badà mig pamet; però, així i tot, senti un «rec» per les al- tures que el féu estremir. Havia es- queixat el transparent de punt. Tom- bà el cap esportuguit, i, valent-se sol, es confortà rondinant contra les mo- des i contra les dones:

— Si està esqueixat, que el sargel- xin! Encara un dia ens hi trencarem el coll per aquí. Volem mobles bons per tenir-los a les fosques! Quins gos- tos! Almenys, així es veu alguna cosa!

I sos ulls es tornaren a ani- mar de satisfacció en resseguir els daurats de les cadires i consola Lluís XV, les lluentors de la seda blau de cel, els enrevessats dibuixos de l'alfombra, els destells tornassolats de la magnífica aranya. No hi pogué fer més: s'assegué en el sofà, trepitjant amb modos la tofuda pell d'ós blanc; provà les molles, llepà amb un dit el daurat, i saltà, tot seguit, a repa- rar-se en un silló.

— Magnífic, magnífic!... Hem! però ja sé el que em costa!... En fi, no hi pensem més. Cada posició porta les seves exigències. L'Eladi té raó: qui no es dona importància està perdut. També no hauria fet d'aquí a un any; molt era que dintre aquest no me n'hagi rescabalat. Mal anitrem!

— Mes, així i tot, En Gil Foix se n'en- trà malhumorat a la cambra i ex- perimentà nou plaer al veure's rodejat de sos antics mobles de caoba, amics estranyets, però francs i senzills, que li oferien la falda sense reparo, li parlaven d'amors, d'alegries, de lla- grimes consoladores i no li portaven al cor cap remordiment ni a la vista

cap compte carregat de zeros. En Foix començava a entendre's, quan un cop de timbre, que sonà molt lluny, li féu desordenar el primer botó del pelut ganyav.

I allà lluny, la porta del pis cedi- tornà a tancar-se silenciosament, i, al girar sobre el pi, la figureta d'or ganet sentí que una mà li palpava el llanut cabell i que una veu, entre amorosa i mofofa, li deia:

— Hola, Marrinxo!

Aquella veu era d'un jove alt i mo- reno, que es feu entrera per a con- templar-lo bé, mentre es treia el par- dessus, un pardessus de basar, que el negret déu acollí de parar.

— Ca! fuig d'aquí, nano! No en ne- cessito jo de criats — exclamà el jove, el pardessus i el botet a la mà, exa- minant embadalit les parets, les vi- drieres, els magnífics testos de fayen- ces amb grans plantes decoratives. Per fi donà amb el penjador-robes i es veié de cos enter en son mirall.

— Magnífic! deixa'm arreglar la cor- bata. Me catro! m'hí descolat el frac.

I el mirall reproduí una rialla mefís- tofèlica, que posà en moviment dos ulls plens d'intel·ligència i acabà amb una llengota que arribà a fer riure el negret.

— Escolta: com te dius?

— Panxito.

— A veure: mira'm bé; ensenya'm les dents... Està bé, aquí tens un real fuerte. Encara em serviràs... On és el menjador? A l'esquerra?

I ans de sentir la resposta, el jove desaparegué. Més prompte que un llam, arribà al menjador, on pren- gué, per un moment, una postura afectada per a saludar amb reverèn-

LES TERRES CATALANES

MALLORCA

El correu aeri amb Barcelona

L'Aero Marítima Mallorquina, companyia concessionària del servei postal aeri entre Barcelona i Mallorca, amb motiu de l'accident de què foren protagonistes l'aviador Bono i el mecànic Duró, va suspendre la prestació del servei, que encara no ha recomençat, per tal de procedir a una total reorganització dels elements amb els quals el prestava.

No fou dels més petits motius la conveniència de portar a terme una detinguda revisió dels hidroplans de què se serveix, ja que alguns d'ells — els de la marca Savoia — construïts i provats en els llacs d'Itàlia, no reuneixen, en la seva part d'elements flotants, la fermesa i seguretat necessària per a la mar.

Sembla també que, per part dels aviadors — quasi tots italians — es va exposar la negativa a seguir volant en els Savoia — la companyia té alguns Macchis —, cosa que no deixa d'ésser estranya, ja que, segons tots els indicis, fou l'Estat, per mitjà dels seus organismes aeronaútics, que va indicar que els millors hidro i els que, per tant, exigia, eren els Savoia.

En virtut de tot això, la Companyia va resoldre suspendre el servei i demanar a la vegada al Govern — i sembla que li ha estat concedit — ampliació del termini que tenia concedit per a l'organització definitiva del mateix.

La Companyia, demés, topa amb una altra dificultat de caràcter material: amb la falta de diners per a portar endavant el negoci, ja que el capital mallorquí no ha respost a les contínues demandes de la Companyia.

Plantjada així la qüestió, i necessitant l'Aero capital per a seguir explotant el servei — que de manera tan provada ens acostia a Catalunya — ha iniciat gestions amb algunes companyies similars, per tal d'arribar a una intel·ligència que, facilitant mitjans econòmics a l'Aero, faci possible la ràpida i definitiva restauració de la diària comunicació aèria.

Diverses són les empreses aèries que s'han posat en relació amb la dita Companyia mallorquina, entre elles la «Compagnie Aérienne Française» i la «Latecoere», que encara que sembla estrangera, no ho és, sinó espanyola.

El director de la C. A. F. va estar a Mallorca a tractar verbalment amb l'Aero respecte al cas.

Es persegueix arribar a una col·laboració encaminada al fi expressat i que permeti, una vegada assegurat el servei amb Barcelona, estendre'l entre Mallorca i les altres Balears i arribar més tard a l'establiment d'una línia Mallorca-València.

L'Aero, per a arribar a la dita col·laboració, demana que la C. A. F. aportí aparells i diners, i a canvi d'això ofereix a la mateixa una participació, equivalent a l'aportat, en l'administració del negoci, i a més la direcció tècnica del mateix.

Sembla que semblants proposicions seran fetes a les altres companyies, a totes les quals, igualment que a la C. A. F., representa la dita cooperació el gaudir de tots els avantatges derivats de la concessió feta per l'Estat a l'Aero Marítima Mallorquina.

Es desitja que els treballs siguin portats a terme feliçment, per tal de poder reprendre dintre de breu temps el servei aeri entre Mallorca i Barcelona.

Aprofitant la seva vinguda a Mallorca, el dit director de la C. A. F., va fer gestions perquè Mallorca — Palma, millor dit, — quedés convertida en punt d'escala per un raid important que preparen a França.

El dit raid tindrà com a punt de sortida París i com a final Alger, i com a escales s'han assenyalat Barcelona i Palma.

El director de la C. A. F., — anomenat Pierre Coubris — va recórrer els voltants de Palma, i sembla que va pendre nota d'alguns llocs molt aprofitables per a camp d'atterris-satge.

El dit raid — quan es porti a cap — es farà amb avions terrestres; i cas d'arribar la C. A. F. a la col·laboració apuntada amb l'Aero, aportaria a aquesta un o varis aparells terres-

TARRAGONA

(Conferència de les 9.45 de la nit)

L'ACTUALITAT POLITICA

Aquesta tarda ha estat a Tarragona el diputat garciaprietista, senyor Kinde-lán.

Ha vingut a Tarragona per a conferenciar amb el grup de la U. M. N. per tal de cercar apoi del caciquisme perquè l'ajudi al districte de Roquetes. Una rescent visita que ha fet al districte, l'ha convençut que en una pròxima elecció, té l'acte ben compromesa.

Un dels primers actes del governador interí, ha estat reiterar l'ordre de que no vol de cap manera que es jugui als prohibits a Tarragona.

ALTRES NOTES

El Parc d'Intendència anuncia per al dia 4 del pròxim novembre, un concurs per als comestibles i combustibles que es necessitin a les guarnicions de Lleyda, Reus, Tortosa i Tarragona, durant el pròxim mes de desembre.

— La policia ha detingut tres individus sospitosos i indocumentats.

— Caigué al canal de l'Ebre de Tortosa, morint ofegat, un home conegut per «l'home dels caragolets».

— El Col·legi de metges ha designat per a representar-lo al Congrés d'Hygiene, al doctor Lluís Soler.

— Demà, a l'església de Sant Joan, s'efectuarà l'enllaç matrimonial del comerciant N'Isidre Carraté, amb la senyoreta Pilar Deop.

La Sagarra

IGUALADA. — Les entitats econòmiques d'aquesta ciutat han adreçat al director general de la Caixa de Pensions per a la vellesa i d'estalvis una gaia comunicació prenent-li que vulgui estendre a Igualada — com més aviat millor — la implantació de l'Institut de la Dona que treballa, obra eminentment social i de valor positiva.

— A l'església conventual dels frares caputxins tingué lloc la festa del seràfic patriarca Sant Francesc d'Assís, ben concorreguda de fidels, especialment a la tarda, en què va haver-hi sermó. Tot sigui en honor del Poverello, els religiosos del qual tenen a la nostra ciutat una llarga i brillant història, doncs del segle XIV es compta que ja venien fra menors de Vilafranca a predicar a Igualada.

— L'estadística demogràfica durant el passat mes de setembre, dona el següent resultat numèric: Naixements 17, defuncions 16 i matrimonis 5.

— Ha marxat a París el jove pianista igualadí En Francesc Riba Martí, que durant alguns anys ha estat professor a l'Orfèu Vigatà.

L'objecte del seu viatge és ingressar a l'Escola Cantorum d'aquella capital, que dirigeix l'eminent mestre Vincent d'Indy, per a cursar els estudis d'orgue i composició.

— S'ha publicat el veredict del Concurs històric-literari, que sobre la dada de l'Onze de Setembre organitzaren els Pomells de Joventut de la nostra ciutat.

— Operacions realitzades per la Subcursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa, durant la darrera setmana: Cobraments, 197.628'05 pessetes; pagaments, 104.011'41; i llibretes i comptes nous, 13.

— En celebració de les festes centenàries de la canonització de Santa Teresa, l'Arxiconfraria Teresiana acaba de dedicar una solemne vetllada literario-musical en el jardí del Col·legi de les Escolàpies, havent de dir-se que fou un acte bellament agradable per la varietat de treballs, que anaven alternats amb cançons, poesies, diàlegs, tot de la més escalent fàula catalana.

Recitaren discursos les senyoretes Na Pilar Estrada i Na Josefina Aguilera; la primera explicant el per què de l'homenatge, i la segona tractant de la personalitat de Santa Teresa.

L'acte, sumament concorregut i notable en tots conceptes, es cloqué amb esplèndids mots de remerciament que va dir el reverend senyor arxiprest mossèn Eudald Ferrer, i el chor de Teresianes entonà al final l'Himne de la Santa Doctora d'Àvila.

tres per a aplicar-los, si el Govern ho autoritzava, a la línia Mallorca-Barcelona.

GIROÑA

(Conferència de les 9 de la nit)

CONCERT

El propinent dia 24, inaugurarà el primer curs de concerts de «música da Camera», la novella Associació de Música de Girona, la qual ve a la vida ruberta d'optimismes i entusiasmes, sota l'empay de la Lliga Nacional d'Associacions de Música.

El concert inaugural d'aquesta Associació ha estat confiat al formidable violinista belga Mathieu Crickboom, tant admirat com venerat dels filarmònics barcelonins.

ALTRES NOTES

Al veïnat de Cabanyes, terme de Calonge, ha estat trobat dintre d'un pou el cadàver del veí Narcís Isern Cubilà, de 77 anys.

— Ha estat traslladat a Santa Coloma de Farnès, Josep Funoll i Ribas, autor del fratricidi de Blanes.

— El diumenge donarà una conferència al Centre Republicà de Cassà de la Selva, l'ex-diputat a Corts, En Marcell Domingo.

Montseny

VALL DE SANTA FE. — Dalt d'un dels cims del bell Montseny, a la formosa Vall de Santa Fe, hi tingué lloc la passada setmana la celebració d'un tipic aplec, com si fos el comiat de temporada, que resultà altament simpàtic i atractiu, en el qual hi concorregueren, demés d'algunes persones que encara s'ajornen en els deliciosos hotels enclavats a aquella Vall, la bona gent pagesa que conviu en aquells voltants.

La festa fou organitzada per l'entusiasta bon amic el ferm nacionalista En Joan Espanyol, el nom del qual n'és garantia perquè la festa fos ben completa, sense mancar-hi un sol detall. No obstant, hi cooperaren amb força desinterès els companys i amics En Josep Codina, En Jaume Riera, En Lluís Espanyol i altres.

El dia es presentava magnífic, i l'arribada de distingides famílies, que pujaren a gaudir de l'espectacle de l'aplec, i l'orquestra Els Quirretes, de Canet de Mar, la qual fou qui va amenitzar tots els actes, donaren ja cert moviment atractiu a la festa.

Poc després de les nou, una corrua de gent que havia vingut de diferents indrets, es dirigiren cap al pla de l'Espinal, on a la senzilla i seriosa capella que allí es troba, la qual fou aillada i il·luminada esplèndidament per En Josep Codina, va celebrar-s'hi un solemne Ofici a tota orquestra. Fou celebrant el reverend senyor rector del poble de La Costa.

Després de l'Ofici, l'orquestra va tocar sardanes al pati del gran hotel, tot esperant l'hora de dinar. Arribada aquesta, alguns s'acompanyaren prop d'una font, i en mig d'aquelles frondoses arbrades, i altres entraren dins l'esplèndid menjador de l'hotel, el qual es va omplir a curull.

A la tarda, després d'una Salva a la capella, al tir a la rodella, diversió imprescindible en les festes dels pobles del Montseny, va aplegar-s'hi una munió de joves i homes, desitjosos de guanyar els primers premis.

Mentrestant, l'orquestra tocava arosos balls, fins a entrada de fosc. A la nit, concert i ball a les sales de l'hotel, donaren punt final a la festa.

Un bon dia, dalt d'aquells cims del Montseny, és sempre agradable, empro hi resulta molt més, si en mig de l'espectacle encisador d'aquelles muntanyes, i de les excel·lents fonts d'aigua fresca i clara, es pot passar en companyia dels simpàtics directores i de la gent que fan el servei en aquells esplèndids i deliciosos hotels de la Vall de Santa Fe.

Mort per un tren

Ens comuniquen de Sant Celoni, que el correu ascendent de França, ahir al matí va matar al guardabarres del pas conegut per can Valent, prop del pont del riu Tordera.

Se suposa que en tancar el pas, no tingué el temps necessari per a travessar, essent aixafat pel tren.

La víctima es diu Joaquim Furriols, era vidu i deixà tres fills, i el seu pare impossibilitat.

El jutjat practica les seves diligències.

SABADELL

L'ASSOCIACIO DE MUSICA

Era l'hora blana d'un crepuscle setembrí, quan aquell amic tornava de l'estiu amb el cos envigorit i la cara colrada, amb les oïdes ressonantes encara de rialles de noia i els ulls just emergits de clarors de muntanya. Era a l'hora en que els brocs de gas i les nitres empaiten des dels aparadors de les botigues les últims llums moradenques del dia, quan l'amic retornava a ciutat, després de llarga absència; i diria's que la ciutat el rebia amb la joia bíblica que fou rebut el fill pròdig, per lluminàries extraordinàries eren posades en places i passeigs; els canulets de les castanyeres, d'aquelles dones humils, que quan fan la seva aparició a la ciutat són com l'oracle que anuncia que el temps de l'esperit és arribat. I l'amic, que durant uns dies s'havia lliurat a la inconsciència d'un «fiat», sentia davant l'espectacle ciutadà, no per l'enyorament de les hores passades, sinó la responsabilitat de la vida esmerçada en frivolitats. Ell, que a muntanya havia gustat del «fiat» com d'un delitós esbargiment, sentia dins el nou ambient de la ciutat l'enyorança de l'amor en plenitud.

Un fox-trot, una mirada llanguida, un bes furtat, aquest era el procés de la seva fallida. I ell recordava les paraules de l'Apostol: — Germans, sigueu sobris i vigileu, que el vostre enemic, el diable, no dorm i us volteja com lleó bramulant cercant a qui pugui devorar. — I a l'estiu, deia l'amic, el diable s'amaga dins la música d'un fox-trot i dintre les carícies d'un «fiat».

Aquestes impressions ens comunicava l'amic descoratjat, però nosaltres, sabiem d'ell que la màcula que portava a l'esperit era tan sols el microbi d'estiu, aquesta música que a l'hivern es ven gairebé reclosa en els burdells, però, que en arribar l'èxili de la ciutat s'expandeix fins als cercles més selectes i tot ho infesta, fomentant els «fiats» repugnants i pecaminosos i donant aparències de «fiat» als amors més delicats que neixen al seu entorn. Els seus sons encandilats ofeguen les consciències i encabrien els cors.

Però, ja han passat les pitonisses de fanalet i fogó, n'annuncien la bona nova; ja la música perversa i la música frívola tornaran als seus antres i tu, amic dilecte, rebràs l'ablució que et purifiqui. Les sales de pintura i de conferències van a obrir-se i l'Associació de Música, aquesta Associació, que ha estat, podríem dir, la capdavantera en el ressorgiment espiritual de la nostra ciutat, inaugura un curs prometedor de falaguers esdeveniments. I entre Mozart, Debussy, Mendelssohn, Bachs, Chopin, Schumann, Schubert, oïras la veu del gran patriarca, Beethoven, que t'absol i et fa sentir la grandiositat d'aquell amor, que tu en aquells dies havies confós llastimosament en un «fiat».

A. de P. Avellaneda Manau.

Ais Industrials

D'un quant temps a aquesta banda hom diu que han calgut a la nostra ciutat una sèrie de senyors «sol-disans» propietaris d'Agències més o menys recomanables, que aprofitant-se de l'actual desorientació, i millor que desorientació, desconexament, de la qüestió de les utilitats, envaeixen les cases dels industrials, explicant contes de les mil i una nits, espantant amb amenaces greus de denunciar-los, als burgesos, i presentant-se ells com l'única, la màxima, l'encisadora salvació, amb el sant propòsit d'arreglar unes pessetes de la manera més inofensiva bé que infantil.

Es, doncs, perquè s'han repetit aquests fets amb certa insistència durant els darrers dies, que eridem l'atenció de tots els nostres industrials, recomanant-los estar alerta i no fiar-se massa prompte de qualsevol intrús, que pel sol fet de parlar en la llengua de «los empleados del Estado» sovint no té res que veure ni amb l'Estat, ni amb els seus empleats ni amb les seves lleis.

VALENCIA

LES FESTES DE L'ALT REI

Retallem de «La Correspondencia de Valencia» del dia 9:

A les onze del matí ha començat a congregarse nombros públic al Parterre al peu de l'estàtua del rei don Jaume, donant la sensació de què d'any en any s'estén l'entusiasme pels nostres ideals.

Hi havia diverses corones de gust, entre les quals es destacaven les de la Joventut Valencianista, «Correspondencia de Valencia», Rat-Penat, «Nostra Pàtria» i Joventut Legitimista.

Les representacions d'entitats i societats eren nombroses, figurant-hi «Lo Rat-Penat», «Nostra Parla», «Nostra Pàtria», Joventut Nacionalista i Legitimista, Valencianista, «Agrupació Escolar Nacionalista», Centre de Cultura Valenciana i Societat coral «El Micalet», Unió Sanitaria, Joventut Sindicalista Cristiana, Grup «Pensat i Fet», Col·legi de Practicants i valencianistes de Villarreal.

A dos quarts de dotze, i precedida per les banderes de la Joventut Nacionalista, Agrupació Escolar, Escola Normal, Acadèmia Valencianista i Societat coral «El Micalet», s'ha presentat la comitiva, en la qual figuraven el president de la Diputació senyor Jímenez de Bentosa, diputats provincials senyors Bataller, Serrano, Palafox, Simó, Muñoz, secretari senyor Monleón; tinent d'alcalde senyor García Cabanes, en representació de l'alcalde senyor Alhore; pel Capítol metropolità, don Enric Ibáñez Rizo i don Joan Redó; el canonge senyor Julià; alcalde d'Albalat dels Sorells, senyor Vázquez; don Josep Aparici, don Francesc Almarce, seguits de significats valencianistes i nombros públic.

L'estacionat al Parterre ha ajuntat els seus aplaudiments als de la comitiva, i han començat els discursos.

Don Vicens Tomás i Martí. — Comença fent constar les adhesions a l'acte que es realitza, en nom de les Joventuts Nacionalistes de Villarreal, Arana i Bechí.

A continuació, i en nom de l'Agrupació Escolar, ha pronunciat un fogós discurs, afirmant que novament assistim a l'acte de retre tribut d'admiració i simpatia a la memòria d'aquell gran Rei, que feu digna i lliure la Pàtria valenciana, i aquesta vegada amb més gran satisfacció, per veure congregat al peu del monument major nombre de personalitats i representacions.

Ha afirmat que, després de set segles, els valencians ens sentim tiranitzats com aleshores, no pels moros, sinó pel Poder central.

«No tenim llengua, no tenim lleis pròpies, no tenim sinó una esclavitud semimora, i per això, d'aquest acte, ultra la recordança tradicional, ha de sortir la prometença fonamentada sentida de treballar per a aconseguir que València quedi lliure, separant-la de l'esperit foraster.

Als valencians se'ls obliga a rebre la cultura en una llengua per a la qual tenim els nostres respectes, però que no és la llur.

No s'ha, doncs, de circumscriure aquest acte a una simple efusió lírica i sentimental, sinó que hem de juramentar-nos per a la defensa de la nostra personalitat, donant la batalla ferma i decidida per a aixafar tots els obstacles que se'ns presentin al nostre camí i a que crideu amb tre camí».

Al peu del monument al rei comi: Visca València lliure!

El crit ha estat repetit amb entusiasme, i els xardorosos aplaudiments que han esclatat en terminar el discurs, han demostrat al senyor Martí el grat amb que ha estat escoltat el seu valent discurs.

Don Josep Cervera Aviñó. — El vice-president de la Joventut Valencianista, senyor Cervera Aviñó, ha parlat a continuació.

«Valencians! — ha començat dient — en nom de la Joventut Valencianista, que de molts anys ençà ve recollint aquesta recordança històrica que avui commemorem, per a dir-vos que l'esperit valencià, com aquest substantiu no ha mort, i així ho demostra l'acte que es realitza, al qual assisteixen autoritats, representacions i entitats en més gran nombre que altres anys, significat així que els que al nostre costat s'agrupen, senten l'escalf valencianista. Tots hem de perseverar en aquests sentiments per a fer gran i lliure la Pàtria».

Hem de procurar que aquest entusiasme i aquesta efervescència que avui batguen, sigui quelcom per a fer una gran col·lectivitat amb l'albir posat a València.

Els valencianistes no fomentem divisions; ans el contrari, la nostra bandera és d'amor i fraternitat, i en els seus plecs hi caben tots els que senten la fe i l'entusiasme de la personalitat valenciana.

Jo demano al peu d'aquest monument, davant d'aquest formós cel, davant d'aquestes banderes que recorren victoriosos els camps de l'espíndida horta, que presteu el jurament de defensar la substantivitat del poble valencià. (Grans i prolongats aplaudiments han oïgat les últimes paraules discretes i eloqüents del senyor Cervera Avinó.)

El senyor Bonell. — En nom dels escolars de la Normal, el senyor Bonell ha llegit unes quantes línies plenes d'entusiasme, afirmant que tractant-se dels futurs educadors dels nens valencians, no podia mancar l'adhesió dels escolars de la Normal a l'acte que es realitzava, els quals volien aportar llur gra de sorra a la magna obra de fer de València un poble lliure i gran. (Enthusiastes aplaudiments.)

Don Ignasi Villalonga. — En nom de «La Unió Valencianista», ha parlat seguidament don Ignasi Villalonga.

Una vegada més — ha dit — venim a congrega-nos al peu del monument al rei conqueridor, no solament els valencianistes oficials, sinó també aquells altres que pel fet d'ésser valencians vénen a afirmar llur amor i simpatia a les glòries de la terra.

Aquesta vegada sentim més gran satisfacció per veure aquí congregades les representacions de la Diputació i Ajuntament.

El president de la Diputació, que no ha nascut a València, s'ha identificat amb els seus interessos, i al front del carrer que ocupa, ahir defensava a Llotja els interessos econòmics de la regió, i avui ve a defensar la idealitat del poble valencià.

I com a ofrena digna de tot elogi us va a parlar en una llengua que no és la seva, la qual cosa ha exigut estudi i força de voluntat dignes d'aplaudiment.

Ha seguit dient que les circumstàncies d'ésser dia de treball i següent a dia de festa, ha pogut restar alguna importància a l'acte, però aleshores així s'han congregat milers de persones, al cor de les quals batega l'amor a València, fent concebre la confiança de l'esforç comú per a aconseguir l'afirmació de la idealitat valenciana.

Insistent en la idea exposada en començar, ha seguit dient l'orador:

Indubtablement quan conquerí don Jaume, València, hi hauria moros que serien valencians pel fet d'haver nascut a València. En canvi el rei don Jaume, amb gents forasteres, conquerí i alliberà la ciutat de moros usurpadors. Quins foren més valencians, els moros o don Jaume?

Llargs aplaudiments han esclatat en terminar aquestes paraules. El senyor Villalonga ha terminat el seu discurs agraint als concurrents llur assistència a l'homenatge que es tributava al rei don Jaume.

El senyor Garcia Cabañes. — Ha parlat en representació de l'Ajuntament, fent constar que deures ineludibles del càrrec, havien impedit al senyor Albors assistir a aquest acte.

Ha elogiat l'acte que se celebrava, fent constar que aquestes commemoracions dignifiquen i enalteixen i honren els pobles que les realitzen. S'ha ocupat breument de la figura del rei conqueridor, que portà l'esperit de ciutadania a la regió, i ha exposat la necessitat de perseverar en la tasca de continuar la labor empresa per a fer una pàtria gran, en la qual hi càpiguen totes les aspiracions regionalistes. Ha estat molt aplaudit.

Don Modest Jiménez de Bentrós. — Ha tancat l'acte el discurs del president de la Diputació, pronunciat en correcte valencià, sense els obstacles que eren d'esperar en qui no parlava en la llengua que li és familiar.

Valencians! — ha començat dient. — La Diputació provincial ve al peu de l'estàtua del rei don Jaume per a retre homenatge, no solament al conqueridor de la terra, sinó també al fundador del Reialme valencià.

Andalusia fou una ampliació de Castella; Extremadura una prolongació de León. València no ha estat una continuació d'Aragó (grans aplaudiments), sinó que dins les realitats històriques, don Jaume féu un poble independent, d'origen nou amb llengua i esperit propi.

Aquell reialme va morir víctima de l'absolutisme d'un rei, i després del temps transcorregut, és necessari continuar la tasca començada. Per això hem vingut, no solament a solemnitzar un record històric, sinó a afirmar la personalitat del poble valencià.

La Diputació provincial sent l'espe-

rit del vell reialme i ha realitzat tots els actes que ha cregut necessaris per a la defensa de la personalitat valenciana, i així ahir aixecava la seva veu a la sala de la Llotja en defensa dels interessos econòmics, i avui assisteix a un acte encaminat a aconseguir el ressorgiment d'una idealitat.

Ha terminat dient que ens hem d'unir tots per al restabliment total, no solament del cor, sinó de l'ànima valenciana.

Repetides galves d'aplaudiments han sorgit vibrants i xarrosos en terminar el seu discurs el senyor Jiménez de Bentrós, al qual tots els presents han felicitat efusivament.

Amb això s'ha donat per acabat l'acte, retirant-se els comissionats amb les banderes respectives.

Amb motiu de l'aniversari de l'entrada del rei don Jaume a la ciutat, la València conscient ha sabut retre homenatge al rei gloriós. Com en dia de festa han abandonat llurs tasques i han sortit als carrers amb l'esperit vibrant d'entusiasme, amb el cor dolçament emocionat, rera la invicta «Senyera». València ha vist passar els patriotes, ha sentit una aplaudiments, ha escoltat una visques, i el més íntim de la ciutat s'ha commogut de joia. Tal espectacle semblava recordar-li i anunciar-li dies altius, dies gloriosos en què «els Jurats» sabien honorar l'aniversari del dia històric.

... ..

Aquesta vegada, la visita al monument del Rei ha estat més solemne. El president de la Diputació, portant en esperit tota la representació del regne valencià, s'ha associat a la festa: diputats de València, representants de l'Ajuntament, hi han assistit. S'han pronunciat discursos. S'ha enaltit la memòria del gran Rei. El president de la corporació, que encarna l'ànima del nostre poble, ha pogut dir, que ahir va saber defensar la riquesa material de València i avui defensava els tressors de l'esperit. El nostre president, nascut en terres de parla no valenciana, té sempre un gest de suprema comprensió i de suprem amor per a les coses nostres. L'acte nobilíssim de dirigir-se al poble que l'havia rebut amb grans aplaudiments, en llengua valenciana, és un gest d'elegància, d'aristocràcia espiritual, del qual havien d'aprendre molts valencians que no han sabut encara trobar-se a si mateixos.

... ..

L'acte, que ha estat organitzat per les Joventuts valencianes, ha resultat ple de solemnitat. València, davant de la seva història, desperta i comença a comprendre.

Pia de Barcelona

SANTA COLOMA DE GRAMANET.

— Regna entusiasme amb motiu de celebrar la Societat Choral Avant una festa d'homenatge a En Clavé, per al vinent diumenge.

L'ordre de la festa és com segueix: A les dues de la tarda: Arribada de les entitats federades, amb llurs senyeres respectives, a la plaça de la vila.

A les tres: Sortida de la manifestació de la plaça, fent cursa per les principals vies, amenitzada per la Banda Martinenca, per a dirigir-se

al lloc on es descobrirà una llosa (obra del mestre escultor senyor Martínez), la qual signarà el nom del lloçat mestre Clavé a un dels carrers més cèntrics. Acte seguit, cantenars de choristes, amb la típica barretina, entonaran «Salut cantors», i amb la banda esmentada «La Maquinista» i «Els Nits dels Almogàvers», aquesta amb la cooperació d'un pirotecnic, dirigint la part musical el mestre senyor Losada, i la part coral el mestre En Carles Ferré Clavé, nét del que s'ha d'homenatjar. Acabades les cantades, alguns oradors faran ús de la paraula, donant-se lligada de les entitats que s'hauran fet creditors d'una medalla commemorativa.

A les sis: Concert per la mateixa banda, al cafè Xaconet.

A les nou de la nit: Altre concert a l'espíndida sala-café de la Lliga Nacionalista.

A les deu: Ball en honor als choristes i autoritats.

A les dotze: Sorteig de dues figures.

S'han d'aixecar arcades i molts veïns endimbenaran les façanes de llurs cases amb domassos.

Totes quantes persones desitgin anar-hi utilitzant els tramvies de les línies de Badalona i de Sant Andreu, trobaran serveis extraordinaris d'autobusos i tantes, respectivament, al cost total de 1'10 pessetes, anada i tornada (comprès trajecte de tramvies), a Sant Adrià, el primer, i a Sant Andreu, el segon.

MATARÓ

Diada pomellista

Els Pomells de Joventut d'aquesta ciutat Pietat i Lleres, L'Englantina, Maria, Calassanci, Roselles d'Iuro, Fiors d'innocència, Viola d'or, Bona tasca, Virtut i Patria, Nostra forja, Santes Juliana i Semproniana i Fiors de Llevant, celebraren amb llumiant una diada pomellista.

Al matí tingueren Comunió general a l'altar major de la parròquia de Santa Maria.

Al migdia es reuniren a l'església de Santa Anna, dels PP. Escolapis, on feren la visita espiritual a la Verge. El reverend P. Magí Bellé, amb belles paraules, féu l'ofertament dels Pomells mataronins a la seva consellera la Verge Bruna.

Fou benlida després la senyera del Pomell mataroní Viola d'or, pel reverend P. Grau, conseller, rector de l'esmentada Comunió.

Seguidament, a la Rambla de Castellar, la cobla mataronina lluro va executar algunes sardanes, havent-se de suspendre l'audició a l'aire lliure a causa del temps plujós.

A quarts de dues, gran nombre de pomellistes, amb les ensenyes i estendards, es dirigiren a l'estació a rebre al fundador dels Pomells, En Josep Maria Folch i Torres.

El moll, a l'entrar en agulles el tren, estava ple de pomellistes, els quals acolliren amb explosions de joia i simpatia l'arribada del mestre i els seus companys de Directori.

Formant una nombrosa comitiva, s'encaminaren a l'Hotel Montserrat, on es reuniren, en un dinar íntim, bastants pomellistes.

A la tarda, al Clavé Palace, es va

celebrar una vetllada pomellista, amb el local ple de selecta concurrència i gran abundor de pomellistes. Joiosos.

En representació de l'Ajuntament va presidir el tinent d'alcalde senyor Arenas, acompanyat dels senyors Folch i Torres, Colomer i Volart, diputat de la Mancomunitat; Josep Monchis, regidor; els escolapis pares Colomer i Llobet; mossèn Delfi Tuset, i En Josep Serra i Ustrell, del Directori dels Pomells; representació dels GG. Maristes i presidents d'alguns Pomells mataronins.

El senyor Monchis, en breus paraules, féu la presentació dels Pomells mataronins, cedint tot seguit la paraula al diputat de la Mancomunitat senyor Colomer, el qual, amb entusiasme i càlids mots, posà com a model als pomellistes, aquells patriotes catalans que s'aplegaven sota els plecs de la gloriosa bandera de Santa Eulàlia, fent ressaltar el seu amor a Déu i a la imatge de la Verge que ostentaven i el seu amor a la pàtria.

La senyoreta Na Dolores Manen Jordana, secretària de L'Englantina, va llegir una memòria de lo portat a cap per aquest Pomell.

En Manuel Soler, president del Pomell Maria, va llegir també un bell i ben forjat discurs, enaltint l'obra dels Pomells de Joventut.

En disposar-se a parlar En Folch i Torres esclataren nombrosos aplaudiments.

En justes paraules el mestre va exposar clarament què eren els Pomells; quin era l'esperit que els animava.

Posà de relleu la desmoralització de la societat actual, en la qual els homes han arribat a perseguir-se com a feres pels carrers, i digué que si els lèmes pomellístics, que no són nous, haguessin estat atesos, no s'hauria arribat a aquest estat, puix ells són els únics cànecs de restablir, amb l'amor, la pau destijada.

Posa com a exemple les joventuts pomellístiques, que pugan abrandades d'aquests bells ideals de Déu i Patria als qui ja són lluny de la joventut i romanen inactius.

Les persones grans, digué, hem d'avergonyar-nos de què en la nostra joventut no haguessim treballat com ells. Hem d'ajudar-los i encoratjar-los i si algun no se sent suficientment convençut pel seu ideari, deure té de tolerar el seu increment.

Va acabar fent una crida als pomellistes, encoratjant-los en treballar sense defallir per a obtenir la llibertat de Catalunya i la pau de la nostra consciència.

Clogué l'acte en breus paraules el reverend mossèn Delfi Tuset, del Directori, el qual remarcà que els Pomells no feien ni han fet mai obra política, sinó que treballen desinteressadament per a la implantació plena dels seus ideals en profit de Catalunya.

Tots els parlaments, de tons vibrants i patriòtics, foren llargament aplaudits, especialment el d'En Folch i Torres, que fou coronat per una perllongada ovació.

Alternant amb els parlaments, retolaren poesies les senyoretes Subirà, Ubach, Llobet, Santamaria, Saleta, Armengol i Noé, i els joves Bartomeu, Mandri i Segura.

Un número força simpàtic el constituïren les belles cançons amb gestos, per les nenes del Pomell de Jo-

ventut Entre fiores, de Barcelona, dirigides per la senyoreta Eulàlia Torres.

Els seus bells cants rítmics i plàstics engrescaren i complagueren molt al públic, tant per l'ajustada i fina execució, com per la gràcia i gentillesa d'aquells infants.

Finalitzà l'acte amb el cant de l'Himne dels Pomells de Joventut, per tots els pomellistes.

Després, per la companyia que dirigeix el primer actor senyor Perelló, fou posada en escena l'obra en dos actes d'En Pompeu Creuhet «Fiors i violes».

La Costa

ARGENTONA. — Ha estat a aquesta l'Orfeó de Tiana, que va arribar al matí, i després de recórrer moltes estones pel poble, els orfeonistes anaren a dinar per les fonts dels nostres voltants, destorbant-los bastant la pluja que va fer durant tot el dia.

A la tarda es dirigiren vers la casa comunal, per a anar a saludar les autoritats, i aquestes els van fer ofrena d'una llagada per la senyera; tot seguit anaren al Foment Argentonès, on donaren un concert, cantant entre altres les boniques cançons: «Sota de l'olm», «El cant a la senyera», «La sardana de les monges» i «La sardana de la Pàtria», essent aplaudits.

Ens plau moltíssim de què vinguin orfeons i altres institucions de la nostra terra, a propagar les cançons i costums nostres, que desperten els sentiments patriòtics del nostre poble, però, almenys, que es recordin de què també hi ha a Argenton un Casal Regionalista, que és l'únic lloc on oneja públicament la bandera de la Pàtria, i que l'Orfeó de Tiana no es digna saludar, cosa que és molt de doldre l'haver-ho d'esmentar.

— El Directori dels Pomells de Joventut d'aquesta població ens demana que fem constar que si hi ha algú de fora que sigui possessor del número 1.720, que va sortir premiat en el sorteig a benefici de la festa d'inauguració, que ho faci avinent tot seguit, ja que acabat el mes d'octubre caduca i no hi haurà dret a cap reclamació.

— Es veuen per la nostra plaça molts castells de bolets dels anomenats rovellons, essent així que són molts els forasters que vénen a buscar-ne pels nostres boscos, després d'aquests dies plujosos.

ARENYS DE MUNT. — Hom ens diu que la delegació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a Arenys de Munt, aviat serà un fet.

En ésser un fet aquesta grata nova, és un èxit pels selectes elements del xarnós poble, car han demostrat el seu elevat esperit patriòtic.

La nostra enhorabona.

També ens diuen que probablement al Casal Català tindrà lloc una sèrie de conferències literàries, culturals i instructives.

— El vinent dia 15 celebra la seva onomàstica la bellíssima i gentil damisella Na Teresa Oms i Tels. Per molts anys.

— Aquest passat estiu, amb motiu d'anar a visitar a un benivolunt amic nostre, a Subirans, — barri veí —, vàrem rebre una impressió tristíssima.

Per anar a Subirans, si hom vol, passa per un bell i estic bocs, dit de can Colomé. Allà dins, entre la formosa dels arbres, s'hi troba les ruïnes d'una capelleta, en la qual abans hi havia la imatge de Sant Miquel, i que els veïns de Subirans i d'Arenys de Munt, estimaven com el tresor d'aquella encisadora encantada.

Però els vents i les tempestes, poc a poc, destruïren aquella bella i vella capelleta, on bon segur tant pres e'hi havien fet, i tantes gràcies s'hi havien aconseguit.

Però el vent de la deixadesa va ajudar a l'obra del temps.

Hom ens deia, amb llàgrimes als ulls: «Sovint podiem oir missa, però... ara... no! Hom abans passava per aquí semblava que rebia una força, semblava que Sant Miquel et deia entra i reposa caminant, ara... tot és fret, com la fe de l'home, com l'estimació envers lo vell i nostre...»

Es cert. Fa trist, causa sensació de la manera en que s'ha deixat arruïnar aquella capelleta, aquella ermita, i causa fonda tristesa, una sensació que ens retorna a segles enrera, vau-ve la poca estima, el poc interès en reedificar una obra que era com l'únic tresor que tenia aquella barriada, deixant de banda la formosa del paratge que Déu els hi ha donat.

No volem dir res més per avui sobre aquest punt, car potser ens allunyariem massa.

D'ACTUALITAT PEDAGÒGICA

Per al començament de curs s'han d'adquirir els llibres escolars d'EDITORIAL CATALANA, S. A.

Obres del P. Joan Profitós, escolapi

Abecedari fonomimic. Col·lecció de lletres i gravats per a l'ensenyament de la lectura i escriptura simultàniament.

El meu llibret. Sil·labari català (1.ª i 2.ª part).

El llibre dels infants. Primer grau de lectura. Il·lustrat amb profusió de dibuixos, de Josep Obiols.

El dibuix del noi (primer cicle). Tres quaderns per al dibuix elemental del P. Calasanz Noguera, escolapi.

Demaneu-los a la casa editora, Escudellers, 10 bis, entresol i a totes les bones llibreries.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

La qüestió d'Orient

CONTRACTES I DECRETS

Constantinoble, 11. — El comissariat de Finances d'Angora recorda que tots els tractats, contractes i decrets promulgats pel Govern del Solda després del 16 de març de 1920, són considerats com a nuls i sense valor. — Havas.

EL PROTOCOL DE MUDANIA

Constantinoble, 11. — En la darrera sessió de la Conferència de Mudania els generals aliats manifestaren un complet acord en llurs punts de mira. Els turcs discutiren pacíficament el protocol signat segons les instruccions dels governs aliats.

Aquest protocol es compon de catorze articles, i en ells s'estipula que els grecs hauran d'evacuar la Tràcia en un termini de quinze dies. Convinguts de tropes aliades, evaluats en set batallons, asseguraran l'ordre a la Tràcia, d'on hauran de marxar al cap de trenta dies, o menys si es considera convenient després d'haver-se realitzat per complet l'evacuació grega.

El protocol estipula que els límits de les zones neutrals que Angora es compromet a respectar, seran fixats per comissions mixtes.

L'acord entrarà en vigor tres dies després d'esser signat. — Havas.

Paris, 11. — Ahir a la tarda, a les set, els generals aliats remeteren a Ismeth Paixà el text del protocol redactat en la reunió anterior.

Ismeth Paixà prometé donar compte immediatament del dit text al Govern d'Angora, amb l'objecte d'obtenir una resposta d'aquest en el termini més curt possible. — Havas.

REFUGIATS CRISTIANS QUE ARRIBEN A ATENES

Atenes, 11. — Procedents de Constantinoble han arribat a aquesta capital uns dos mil refugiats cristians. — Havas.

L'ABDICACIÓ DEL SOLDA

Londres, 11. — Al diari «The Morning Post» li telegrafiaren des de Constantinoble anunciant que el Solda ha ofert abdicar definitivament.

L'Assemblea Nacional d'Angora ha pres l'acord d'acceptar l'abdicació. — Havas.

GENERALS ALIATS QUE TORNEN DE MUDANIA

Constantinoble, 11. — Els generals aliats procedents de Mudania han arribat aquest matí a Reufleurey. — Havas.

LA PREMSA FRANCESA

Paris, 11. — Comentant la firma del protocol concertat a la Conferència de Mudania, la premsa, en general, fa constar que la prudència que han demostrat els turcs constitueix la més palmaria justificació de la política desenrotllada pel senyor Poincaré en aquest assumpte.

Els diaris no dubten que sorgiran potser noves dificultats quan arribi el moment de celebrar-se la Conferència de la Pau, però es mostren convençuts que l'èxit actual permetrà accentuar i incloure portar completament a cap la normalitat general tan desitjada.

La premsa, en general, insisteix sobre la necessitat de mantenir fermament la unitat del comandament aliat, unitat que els senyors Poincaré i Curzon aconseguirien restablir en moments molt difícils de les negociacions anglo-turques, en benefici de la pau mundial. — Havas.

L'ACTITUD DELS GRECS

Paris, 11. — Els delegats grecs han declarat que accepten les proposicions formulades pels aliats, sota la doble reserva d'una prolongació del termini d'evacuació de Tràcia, i del manteniment de la línia fronterera establerta en 1914 sobre el Maritza. L'actitud conciliadora dels delegats grecs ha produït una favorableíssima impressió entre els altres delegats. — Havas.

EL RETRAIMENT DE VENIZELÓS

Londres, 11. — Segons els últims telegrams que arriben d'Atenes, sembla que el senyor Venizelos està disposat a no participar d'aquí endavant en cap acte de caràcter polític, negant-se, com a primera providència, a autoritzar la presentació de la seva candidatura, en cas d'eleccions legis-

latives, si aquestes se celebren abans de la conclusió del Tractat de Pau amb Turquia. — Havas.

CONTRA GUNARIS

Londres, 11. — Comuniquen des de Atenes que un gran nombre partidaris de la revolució ha reclamat que s'imposi la pena de mort a l'ex-president del Consell de ministres, senyor Gunaris. — Havas.

La guerra civil a Irlanda

Dublin, 11. — Les autoritats eclesiàstiques han publicat un document condemnant en termes enèrgics la guerra de guerrilles contra les tropes de l'Estat Lliure.

En els desordres de la presó de Monjoy hi hagué quatre morts. — Havas.

La Comissió de Reparacions

Paris, 11. — Ahir a la tarda es va reunir la Comissió de Reparacions, elegint per unanimitat al senyor Barthou, per a la presidència de la dita Comissió.

En començar la sessió, el representant anglès, senyor Bradbury, exposà al senyor Dubois, president sortint, el seu sentiment per la separació de tan eminent col·lega, que amb tant elevat sentit de la justícia tractà totes les qüestions interaliades, així com les obligacions dels aliats respecte als enemics. Fèu un viu elogi del valor cívic i de la consciència professional del senyor Dubois, demostrats complidament.

El senyor Dubois donà les gràcies pels merescuts elogis de què se'l feia objecte, lamentant veure's obligat a separar-se completament dels seus col·laboradors, i acabà fent a la vegada un xaradorós elogi del senyor Barthou, com a home d'Estat, que des de la seva joventut es troba revestit dels càrrecs més elevats, posant de relleu la seva bona fe, equitat i sentit de la justícia per a complir la seva difícil tasca.

Després tornà a fer ús de la paraula el senyor Bradbury, donant la benvinguda al senyor Barthou, felicitant-lo i declarant que es trobava perfectament qualificat per a dirigir els treballs de la Comissió.

El senyor Barthou donà les gràcies als senyors Dubois i Bradbury, recordant que fou ponent general quan la dissolta Cambra discutí el Tractat de Versalles, afegint que en la seva tasca s'inspiraria en la del seu predecessor, mantenint la unitat entre els aliats, la necessitat de la qual proclamà Bradbury, i jutjant imparcialment les peticions i la situació dels ex-enemics.

— Surto — afegí — del ministeri de Justícia. En l'ordre civil, la justícia serveix per a l'aplicació de la llei, i en l'ordre internacional per a aplicar els tractats, lleis i tractats que han d'esser aplicats d'acord amb l'esperit que els inspira.

Després del discurs del nou president, sortí de la sala el dimissionari, senyor Dubois, continuant la sessió i proposant el senyor Bradbury a Barthou per a la presidència, d'acord amb el Tractat de Versalles, puix en virtut d'aquest, la Comissió gaudeix de llibertat il·limitada per a designar al seu president.

El senyor Bradbury afegí que per cinc vegades tingué ja el privilegi de proposar al seu col·lega francès per a la presidència, considerant que també en aquesta ocasió el senyor Barthou es troba qualificat per al càrrec, per les seves elevades qualitats personals, convenient, demés que en les circumstàncies actuals es trobi ocupada la càdria presidencial pel representant del país més directament interessat en la qüestió de les Reparacions.

El senyor Barthou, elegit per unanimitat, donà les gràcies als membres de la Comissió, declarant que veia en el seu vot, no un homenatge personal ni tampoc un respecte a la tradició que pogués tenir efectes de llei, sinó un honor per al país, on la guerra acumulà la major quantitat de les ruïnes. — Havas.

La reconstrucció de França

Paris, 11. — En un discurs pronunciat ahir, el ministre de les regions devastades va fer al·lusió a la magnitud de les obres públiques que porta a cap actualment Alemanya, i pregonitzà la conveniència del desenrot-

llament de les prestacions en espècie per alleugerir la pesada càrrega que França s'imposa per a la reconstrucció de les regions devastades.

D'aquesta manera — afegí — es solventarien els inconvenients que té la contraindicació d'utilitzar la mà d'obra alemanya, això és, mitjançant la introducció de productes manufacturats d'Alemanya.

Això permetria reprendre la reconstrucció en gran escala i França podria concentrar la seva activitat a l'interior i cercar els mitjans de tornar a adquirir el mercat estranger que va tenir abans de la guerra. — Havas.

Hamburg, 11. — Ahir s'efectuà a la Borsa una reunió d'industrialis de Hamburg, així com del nord d'Alemanya.

Aquesta reunió tenia per objecte tractar de constituir una nova agrupació nacional destinada a la reconstrucció de les regions destruïdes de França. — Havas.

Paris, 11. — El diari «Le Matin» declara que el Director de la «Associated Press», Frederic Roy Martin, que acaba de visitar aquests dies les regions devastades, ha fet declaracions molt favorables a França.

L'horror de l'espectacle que es presenta en visitar aquelles regions — diu — sobrepuja a tot el que pogués imaginar-se, i la impressió dolorosa que s'experimenta és veritablement indescriptible.

Causa — diu després — una profunda emoció el veure com milers de francesos, sense por a la perspectiva d'una forta existència, porten a terme esforços heroics, guiats per l'amor a la llar familiar, que s'obstinen denodadament en reconstruir.

Es absolutament graciós — afegí després — que França rebí totes les reparacions que se li deuen, perquè d'altra manera hauria aconseguit una pau sense victòria. — Havas.

NOTES BREUS

Atenes, 11. — Es gairebé segur que el senyor Kallergis serà nomenat aviador ministre de Grècia a Washington. — Havas.

Londres, 11. — Segons el diari «The Times», el senyor Litvinoff ha manifestat els seus propòsits de fer en data pròxima un viatge a Londres, amb el fi d'intentar el reconeixement «de jure» del Govern dels Soviets rusos.

ESTÓMAGO

Curación del 98 por 100 de las enfermedades del estómago e intestinos con el Elixir Estomacal de Saiz de Carlos. Lo recetan los médicos de las cinco partes del mundo. Tonifica, ayuda a las digestiones, abre el apetito, quita el dolor y cura la

DISPEPSIA

las acedias, vómitos, vértigo estomacal, indigestión, flatulencias, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, anemia y clorosis con dispepsia: suprime los cólicos, quita la diarrea y disenteria, la fetidez de las deposiciones y es antiséptico. Vigoriza el estómago e intestinos, el enfermo come más, digiere mejor y se nutre. Cura las diarreas de los niños en todas sus edades

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30 - MADRID Se remite folleto a quien lo pide

ses per part de la Gran Bretanya. — Havas.

Buenos Aires, 11. — Monsenyor Baudrillard, el capità aviador Fonck i la missió militar francesa han embarcat en el vapor «Mendoza» de tornada a França. — Havas.

El Congrés catòlic hongarès.

Budapest, 11. — Avui s'ha celebrat amb tota solennitat la sessió d'obertura del Congrés catòlic hongarès.

El president ha llegit una carta del cardenal Gasparri, en la qual aquest, en nom del Sant Pare, felicitava als fidels i envia la benedicció de Sa Santitat al Congrés catòlic. — Havas.

L'import dels impostos de França

Paris, 11. — L'estadística sobre el producte total dels impostos directes i indirectes i dels monopolis de l'Estat, diuen que el dit total assolí pel setembre propassat la quantitat de 1.133.734.460 francs.

Comparada aquesta quantitat amb la que es produí en el mateix període de l'any 1921, s'acusa un augment de 143.110.400 francs.

El total durant els nou primers mesos d'aquest any revela un augment també molt notable comparat amb el mateix període de l'any anterior. — Havas.

Els reis d'Itàlia a Donitello

Roma, 11. — La família real arribà aquest matí a Donitello, on fou rebuda amb gran entusiasme.

La ciutat estava endomassada. — Havas.

La vaga dels marítims a Marsella

Marsella, 11. — Aquest matí i a la Borsa del Treball, han celebrat una nova reunió els carregadors dels molls i els del carbó.

Després de prolongada discussió, s'acordà posar a votació l'ordre del dia de vaga general, i resultà aquesta acordada, per una enorme majoria.

Després, el Comitè general dels carregadors de carbó es va reunir apart, decidint autoritzar la sortida d'aquells vaixells en els quals els armadors hagin decidit respectar les condicions de treball de conformitat al règim de vuit hores.

Avui han sortit divuit embarcacions, els armadors de les quals han acceptat l'esmentat règim de treball. — Havas.

Mort del rei del coure

Londres, 11. — El diari «The Daily Mail» anuncia la mort del rei del coure a Southampton a conseqüència, segons es creu, d'una hemorràgia cerebral.

Les víctimes de l'incendi del Canadà

Toronto, 11. — A conseqüència dels incendis esdevinguts als boscos situats a la província d'Ontàrio, van morir 44 persones.

A més a més, són unes 8.000 les que han quedat sense casa i el terreny devastat per l'incendi ocupa una superfície de 700 milles quadrades. — Havas.

Itàlia i Grècia

Atenes, 11. — La premsa d'aquesta capital continua censurant en termes durs a Itàlia, amb motiu d'haver anul·lat el Govern italià l'acord relatiu al Dodecaneso.

Fan observar els diaris que l'amistat i solidaritat dels dos països val molt més que alguns lots roquers. — Havas.

El Japó abandona

Kiao-Tsau

Nova York, 11. — Telegrafiaren de Tòquio que el Govern japonès ha resolt retirar les seves tropes de Kiao-Tsau. Aquesta província serà entregada al Govern xinès el dia 2 del vinent desembre. — Havas.

La rèplica del terratrèmol d'Ancona

Ancona, 11. — Aquest matí s'ha registrat una nova sotragada sísmica, que ha durat alguns segons, però que solament ha causat alguns danys materials. — Havas.

La carta de Bonar Law

Bonar Law ha tramés al «Times» una carta sobre la qüestió d'Orient que ha produït gran sensació, puix la declaració del «leader» conservador és la més important dins de la política anglesa, demostra fins a quin punt l'actitud del govern ha interpretat el sentit de la coalició governamental ue manté al poder a Lloyd George.

«Diu la carta:

«He seguit amb la més gran ansietat els recents esdeveniments d'Orient i la situació em sembla molt alarmant en aquest moment. No serviria de res criticar o examinar les circumstàncies que han portat a l'estat actual de les coses. El que importa és trobar el veritable mètode a practicar, d'ara endavant.

Tinc per cert que, en el moment que les forces gregues foren vençudes a l'Àsia Menor i forçades, a Esmirna, a reprendre la mar, únicament un advertiment tramés tot seguit als turcs ha pogut privar-los d'intentar l'entrada a Constantinoble i passar a la Tràcia. Si hom els hagués deixat fer, què s'hauria produït? En primer lloc, la nostra retirada en tals circumstàncies, hauria estat considerada, en tot el poble musulmà, com la desfeta de l'imperi britànic. I encara que pugui ésser veritat que els sentiments grecs atribuïts al govern britànic, li han tret les simpaties dels musulmans de l'Índia, el perill dels disturbis que podien néixer a l'Índia per aquesta raó, no haurien estat res en comparació del perill que resultava de ço que hom hauria considerat com la impotència del govern britànic davant l'exèrcit turc victoriós. A ben segur que un nou avanç de les forces turques hauria significat probablement la repetició a Constantinoble dels recents esdeveniments d'Esmirna. Segurament hauria produït a Tràcia horrors semblants als que s'han produït a Anatòlia i que haurien implicat la probabilitat — i jo crec la certesa — d'una nova guerra balcànica.

El govern britànic estava, doncs, plenament justificat per a esforçar-se a prevenir aquestes calamitats. No és just, no obstant, que la càrrega de prendre mesures necessàries sigui assumida per l'imperi britànic únicament. La Gran Bretanya no és l'única interessada a evitar la guerra i les matances de Constantinoble i dels Balcans. Es d'interès de tot el món el que es troba en causa. El manteniment de la llibertat dels Estrets no constitueix tampoc un interès especialment britànic, sinó un interès d'ordre mundial. Ens trobem als Estrets i a Constantinoble, no pas per la nostra única iniciativa, sinó per la voluntat de les potències aliades que han guanyat la guerra, i Amèrica és una d'aquestes potències.

Què hem de fer, doncs, en unes circumstàncies com aquestes? És indubtable que l'imperi britànic, que entre totes les potències, comprèn la més gran aglomeració mahometana, no ha de donar prova d'hostilitat ni de falta d'equitat envers els turcs. En l'acord concertat a Paris amb els aliats per Lord Curzon, es feren proposicions als turcs que certament són equitatives per a ells i a les quals, al meu entendre, s'haurien d'atendre els aliats.

He llegit en diversos diaris rumors als quals no dono fe i segons els quals el representant francès prop de les forces kemalistes, les havia encoratjades a formular demandes impossibles. El mètode que ha de seguir el nostre govern em sembla clar: no hem d'actuar sols i assumir les funcions de policies del món. La situació financera i social de la Gran Bretanya no ens ho permet.

Em sembla, doncs, que el nostre deure és dir francament als nostres aliats francesos que la situació a Constantinoble i als Estrets és una part tan essencial de la reglamentació de la pau com un arranjament amb Alemanya i que si no estan decidits a apolar-nos sobre aquest punt, nosaltres no ens trobarem en situació de suportar sols el pes del fardeu i no tindrem altra alternativa que seguir l'exemple dels Estats Units i de limitar la nostra atenció a la salvaguarda dels interessos més immediats de l'imperi. — A. Bonar Law.»

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALÀ D'AVISOS I NOTÍCIES

Dijous, 12 d'octubre de 1922.

El sentiment de pàtria

HAVEM comentat suara la sorprenent actitud del bolxevisme moscovita, sentint-se fonamentalment rus i continuant, adonant-se'n o sense adonar-se'n, amb modalitats noves en aparença, la política internacional que inicià el Tsarisme.

Aquesta posició instintiva d'uns homes que neguen teòricament la idea de pàtria i serveixen, amb una lleialtat més forta que llurs conviccions, un alt interès patriòtic, és tan interessant i suggestiva que ha d'ésser matèria de meditació i comentari per a tots els polítics pensadors. Una vegada més la biologia sura per damunt de la lògica. I és que la pàtria, com deïem suara, esdevé una cosa substantiva, car la nació és un ésser viu, i les organitzacions polítiques i socials, els sistemes i els règims de govern, són coses adjectives.

Abans de la guerra gran, hi havia molts homes que creien impossible una conflagració europea, car pensaven en la força cada dia creixent del socialisme internacionalista. «L'obrer alemany — deien — és més compatriota de l'obrer francès que del patró alemany. L'obrer francès és més compatriota — afegien — de l'obrer alemany que del patró francès. El proletariat socialista, internacionalista, farà impossible la guerra.»

Les tràgiques canonades de Mons i Charleroi esvairen aquella gran il·lusió. Quan arribà el moment crític, el sentiment de pàtria fou més fort que l'interès de classe. L'obrer alemany se sentí solidaritzat patriòticament amb el patró alemany. És que la pàtria alemanya esdevé una realitat superior a les discòrdies socials. L'obrer francès, per la seva banda, se sentí patriòticament solidaritzat amb el patró francès. És que la pàtria francesa esdevé una realitat superior a les discòrdies civils.

I la mateixa Intelligència, en un instant de supèrbia magnífica, havia dit: «Jo, home intel·lectual, em considero més compatriota d'un intel·lectual estranger que d'un analfabet del meu país.» No. La realitat és palesa ben aviat la teva error. I quan arribi l'hora històrica, l'hora crítica de la pàtria natural, de la pàtria pròpia, en perill, tu, intel·lectual, et sentiràs solidaritzat patriòticament amb l'analfabet dle teu país i esguardaràs com a enemic l'intel·lectual del país enemic.

Deia Teodor Roosevelt combatent l'internacionalisme, que un home que estimés per igual totes les pàtries li semblava tan immoral com un marit que estimés per igual totes les dones. I és que el sentiment de pàtria, com l'amor a la família, és un sentiment humà naturalment, pregonament humà, superior i anterior a totes les idees, a totes les conviccions.

Si un sentiment humà podia ésser superior al sentiment de pàtria fóra el sentiment religiós, que transcendeix a l'eternitat. Però ni el sentiment religiós supera com a motor afectiu el sentiment de pàtria. El catòlic anglès se sent més compatriota del protestant anglès que del catòlic alemany. I el catòlic alemany se sent més compatriota del protestant alemany que del catòlic anglès. I la mateixa jerarquia eclesiàstica de l'església catòlica sanciona i beneeix aquesta interpretació nacional del sentiment patriòtic.

Aquesta realitat immanent del sentiment patriòtic és tan forta que supera totes les anècdotes i totes les discòrdies. Hi ha hagut il·lusos que han volgut destruir-la, creient que així la nissaga humana fóra més feliça, esdevenint tots els homes germans i acabant-se les guerres. És una error, una utopia tan perillosa i tan impossible, seguint el símil rooseveltí, com l'amor lliure.

No. La pau entre els homes no s'aconseguirà d'una manera permanent mentre no sigui absolutament reconeguda aquesta realitat de les pàtries naturals. No ha estat el sentiment de pàtria el que ha promogut les guerres. Ha estat l'afany egoista, antinatural de no reconèixer la constitució natural de les nacions. El sentiment de pàtria, reaccionant contra tendències absorbents i aniquiladores, ha servat per al patrimoni col·lectiu de la nissaga humana, forces essencials, elements substantius que integren la civilització universal.

La pau del món no podrà venir sinó amb el reconeixement absolut de les pàtries naturals. Qualsevol força que contrariï la lliure formació de les pàtries naturals és un agent de pertorbació. La pau universal, la convivència germanívola de les nacions, no vindrà contrariant temeràriament i inútilment la naturalesa, sinó cedint tots a les seves lleis inexorables i salvadores.

JOAQUIM PELLICENA I CAMACHO

Per l'ensenyament català

Per la Mancomunitat de Catalunya ha estat concedida a la Protectora la quantitat de 3.000 pessetes per a concedir bosses d'auxili a favor

de les alumnes que vulguin cursar els estudis normals de la Mancomunitat. Aquesta quantitat ha estat destinada a ampliar la que constituïa el fons ofert en el concurs obert actualment; el termini de presentació d'instàncies acaba el proper dia 15 del corrent.

Les Idees i les Imatges

ADULACIO

DE LES MULTITUDS POLITIQUES I DE LES JOVENTUTS LITERÀRIES

Hi ha quelcom de més condemnable que el professional de la demagogia, adulador groller de les multituds polítiques; i és, el professional de la literatura (assenyalem, com a representatiu, el cas André Gide, d'altra banda prou conegut dels bons gustadors de prosa francesa d'arreu del món), adulador subtil de les joventuts literàries.

L'home polític, l'home de lletres, digne de tal nom, han d'ésser, abans que tot, sincers, conscients de la responsabilitat de llur rol públic, coratjosos de la missió personal que se són imposada, i, fins a cert punt, irreductibles — que no vol dir, precisament, intolerants.

No han de témer ni les injustícies probables de les multituds ni les possibles impertinències de les joventuts.

JOSEP MARIA JUNOY

DEMA

publicarem el primer article d'una sèrie que per a estudiar

El problema del Marroc

i definir l'actitud del catalanisme davant aquest problema ha escrit l'illustre cabdill nacionalista

En Francesc Cambó

Donades l'alta autoritat política i la competència prou reconeguda del nostre il·lustre amic, aquesta sèrie d'articles cridarà poderosament, sense cap mena de dubte, l'atenció pública. I tenint en compte el que representa a la vida del país l'aventura marroquina, amb les seves tràgiques repercussions a gairebé totes les llars, és indubtable que aquests articles tindran una ressonància tant intensa i extensa com merescuda.

Els concursos

de ramaderia

S'ha cursat aquest telegrama: «President Sindicat Agrícola d'Espluges de Francolí (Tarragona): al senyor ministre de Foment. — Madrid. — Protestem enèrgicament disposició atemptatòria contra concursos ramaderia Mancomunitat, per causar retard i greu perjudici Agricultura. — President, Salvador Porta.»

Necrològica

Ha mort a Tarragona N'Antoni Ramos, un dels més antics periodistes de la ciutat imperial i que feia molts anys que estava empleat a la Diputació.

Home il·lustrat i treballador, junt amb molta bonhomia, s'havia fet amb aquestes virtuts una general estima. Un fill seu oficial de l'exèrcit d'Àfrica, cridat urgentment, arribà cinc hores tard per a recollir el seu últim sospir. El cadàver del senyor Ramos fou conduït a la seva darrera estada.

D. E. P. i rebí la seva família, especialment el seu germà Ricard, company nostre en la confecció de LA VEU des dels seus inicis, l'expressió de la pena que compartim.

El protocol de Mudània

Ha sigut signat el protocol de Mudània. A l'hora d'escriure aquestes ratlles, no coneixem encara el text d'aquest protocol. Sembla, però, que es limita a estatuir la forma d'evacuació de la Tràcia oriental pels grecs, la seva ocupació provisional per les forces aliades i la restitució definitiva d'aquest territori als turcs. Sembla també que el protocol estatueix la forma de delimitar interinament les zones neutres.

Quant a les altres qüestions essencials, llibertat dels Estrets i estatut de Constantinoble, passen a les deliberacions de la Conferència que es reunirà cap al començament de novembre a Venècia, a Escutari d'Àsia o on sigui convingut definitivament.

El protocol de Mudània no constitueix, doncs, sinó el pròleg de l'arranjament definitiu dels afers de l'Orient europeu. Un pròleg, ple d'incògnites i de perills.

La victòria diplomàtica dels turcs a Mudània ha estat tan decisiva com llur victòria militar a Afum Karahissar. I baldament hagin guanyat aquesta victòria diplomàtica amb l'ajut dels francesos i els italians, els vençuts d'ara no han estat els grecs, ni els anglesos, sinó tots els aliats, la causa aliada col·lectivament. Els cops d'Anatòlia repercutiran un dia al Rin. El protocol de Mudània, que inicia la revisió del Tractat de Sevres, repercutirà un dia en un altre protocol que iniciarà la revisió del Tractat de Versalles. A París ja comencen d'adonar-se'n. Emile Buré ha pogut dir a L'Éclair que Mustafà Kemal haurà constatat la impotència total dels aliats i que si sent l'impuls d'ocupar Salònica podrà fer-ho impunement. Henry Bidou, a Le Figaro, reconeix que ara caldrà resoldre el problema de la llibertat dels Estrets i esbrinar quines garanties ofereix a les minories cristianes i als interessos estrangers l'organització interior de Turquia. El mateix Jacques Bainville, a L'Action Française, tot i mantenint el to de dies enrera, recull les notícies de Constantinoble que publica el New York Herald, en la seva edició de París, dient que tots els homes de negocis americans i europeus de la capital turca creuen que la guerra és inevitable, sinó ara, dintre d'un any o dos.

La situació resta, doncs, estacionària. Com ha dit molt encertadament Lord Curzon, tot depèn del que passi a l'Orient europeu, i de la forma en què sigui servada la solidaritat entre les Potències aliades davant els fets que vagin esdevenint.

Municipi

VISITES A L'ALCALDE

Han complimentat al senyor alcalde. El president d'aquesta Audiència senyor Alvarez Vega, el governador civil de Santander, el secretari-archiver del Consulat general de França comte Gustau de Laigue, i els senyors Bertrand i Cazes, director i professor, respectivament, de l'Institut francès de Barcelona, oferint llur col·laboració a l'obra d'aproximació franco-catalana; el director gerent de la Societat de pesca i navegació amb una representació de la Federació de venedors de peix per a interessar-li que es completi l'il·luminació entre el Mercat Central i el Passeig d'Isabel II, i que els veterinaris lluririn en tots els casos certificats del peix que decomissen.

Acompanyat del regidor senyor Escollà visità també l'alcalde la Comissió organitzadora de l'homenatge al tinent d'alcalde del districte X senyor Massot que se celebrarà a la barriada de Sant Martí el proper dia 29, invitant-lo a l'acte i interessant-li la concessió d'una copa per al partit de futbol que forma part del programa del dit homenatge.

COTXERS HONRATS

A precs de la «Jefatura» de la Guàrdia Urbana fem constar l'acte d'honoradesa realitzat pels dependents de la cotxeria de don Alfons Burells (carrer Torrents, 5), Andreu Gallardo i Miquel Balcells, que trobaren en un coixe una carteria amb documents i una respectable quantitat pertanyent al comerciant d'aquesta plaça don Joaquim Perearnau i que s'apressaren a posar a disposició del seu amo.

MOCIONS DE FOMENT

La Comissió de Foment ha acordat: Aprovar el projecte de replanteig i modificació de les alineacions del trajecte de la carretera d'Horta al Carmel, entre el terme del carrer del Dr. Bobé i la carretera del Carmel. Designar al regidor senyor Batlle per a formar part de la Comissió que ha d'entendre en l'assumpte de l'arranjament del camí que dirigeix a Santa Creu d'Olorde. Enterats de la moció dels senyors Blaiot i Roure perquè es col·loquin vorades al carrer de Francesc Tarrega s'acordà que es facilitin als propietaris que vulguin col·locar-les pel seu compte.

AUTOMIBUS A SANT ANDREU

Per virtut de les gestions iniciades pel tinent d'alcalde del districte IX, senyor Tusell, ha celebrat una entrevista amb el dit senyor el gerent de la Companyia general d'Autobusos de Barcelona, senyor Arruga. Com a resultat d'aquesta entrevista

a la qual assistiren els regidors pel dit districte senyors Cararach i Iglesias, és molt probable que abans d'acabar el present mes circulin quatre cotxes de l'expressada Companyia entre Sant Andreu i Barcelona.

NOVES ALINEACIONS

Al Negociat d'Urbanització i Reforma i durant les hores d'oficina, pel termini de vint dies hàbils estarà exposat el projecte de noves alineacions del carrer de Maladetta (abans Piqué) des del carrer de Piferré al gran Emisari, i del carrer de Breton de los Herreros, entre la Riera de Cassoles i el carrer de Salmerón.

Els actes d'afirmació nacionalista

La Secció Permanent de Propaganda del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria ens comunica les següents notes de l'acte d'afirmació nacionalista del 22 del mes que som:

El delegat del Centre a Montblanch ha remès ja a l'esmentada Secció el document aprovat entusiàsticament al miting del Poblet, el qual va signat per tots els oradors i personalitats que assistiren al mateix.

El manifest del Centre cridant als catalans a prendre part en l'acte d'afirmació nacionalista del 22 ha estat imprès en un gros cartell per a ésser fixat pels carrers. Aquests cartells no solament seran fixats per Barcelona sinó que també per les principals poblacions de Catalunya. Si les entitats volen fixar-ne als seus estatsges, poden demanar-ne dirigint una lletra a la Secció Permanent de Propaganda del Centre, Rambla Santa Mònica, 25, i els seran remesos. No és convenient que els Ajuntaments retardin la tramesa de la «Declaració» una vegada aprovada en sessió consistorial Els Ajuntaments que ja ho hagin votat hauran de trametre'l el més aviat possible a l'adreça més amunt anotada, perquè de deixar-ho per a darrera hora complicarien de falsos extraordinària les tasques de la Secció.

Dela el manifest del Centre: «... els acords esmentats seran remesos amb la major urgència i pel mateix dia 22 d'octubre convocarem al poble de Barcelona i totes les representacions catalanes que vulguin ajustar-s'hi, a un gràndios acte per a fer conèixer a la Mancomunitat de Catalunya la voluntat del nostre poble de que aquest organisme, que és l'inici del Govern català, sigui immediatament, definitivament, el que representi i exerceixi la sobirania catalana.»

L'actualitat social

ELS EMPLEATS DE BANCA I BORSA

Ha quedat ajornada la vaga que havien anunciat els empleats de banca i borsa per haver acceptat els patrons designar els representants que han de parlar amb els dependents per a procurar arribar a una solució en les bases que aquests tenen presentades.

ASPIRACIONS OBRERES

Els obrers elegits i proposats al ministre del Treball pel president de l'Institut Nacional de Previsió per a la Comissió inicial assessora, Andreu Gana (Madrid), Joan Duran (Catalunya), Francesc Sanchis (València) i Josep Molina (Andalusia Oriental), s'han reunit a la redacció d'«El Socialista», expressant llur confiança en la representació de la classe treballadora a l'Institut per a instar el nomenament de la comissió inicial assessora Patronal i obrera, cada vegada més important als efectes de l'arrelament i perfeccionament del treball obligatori i per al de les funcions públiques que aquest règim legal reconeix a la classe treballadora i que han d'ampliar-se aquí com en tot el món s'aconsegueix.

Coincidint plenament els reunits amb el manifest pel socialista doctor Milla, trameteren a la comissió organitzadora de la Conferència Nacional de Barcelona, el desig de que se'ls remeti tot el publicat ja i que es vagi publicant sobre aquella comessa per preocupar-los tot el que es refereix a les Assegurances d'invalidesa, malaltia i maternitat, apointant iniciatives i impulsos de llurs companys de representació parlamentària i social i tenint perfecta noció dels deures que imposa la representació que tenen confiada expressament i les aspiracions societàries que porten a Madrid elegits.

DE L'ASSALT DEL TREN

Dimarts van comparèixer a declarar davant del Jutjat que instrueix el sumari per robatori i assalt del tren al Poble Nou, els agents de vigilància Tomás Ubeda, Sánchez i Victòria Argente Bui, afectes a la Delegació de policia del districte de l'Hospital.

Sembla ésser, que els dits agents, foren els que van detenir a la mare i germà de Melchor Ferrer Bosch, conegut per «El Nano», i entre els carreters, pel «Broquil».

Segons sembla, els dits agents saben que l'assaltat subjecte era íntim amic d'en Recasens Cufat, «El Sordo» i Trilla, aquest últim trobat mort prop de l'estació de Masnou, en forma molt misteriosa, la matinal del dilluns.

Dels informes adquirits, resulta que «El Nano» va desaparèixer d'aquesta ciutat el mateix dia d'haver-se comès el robatori de referència.

Per disposició del jutge senyor Reynoso, el metge forense En Wilfred Coroleu, ha reconegut a Adela Zamora, esposa del processat Francesc Verdú Simó, en el domicili del qual es fracturà la caixa amb el metal·lic, i la dona del qual donà a llum als pocs dies de la detenció del seu espòs.

Segons el dictamen facultatiu, segueix la dita dona en greu estat, sense que per tant pugui prestar cap declaració.

El mateix doctor, reconegué a l'altre ferit que hi hagué quan el succeís de referència, Isidre Sánchez Sarrion, el qual, si bé segueix en bon estat, no es troba encara curat del tot.

El letrat defensor del processat Segismund Solà Guardia, En Ventura García Tornel, i el procurador del mateix, En Josep M. Negre Balet, han presentat un escrit de recurs en el jutjat i d'apel·lació davant l'Audiència, contra l'acte pel qual els denegà la reforma del de processament d'en Solà.

Pel Jutjat s'està lliurant el testimoni corresponent perquè l'Audiència pugui resoldre la dita apel·lació.

El jutge senyor Reynoso, ha contestat negativament.

VAGA A UNA FABRICA DE TEIXITS

Els operaris de la fabrica de teixits Blanch (Rocafort, 116), en nombre de 160, es declararen ahir a matí en vaga a conseqüència de diferències sorgides amb els gerents de la dita casa.

EL CONFLICTE DE LA CASA ROSELL

Segueix igual el conflicte al taller de maquinària tèxtil que el senyor Rosell posseeix al carrer de Pere IV.

Cal afegir que 40 dels 60 obrers que no volgueren abandonar el treball als primers moments, ho efectuaren ahir a matí.

VAGA DE GARRETERS A BADALONA

A Badalona s'han declarat en vaga els obrers carreters, afectant l'atur a cinc cases, i sembla que els patrons estan disposats a declarar el locaut en cas de persistir entre els obrers el malestar regnant en l'actualitat.

AVIS DE VAGA

Ha estat presentada al governador civil, dins del termini prescrit per la vigent llei de Vagues, una instància del personal de la fabrica de farines «La Estrella», anunciant l'atur per al dia 16.

lista de Gràcia. — Carrer de Salmeron, 73.

Conferenciant: En Bonaventura de Roda, advocat.

Dissabte, dia 21. — Centre Popular Catalanista de Sant Andreu. — Carrer de Sant Andreu, 146.

Conferenciant: En Lluís M. Arnau, advocat.

Dissabte, dia 21. — Centre Català d'Horta i Santa Eulàlia. — Plaça Santes Creus, 2.

Conferenciant: En Lluís Valeri, advocat.

Dissabte, 21. — Lliga Regionalista de la Creu Coberta. — Cortis Catalanes, 380.

Conferenciant: Alexandre Bulart, advocat.

El plet dels enginyers

Ahir al matí aparegueren a la plaça de la Universitat uns cartells convocant els estudiants a una reunió que se celebrà a la tarda al Claustre de la Facultat de Farmàcia.

Es tractà del R. D. equiparant el títol d'enginyer industrial al d'oficial d'artilleria.

Parlaren diversos alumnes de l'Escola d'Enginyers Industrials, censurant la disposició ministerial que ha provocat l'actual conflicte.

Es tractà d'apel·lar a la unió de tots els escolars espanyols per aconseguir la derogació del R. D. que va a minvar les atribucions i drets que a l'lei i el títol professional confereixen als enginyers.

El Director de l'Escola d'Enginyers senyor Castells visità ahir al matí el marqués de Carulla, suposant-se que la visita estava relacionada amb aquesta qüestió.

Els articles de N'Amós Salvador

Copiem de La Libertad de Madrid:

El problema català Segona carta oberta

Excmo. Sr. D. Luis Durán y Ven-tosa.

Mi ilustre y estimado amigo y compañero: El día 16 del mes pasado tuve el placer de enviarte mi contestación a su carta abierta, para que la conociera por mí antes que por «La Libertad», que me hizo el favor de publicarla, y la remití certificada y escrita toda ella de mi puño y letra.

Dejando para el público lo que a él le interesa, tuvo usted la bondad de escribirme una particular, muy cariñosa, con fecha 19. Y contestada por mí, en términos igualmente afectuosos, quedó bien establecida y sentada nuestra amistad, de suerte que cada uno desde su campo tratará de esclarecer el problema, y no de amargarlo, no buscando peleas, sino soluciones.

Con bastante retraso, porque así andan los Correos, recibí LA VEU DE CATALUNYA, que usted tuvo la amabilidad de encargarme que me remitieran, para que conociera su contestación; pero es como si no me la hubiera enviado, porque está en catalán! He esperado varios días a recibir de usted directamente la traducción en castellano; pero, como no viene, sigo atribuyéndolo al estado de los Correos, y me decido, no a contestar a un escrito que no he sabido leer, sino a exponer algunas observaciones que, por lo mismo, se me ocurren.

Si usted, insigne amigo mío, persiste en contestarme en catalán, sin enviarme la traducción en castellano, como no puedo esperar entenderme con nadie en una lengua que desconozco, tendré que romper, con grandísima pena, estas relaciones epistolares y cualesquiera otras que necesiten conocer el catalán; porque este idioma, respetabilísimo para mí y querido, como tantos se hablan en España, ya que por ser cosa regional no deja de ser cosa española, por decirlo así, me lo entiendo!

También ahora he visto en «El Sol» un suelto muy lacónico, que no sé si recordará bien, porque no lo tengo a la vista y han pasado varios días, que decía que usted «rechazaba» la polémica escrita y me «emplazaba» para el Senado. Aunque ese periódico, que no copio mis artículos, se apresuró a copiar de LA VEU su carta abierta, sin copiar después de «La Libertad» mi contestación, revela una parcialidad que no me explico, siendo tan equilibrado como es, tengo por cierto que, en resumen, es exacto y también me sugiere algunas observaciones.

En mi primera carta abierta dejaba a usted la libertad de elegir entre la Prensa y el Parlamento; pero ahora soy yo quien decide plantear el problema del primer modo, porque yo soy la personificación de la impaciencia y no puedo estar sujeto a emplazamientos. ¡En teniendo algo pendiente, mi nerviosidad hasta que me lo quito de encima es tal, que me hace imposible la vida!

El tiempo y mi salud podran obligarme a estar aquí, aunque se abran las Cortes; los médicos podran hacerme ir a Málaga, como otros años; el amigo que me pidió que aplazara esta campaña podrá pedirme un nuevo plazo; el Gobierno, al anunciarme la interpelación, pudiera rogarme lo mismo, y yo, que no dejo de cumplir con los deberes de senador «de oposición», tampoco fallo a la corteza que debo a los Gobiernos de mi nación. En esos casos y otros que pudiera citar, o tendría que negarme a conceder aplazamientos justificados y razonables, o vivir con la inquietud de que se pensara que rehuía una discusión que estoy dispuesto a emprender ahora mismo.

Le expondré lacónicamente el problema; le autorizo para considerar el escrito como artículo, y no como carta, a fin de que tenga completa libertad para hacerse o no cargo de él; pero yo también quedaré en libertad para cortar o alargar los plazos de la interpelación, o para no hacerla, si así me conviniere.

Y como esta carta es muy larga, lo haré mañana.

Usted verá cómo hay muchos extremos secundarios, pero interesantes, que convendría dilucidar previamente,

Notes de la Generalitat

EL VIATGE DEL PRESIDENT

Tal com dèiem en la darrera edició, ahir al matí, va marxar a Marsella per a visitar l'Exposició d'aquella ciutat, l'il·lustre president de la Mancomunitat, don Josep Puig i Cadafalch, acompanyat de la seva distingida muller.

L'ESCOLA DEL TREBALL

L'Escola del Treball ha concedit una beca per seguir estudis superiors a l'Escola d'Electricitat i Mecànica aplicada al senyor En Pere Closas, i una altra per l'Escola de Directors d'Indústries Químiques a cada un dels senyors N'Emili Matute i En Joaquim Ayma, com a resultat del concurs celebrat entre els seus alumnes que enguany acabaren llurs estudis. Amb els novament elegits, són vuit els ex-alumnes de l'Escola del Treball que frueixen de beques per estudiar en les diverses escoles de Directors d'Indústries de la Universitat Industrial.

EL PRESIDENT SUBSTITUT

Aquest matí ha pres possessió de la Presidència de la Mancomunitat el nostre distingit amic don Fèlix Escalas.

REUNIO DEL CONSELL

Aquesta tarda s'ha reunit el Consell Permanent de la Mancomunitat, sota la presidència del senyor Escalas.

Aquest ha rebut diverses visites al despatx de la Presidència.

ELS QUADERNS D'ESTUDI

Ha sortit el núm. 52 de «Quaderns d'Estudi», publicació del Consell de Pedagogia de la Mancomunitat de Catalunya, que conté el següent sumari:

J. Alzina i Melis: «La reforma penitenciària a Bèlgica». — J. Rosich: «Els nous conceptes d'espai, temps i gravitació i la teoria de la relativitat». — Pau Vila: «L'internacionalisme i el nacionalisme en l'ensenyament de la Història». — Aureli Capmany: «Ballets populars a Catalunya, l'espunyola». — J. Givanel i Mas: «El Tirant lo Blanch i don Quixot de la Mancha». — Flight: «Les idees a través les revistes pedagògiques». — Bibliografia.

COMISSIO PROVINCIAL

La Comissió provincial ha despatxat els següents assumptes:

Informe en l'expedient promogut per l'Ajuntament de Masquefa per a l'enagenació de l'antic escorxador públic.

Exemció de subhasta sol·licitada

dejando a las Cortes lo fundamental, porque si todo lo discutimos en ellas... ¡necesitaríamos una legislatura, y sería poco!

Usted hará lo que quiera, y eso me parecerá a mí lo mejor; pero no quiero terminar esta carta sin dejar un punto perfectamente esclarecido.

Mis cuatro primeros artículos trataron el problema en términos generales y dirigiéndome al público, no a persona determinada. Usted fué, ¡juste compañero, quien acudió a la Prensa, dirigiéndose a mí particularmente, designándome con mi nombre y apellido y firmando con los suyos. Como yo no veía la necesidad de anunciarme su participación en el debate (porque por adelantarme no sería), pues con tomar parte en él sin previo aviso bastaba, pensé que debía apresurar la discusión. ¡Si prefería el Parlamento, por qué acudía a la Prensa? Elija, pues, lo que más le acomode, porque yo sólo me he propuesto darle gusto; y si ahora no lo consigo, tendré un gran desencanto.

De todas veras es suyo afmo. amigo y compañero, q. b. s. m.

AMOS SALVADOR

Logroño, 5 de octubre de 1922.

La Sagrada Familia

VISTES D'INFANTS

Responent al convit de la Junta del Temple de la Sagrada Família, aquesta tarda començaran les visites ins-

per l'Ajuntament de Balsereny per a l'adquisició d'un edifici destinat a Casa Consistorial i escoles públiques.

Recursos d'alçada interposats per don Miquel A. Esquerra, secretari de l'Ajuntament de Sore contra el decret de l'Alcaldia ratificat per l'Ajuntament suspens-lo temporalment del càrrec i contra l'acord del dit Ajuntament pel qual se'ls destitueix del mateix.

Recurs d'alçada interposat per don Jaume Naval contra l'acord de l'Ajuntament de Manresa pel qual es va nomenar auxiliar de l'arquitecte i professor de dibuix de l'Escola d'Arts i Oficis a don Josep Blasi Escudé.

VISITES DE COMPLIMENT

Han complimentat al president de la Diputació provincial el comandant dels Mossos d'Esquadra don Joan Oller i els capitans del mateix cos que recentment han pres possessió de llurs càrrecs, senyors don Josep Deus, don Josep del Molino i don Ignasi Bufalà.

CONFERENCIA

El president de la Diputació ha estat invitat a donar una conferència a la Secció d'Estudis Socials del Centre de Lectura, de Reus.

La dita conferència tindrà lloc el dia 20 del corrent, i el tema que en ella es desenvoluparà serà el de «L'actualitat de la Mancomunitat de Catalunya».

VARIES

El diputat senyor Noguer i Comet, fent-se ressò de la indignació existent a Figueres amb motiu d'haver-se retardat pel Govern la repatriació del batalló de Sant Quinti, de guarnició en aquella ciutat, ha cursat el següent comunicat:

«President Consell ministres. — Madrid. — M'uneixo protesta indignació popular existent tot districte Figueres per alteració ordre repatriació tropes Marroc postergant batalló Sant Quinti. Govern ha de reparar immediatament tal injustícia que amenaça fires populars. — Noguer, diputat Figueres, vice-president Comissió provincial.»

Invitat per la Joventut Republicana de Girona, el diputat per Figueres i vice-president de la Comissió provincial, senyor Noguer i Comet, donarà, el dia 21 del corrent, al Centre Republicà de la dita ciutat, una conferència política sobre el tema següent: «Com comprenem i estimem nosaltres la joventut catalunya».

Polítiques

EL GOVERNADOR DE SANTANDER

Després d'haver passat dos dies a Barcelona, ahir marxà amb l'express de Santander el periodista madrileny En Josep Serrano Ruiz de la Puente, governador de Santander.

L'acomiadaren uns quants amics.

«EL REQUETE»

Ha sortit el primer número de «El Requete», orgue dels requetes jaumins de Catalunya.

Està escrit tot en castellà.

JOVENTUT NACIONALISTA

La Joventut Nacionalista de Barcelona, d'acord amb les entitats adherides a la Lliga, ha acordat donar un cicle de conferències en llurs estatges, sobre el tema: «La protecció de les minories nacionals en els tractats de 1919-1920».

Dites conferències se celebraran a les deu del vespre, en les dades i en les entitats següents:

Dijous, dia 12 del corrent. — Ateneu Autonomista del Districte VI. — Plaça dels Angels, 2.

Conferenciant: En Manuel d'Oms, advocat.

Dissabte, dia 14. — Ateneu Democràtic-Regionalista del Poble Nou. — Wad-Ras, 208.

Conferenciant: En Joan Vidal Salvó, advocat.

Dissabte, dia 14. — Ateneu Democràcia. — Carrer d'Aragó, 135.

Conferenciant: En Josep Codolà, advocat.

Dijous, dia 19. — Casino de Sans. — Carrer de Sans, 114.

Conferenciant: En Josep Mari i Carretero, advocat.

Dissabte, dia 21. — Lliga Regiona-

El cas del jutge de La Bisbal

Segueixen activament els preparatius per l'acte de protesta contra el jutge de La Bisbal que organitza la Unió Jurídica Catalana per al diumenge vinent, dia 15 del corrent.

Pot donar-se quasi completa la llista dels oradors, entre els quals figuraran En Josep O. Anguera de Sojo, En Francesc Maspons Anglissell, En Lluís Jover i En Francesc M. Masferrer, que portaran la representació del Comitè Directiu de l'entitat organitzadora i un delegat del Consell Plenari de la mateixa.

Els senyors Martí Esteve i Masó i Llorens, Joaquim Juanola, el diputat a Cortes pel districte En Salvador Albert i probablement els diputats de la Mancomunitat pel districte hi seran.

Parlaran també valuosos elements de Girona, Sant Feliu de Guíxols, Palamós i La Bisbal, entre els quals es compté l'advocat d'aquesta última ciutat En Faustí Planells.

S'han rebuts adhesions d'arreu de Catalunya que palesen l'entusiasme que ha despertat el sol anunci de la celebració de l'acte.

DARRERES INFORMACIONS

BARCELONA

El conflicte de Banca i Borsa

Sembla que s'ha agreujat el conflicte dels dependents de Banca i Borsa, augmentant les probabilitats que s'arribi a una vaga.

Es diu que els patrons no accepten la formació d'un subcomitè, depenent del Comitè Paritari i encarregat especialment d'aquest conflicte, sinó que volen que continuï l'estudi de les bases que tenien presentades al Comitè susdit.

PENINSULA

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Madrid, 12, 12'30 matinalada
Despatx oficial de Guerra:
«El general encarregat del despatx de l'exèrcit d'Àfrica, comunica go que segueix:

Als territoris de Ceuta, Tetuan, Larraix i Penys, sense novetat.

Al de Melilla ha estat agredida per l'enemic la força encarregada d'establir servei d'avançada de Tanasusín. Demano detalls que comunicaré a V. E.

Han arribat a Melilla sense novetat, tabors de regulars.»

EL DIRECTOR DE SEGURETAT I LES AUTORITATS JUDICIALS

Es recordarà que el senyor Samper, considerant-se injuriat per una nota de la Direcció de Seguretat en l'assumpte dels Amics Previsors, encarregà al seu advocat, el regidor mauri senyor Onís, que presentés una querrela contra el director general d'Ordre públic.

El jutjat municipal del districte de Palau cità a acte de conciliació al senyor Millán de Priego, el qual acte s'havia d'efectuar avui.

Però el senyor Millán de Priego no ha comparegut.

En canvi, ha enviat un voluminós informe en el qual, com a Resultats i Considerands, defineix matèria legal, per a arribar a la conclusió de què el sol fet de citar-lo davant dels tribunals, suposa falta de respecte. Per tant, havia d'imposar i imposava al querellant, senyor Samper, una multa de 250 pessetes.

L'agutzi que el cità no s'havia d'escapar sense correctiu, i el senyor Millán de Priego l'imposava en forma d'una altra multa.

El director general d'Ordre públic, en lloc d'acudir a una citació de l'autoritat judicial, fa avinent a aquesta que d'aquí en endavant s'abstingues de citar-lo, anunciant que es dirigiria en queixa al ministre de la Governació sobre el fet de què els jutges li dirigissin ofícis sol·licitant la seva compareixença.

Aquest fet ha produït gran sensació entre els jutges i tota la gent de toga.

Es diu que els deu jutges municipals de Madrid pensen reunir-se i recórrer al ministre de Gràcia i Justícia.

MALALT

Anit passada va sofrir un atac d'hemiplegia l'inspector general de Seguretat, don Alfons Martín Garrido, l'estat de gravetat del qual inspira seriosos temors.

ACLARACIO

Els patrons del ram de la fusta han facilitat la següent nota:

«El president del Comitè de vaga, senyor Benet, no va venir a Madrid per a dirigir el locaut. Fa més de tres anys que viu a Madrid. No ha estat mai advocat de la Federació Patronal Catalana. L'advocat de la Federació és un altre Benet, cosí d'aquest, però amb el qual aquest no té altres relacions que aquelles que engendren el parentiu i l'afecte.»

VISITA REGIA

Acompanyada de la duquessa de Guisa i les seves filles, ha visitat aquest matí la Reina Victòria l'hospital de Sant Josep i Santa Adela.

L'estada al benèfic establiment, ha durat més d'una hora, recorrent els pavellons on es troben instal·lats els ferits, amb els quals ha conversat la Reina, dedicant-los frases de consol.

A un quart d'una ha tornat al Palau.

TORNADA

A tres quarts de set han arribat a l'estació d'Atocha, de tornada de To-

ledo, el Rei, el Xa de Pèrsia i llurs respectives comitives.

Pels passeigs del Prado i Recoletos i els bulevards, s'han dirigit al Palau.

Al trajecte hi havia estacionada considerable gentada, la qual els ha ovacionat.

EL REI I EL XA A TOLEDO

Toledo. — Davant l'arribada del Xa de Pèrsia i el Rei d'Espanya, la població es trobava endomassada, i els carrers ofereixen des de molt matí, animat aspecte.

La majoria dels balcons del trajecte que havia de recórrer la comitiva, apareixen endomassats.

A la plaça de Zocodover s'han aixecat diverses tribunes per a presenciari el pas dels augustos passatgers.

Moltes senyoretes porten el vestit típic.

Mitja hora abans de l'arribada del tren es trobaven a l'estació totes les autoritats locals, Ajuntament i representacions d'entitats i col·lectivitats de tota mena.

Formava la quarta companyia d'alumnes de l'Acadèmia d'Infanteria per a rebre els honors.

El comboi ha arribat amb 20 minuts de retard, per haver-se aturat a l'estació de Calabazas per a arribar a aquesta capital acabat el dinar.

En entrar el tren en agulles, la banda ha executat l'himne persa.

Després de presentar el monarca al Xa a les autoritats locals, s'ha organitzat la comitiva per a pujar a la població.

En arribar els monarques se'ls ha tributat una estusiasta acollida.

Entre mig d'acclamacions s'han dirigit a la catedral, per a visitar-la detalladament.

Han recorregut el joier i el tresor i la sala capitular.

El degà, que acompanyava al Rei, ha mostrat al Xa la cadira que al chor es reserva al Rei, com a capítular honorari.

A l'antiga sala capitular, han estat examinant la Bíblia, formosa obra de gran valor històric, sobre la qual ha fet diverses preguntes el monarca, explicant-ho després en francès al sobirà persa.

A continuació han recorregut la resta de l'edifici, i després s'han dirigit a l'Alcàssar, essent durant el trajecte, objecte de seguides i entusiastes ovacions.

A la porta de l'Acadèmia han estat rebuts pel director i el professorat.

Primerament han visitat l'infermeria, on hi han hospitalitzats cinc alumnes.

Un d'ells, en veure al Rei, ha dit que estava content, puix per trobar-se malalt es creia no poder veure avui al monarca. Ara experimentava gran alegria en tenir la satisfacció de parlar-hi.

Don Alfons ha agraït aquestes paraules i ha conversat també amb els restants alumnes hospitalitzats.

Després ha visitat els locals corresponents a les distintes companyies, en les quals, com es sabut, cada alumne té el correponent armari i paperera.

A la primera companyia el Rei ha vist, en una de les dites papereres, un retrat seu, i agafant-lo hi ha posat la seva firma, dient:

—Perquè quan vingui el trobi firmat.

A continuació han visitat el Museu d'Infanteria, veient els pergamins que s'han dedicat als que més s'han distingit a la companyia d'Àfrica, entre ells el del soldat que s'acosta el diumenge de l'Alba de Tormes al Rei, i el Rei l'ha mostrat al senyor Sánchez Guerra perquè li fes pensar.

Després ha agafat el pergami dedicat al capità senyor Rios, el qual fou el primer heroi de l'aviació que ha conegut la llorçada, la imposició de la qual s'efectuà a Quatre Vents, i l'ha mostrat al Xa.

En arribar a l'escala de Carles V, el Rei ha deixat en darrera als seus acompanyants, puix a pujat les escales de tres en tres.

El Rei i el Xa de Pèrsia han marxat de l'Alcàssar al Museu del Greco, on han visitat amb deteniment totes les dependències, manifestant-se el Xa molt entusiasmada davant d'aquelles obres d'art.

Els alumnes, en vestit de gala, han desfilat en columna d'honor al comandament del coronel del seu batalló.

Una secció de gimnàstica ha realitzat diverses proves.

A les cinc de la tarda, han sortit

el Monarca i el Xa cap a Madrid, amb el seu seguici.

A l'estació se'ls han tributat els honors d'ordenança.

DE TETUAN

Tetuan. — Presidida pel cònsol espanyol, s'ha reunit la Junta de Sanitat per a prendre mesures de precaució contra la pesta, presentada a Orà i altres llocs de la zona francesa.

Informes del camp diuen que en virtut de l'armistici acordat, el Raisun està efectuant la retirada de llurs tropes del poblat de Tatarut, per a ocupar els llocs assenyalats per l'Alt Comissari.

El Raisun es troba amb la seva família i els seus adictes, habitant en tendes de campanya mentre s'acabin les obres de reconstrucció de les cases que foren destruïdes quan estiguessen allí les tropes espanyoles.

Demà marxen cap a Ceuta amb l'objecte d'embarcar-se amb rumb a Melilla, dos tabors de cavalleria i la resta de la mehal·la xefariana.

Es troben en expectació d'embarcament per a ésser repatriats, els batallons de Sicília, Múrcia i Savoi, amb les bateries de muntanya i Canàries, enginyers capadors, ferrocarrils i intendència, amb destinació a Madrid i de pas per a llurs respectives guarnicions.

Les autoritats de Tetuan marxaran el vinent dissabte, a la ciutat de Xauen, amb l'objecte d'assistir a les festes que allí se celebraran amb motiu del segon aniversari de l'ocupació d'aquella població per les nostres tropes.

NOTES DE BILBAO

Bilbao. — El Jutjat de guàrdia, que és el de l'Hospital, entén en un succés que ha causat gran expectació a Portugalete.

Sembla que a mitjans del mes passat, un comerciant molt conegut fou portat al quarteret de la guàrdia municipal, on el cap d'aquell cos el va malfetrar d'obra.

Resultat d'aquests mals tractes, el comerciant es troba en estat desesperat, al liti.

En virtut d'una denúncia presentada, ha visitat al comerciant el metge forense, el qual ha dictaminat referent a l'estat del malalt.

S'assegura que el cap de la guàrdia municipal de Portugalete ha desaparegut, i que el Jutjat ha donat ordre perquè se'l cerqui.

Aquesta matinalada s'ha celebrat una reunió de minaires de la zona de Bilbao, els quals han acordat declarar la vaga en les mines d'aquesta zona «Josefa», «Monte Fuerte» i «San Luis».

Demanen els obrers l'augment de sou en una pesseta i cinc cèntims cada dia, i la reposició dels obrers que havien estat acomiadats amb motiu d'aturs anteriors.

Demés, demanen que s'abonin els jornals devengats mentre han romàs parats.

El governador civil, parlant d'aquesta actitud dels obrers minaires, ha dit que ha donat compte a la Junta de Reformes Socials, de què ho succeeix, per tal que faci les gestions oportunes per a arribar a una solució.

A les nou del matí ha arribat a Durango la reliquia de Sant Francesc Xavier.

Ha estat portada pel pare provincial dels jesuïtes.

S'han celebrat en aquella localitat solenns funcions religioses amb el dit motiu.

A les set de la tarda ha estat traslladada a Bilbao, essent rebuda per la Universitat de Deusto, pels mestres, professors i alumnes.

A des quarts de quatre de la tarda serà portada a la Col·legiata, que la traslladarà demà a Emaucho.

El dia 12 serà tramesa la reliquia a Ordene, el dia 15, a Ocanaya i el dia 17, a Borneo. Després anirà a Tarazona, essent portada, finalment, a Barcelona, d'on sortirà el dia 22 cap a Roma.

ELS TRANSPORTS

Badajoz. — A l'Estació del ferrocarril de Zafra es troben, sense embarcar 40.000 caps de bestiar de llana i porqui, per manca material de transport, ocasionant greus perjudicis, ultra el perill d'una infecció.

Els contractistes han dirigit telegrams a diversos indrets, i especialment al ministre de Foment, demanant una ràpida solució.

També han interessat ajut del mi-

nistre de la Governació i del comissari regi de transports.

VAGA

Màlaga. — S'han declarat en vaga els matadors i demà no hi haurà carn per al consum de la ciutat, la qual cosa té preocupada molta gent.

Segons sembla, la vaga es deu a que se li ha negat la llicència d'ús d'arma al capataç de l'escorxador.

Es fan gestions per a evitar el conflicte.

NOTES DE SEVILLA

Sevilla. — La bandera que la ciutat fa present a les forces regulars, ha quedat exposada al públic a la sala de la planta baixa de les Cases Consistorials, la qual ha estat adornada amb tapissos, plantes i flors.

Es una magnífica obra d'art.

Per a assistir a la cerimònia de la remesa, arribarà demà un esquadro de l'escorta.

A les sis del matí ha salpat el caçatorpediners «San Martiño», portant a bord el príncep del Piemont, que es dirigeix a Cadix.

Abans de salpar ha tramès una afectuosa i expressiva salutació als Reis d'Espanya.

Ha tornat de Madrid el vescomte de Priego, després de conferenciar amb el Govern respecte el viatge del Rei a aquesta capital.

El tercer regiment lleuger d'artilleria feia pràctiques al poble de Sanlúcar la Major, desbocant-se un cavall que ha agafat i mort el veí d'Olivares, Juli Sierra, de 64 anys.

EL MONUMENT

AL MARQUES DE COMILLAS

Cádiz. — En l'express d'avui ha arribat la comissió de Barcelona, que ve a assistir a la inauguració del monument erigit al marqués de Comillas.

Han arribat, demés, el catedràtic don Pere Mayoral, l'escultor Pere Peireira, de Madrid; el marqués de Figueroa i comissions de Xereç de la Frontera.

A l'estació esperaven les autoritats locals, el director de la Reial Acadèmia Hispano-Americana i distingides personalitats.

A les quatre de la tarda ha donat una conferència a l'Acadèmia Hispano-Americana, l'acadèmic de la República de Santo Domingo, don Enric Deschamps, i després ha estat obsequiat amb un vi d'honor.

Demà, arribaran el ministre d'Instrucció i l'infant don Carles, el qual ostentarà la representació del Rei en l'acte de la inauguració del monument, la qual tindrà lloc a les quatre en punt de la tarda.

Al dit acte parlaran l'alcalde, don Francesc Cotel, l'acadèmic dominic Deschamps, i poster el ministre d'Instrucció pública.

Després hi haurà un lunch a la sala regia de la Diputació provincial.

El divendres se celebrarà l'esmorzar ofert per l'Ajuntament.

ELS TRADICIONALISTES

Saragossa. — El partit tradicionalista està celebrant l'anunciada assemblea a la qual assisteixen representants de diverses regions.

El més sortint de l'assemblea, fins ara, ha estat un discurs del senyor Pradera, en el qual ha tractat extensament de l'aspecte polític de la matèixa.

Ha dit que procedia que les regions que estan representades actuen de comú acord, respecte als interessos generals del país, establint la llibertat d'acció, i que els assumptes privatis de les províncies s'estudiaran per les regions, a qual efecte les Juntes provincials i regionals representades a l'assemblea han de designar un Directori, que assumeixi la direcció comunicant aquest acord a les altres regions na representades.

Ha afirmat que el programa del partit és el recollit en el lema «Deu, Pàtria i Rei».

Ha proposat que l'assemblea proclamés a lleis socials els principis religiosos de l'Església Catòlica, i ha afirmat l'existència «nacional» d'Espanya, com a pàtria indivisa, dintre la qual conservin les regions llur personalitat i els seus furs, abominant del separatisme.

Així mateix ha proposat ratificar el principi monàrquic en la part essencial, com a credo tradicionalista, per ésser aquesta forma la més pròpia als espanyols.

EN LERROUX

Las Palmas. — Firmada pel president i el secretari del Comitè Federal

s'ha tramès a la premsa la següent nota:

Corresponent a la invitació que aquest Comitè li féu, ha vingut el senyor Lerroux a aquesta ciutat, per a prendre part en l'homenatge a Franchi i Roca.

S'ha organitzat un acte públic en el qual ha parlat En Lerroux, ratificant la seva fe republicana i salvant els respectes a la heterogeneïtat del públic que l'escoltava.

Ha dit que la Corona ha tingut la seva raó d'ésser en altres èpoques, culpant al règim de la bancarrota espanyola actual.

Ha afirmat que la ruina de la moral espanyola no obeeix a la depauperació de la raça, sinó a que el règim posa els càrrecs a mans dels qui posen la dignitat a disposició de l'irregim i boicoteja a homes de positiva valor moral que es resisteixen a vestir la llurela i a arrastres-se pels ministeris.

Posteriorment, en intervius de la premsa local ha afirmat rodonament qu' emai governarà amb la monarquia.

Aquest Comitè, que no és radical, li convé i té corda fer constar qu' anteriorment s'havia consignat.

GRIM A BORD

Santa Cruz de Tenerife. — Ahir es rebé un radiograma del capità del vapor alemany «Villagarcia» participant que a bord s'havia comès un crim, essent la víctima un espanyol, passatger de tercera, procedent d'Almeria.

Comunicat per la casa consignatària a les autoritats de Marina, en fondejar el vapor es constituí a bord el jutjat, instruint les corresponents diligències.

Els passatgers conten que en l'anterior matinalada, a cosa de la una, sentiren una detonació al departament de tercera, que sortí d'una llitera immediata a la que gela la víctima.

Presentava aquesta una bala al cap amb sortida de la massa encefàlica.

Al principi el misteri fou gran, aclarint-lo un passatger rus, qui declarà que va veure un passatger anomenat Manuel Valero, baixar die camarot i tornar-hi després de comès el crim, i que el criminal tenia una mà ensangantada.

Detingut el Valero, confirmà la declaració del rus, resultant que el crim obel a antics ressentiments que abans d'ahir a la nit s'exterioritzaren amb motiu d'un joc de cartes dubtós.

La víctima es diu Manuel Blanco, i el matador Manuel Valero.

Tots dos embarcaren a Buenos Aires i pensaven desembarcar a Vigo.

AL TEATRE APOLO

Madrid, 12, 2 matinalada.
El Rei, el Xa de Pèrsia i els respectus següents han assistit aquesta nit a la funció del Teatre Apolo.

La sala presentava aspecte enlluernador.

En un dels números de l'obra que es presentava es reparteixen entre el públic uns platerets per a acompanyar l'orquestra. El Xa de Pèrsia en aquest número ha fet ús dels platerets, produint la hilaritat del públic, fins al punt que ha hagut de repetir-se el número.

A la una i vint minuts ha terminat la funció, essent ovacionats el Rei i el Xa, traslladant-se al Palau, on han arribat sense novetat.

L'ACTITUD D'EN MELLA

Saragossa. — A l'assemblea tradicionalista, abans de la clausura, s'ha donat lectura d'un missatge del senyor Vázquez de Mella, salutant els assembleistes i rebutjant al supòsit de que ell aconsellés als seus amics que acatessin les actuals institucions per a col·laborar amb els grups dels partits del règim actual.

Diu el senyor Vázquez de Mella que manté incolume els punts de vista del seu idealisme, i afegeix que sense antipatia personal per a les persones que avui tenen la «jefatura» de l'Estat, ans el contrari, reconeixent-los qualitats rellevants, creu que és indispensable persistir als mateixos nobles propòsits de la idea tradicionalista.

ELS MINAIRES DE BISOIA

Bilbao. — Els minaires de la secció de Bilbao, han celebrat aquesta tarda una assemblea, en la qual han acordat declarar la vaga si els patrons no els concedeixen l'augment de jornal de cinc pessetes que els fou rebatxat últimament.

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

UN MISSATGE

La Societat de Maquinistes Navals, d'aquesta ciutat, ha dirigit un missatge al Rei, exposant-li la crisi de la marina mercant espanyola, a conseqüència de no poder sostenir la concurrència estrangera, més que res, per haver-hi la majoria de vaixells que pels molts anys que fa que serveixen, són d'exploació molt costosa.

Assenyalat també el missatge l'escassa de comunicacions existents amb els països americans, i que ben organitzades podrien ésser la base d'una marina mercant pròpia. Cita la conveniència d'implantar sistemes de protecció d'eficiència a les construccions navals i a les companyies armadores, així com l'establiment de bosses de viatge al personal marítim capacitat per a portar als marins els darrers avenços de la navegació.

Acaba el missatge posant de relleu l'abandó en què es troba la gent de mar, davant l'amarrada de més de la meitat de la flota, creient que la sort d'aquesta gent mereix l'atenció i l'empay del poder públic.

LES NOVES CONSTRUCCIONS NAVI- LERES

Segons el «Lloyd Register of Shipping», recentment publicat, el percentatge de noves construccions navals des de 1918 en ço que es refereix a vaixells de vapor majors de 100 tones, quant al tonellatge total de cada país, pot assenyalar-se en la següent proporció:

Estats Units, 73,5; Alemanya, 43,7; França, 38,7; Holanda, 38,6; Dinamarca, 37,4; Itàlia, 34,1; Dinamarca, 31,7; Anglaterra, 31,5; Noruega, 30,7; Espanya, 31,3; i Suècia, 30,4.

Moviment del Port el dia 11

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «Ray Jaime II», de Mahó, amb càrrega general i 64 passatgers.

Vapor holandès «Amazona», de Rotterdam, amb càrrega general.

Vapor italià «Adelina», de Gènova, amb càrrega general.

Llagut espanyol «Meteor», de Garrotxa, amb càrrega general.

Pallebot espanyol «Maria del Pilar», de Marsella, amb càrrega general.

Pallebot espanyol «Miguel», de Palma, amb càrrega general.

Vapor espanyol «Trini», de Màlaga,

i escales, amb càrrega general i passatge.

VAIXELLS DESPATXATS:

Vapor espanyol «Cabo Menor», amb càrrega general, cap a Bilbao i escales.

Vapor espanyol «Cabo Ojal», amb càrrega general, cap a Melilla i escales.

Vapor espanyol «Paris Valero», amb càrrega general, cap a Passajes i escales.

Goleta espanyola «Comercio», amb càrrega general, cap a Sant Feliu.

Vapor espanyol «Manuel Espaliu», amb càrrega general, cap a Marsella.

Vapor espanyol «El Gobernador», amb càrrega general, cap a Capdepera.

Vapor espanyol «Maria», amb el seu equip, cap a la mar.

Vapor espanyol «Ampurias», de transít, cap a Tarragona.

Vapor espanyol «Guadamar», de transít, cap a Gènova.

Vapor francès «Cuers», de transít, cap a Marsella.

Vapor italià «Adelina», amb càrrega general, cap a Buenos Aires i escales.

Vapor noruec «Tango», de transít, cap a València.

Vapor alemany «Almeria», de transít, cap a Catania.

Vapor espanyol «Ampurdanés», amb càrrega general i de transít, cap a Roses i escales.

Vapor espanyol «Santiago López», amb càrrega general, cap a Avilés.

Vapor espanyol «Almazora», amb càrrega general, cap a Vinaroc i Castelló.

Vapor espanyol «Mallorca», amb càrrega general, cap a Palma.

Accidents marítims

NOTES DEL LLOYD

Durban, 8. — El vapor anglès «Langton Hall», ha arribat avui, amb foc a les carboneres.

Rio Grande, 8. — El vapor italià «Rovigno» ha encallat a dotze milles de la costa.

Danzig, 7. — El vapor noruec «Havmoy» ha tornat al port amb avaries.

Halifax, 6. — El pallebot anglès «Bessie», ha varat a Ecum Secum.

Cape Race, 6. — El pallebot «Saint Hedro», d'Aveiro, està cremant. La tripulació ha estat recollida pel pallebot «Creola».

BORSA DE BARCELONA

11 octubre de 1922

Cotització única del Del legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil, a fi de mes: Es fa de Interior a 70'45 i a 70'50, Nords de 69'05 a 68'80 i a 68'95, Alacants de 68'75 a 68'55 i a 68'65, Andalusos a 59'20, Orenses a 17'65 i Filipines a 199.

A la tarda, a la Casa Llotja. Es fa d'Interior de 70'57 a 70'50, Nords de 69'20 a 69'25 i a 68'85, Alacants de 68'70 a 68'00 i a 68'85, Andalusos de 59'20 a 59'30, Orenses de 17'65 a 17'50, i Filipines a 199.

Cotització de valors tractats al comptat i no inscrits encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 7%, 1921, a 98'50 i 00'00.
Barcelona Traction and Light Power 7%, a 105'50.
Barcelonesa de Navegació 6%, a 52'00.
Obligacions Espanyola Colonització 6%, a 95'00.
Eléctrica del Cinca 6%, a 84'00.

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Canvis estrangers	Tresor 5%, gener 1924	B 000'00	Segovia	73'75	Bonos E.	6%	81'50
París, rec. publicat	43'25		E. Almansa	73'00	Prod. Forces M.	6%	83'00
Londres, rec. publicat	23'12		A. Almansa	63'00	Reg. Llevant 6%		88'50
Berlin, rec.	0'35		» no ad.	46'00	Hisp. Amer. d'E. 6%		93'00
Vienna, rec.	00'15		» Sant Joan.	65'00	» » » »		101'00
Gènova, rec.	23'25		» Alacant.	75'00	Varies		
Genova, rec.	00'00		» Ocaso F.	74'25	Trasatlàntics 4%		87'50
Zurich, rec.	122'80		Alacant 1. hipot.	57'00	Canal Urgell.		88'00
Nova York, rec.	6'58		» » » »	90'15	T. Filipines 1903		109'50
Corones sueques, París.	203'50		» » » »	75'00	Asiàtic 5%		96'00
Corones sueques, Londr.	168'15		» » » »	69'35	» » » »		101'25
			» » » »	67'75	Forment d'Obra		81'00
			» » » »	74'15	Caló Vidrera.		90'00
			» » » »	82'35	Carbona Borja.		61'00
			» » » »	83'75	A. Regente Euro.		83'00
			» » » »	46'75	Const. Naval 4%		93'00
			» » » »	33'00	Const. i Pav. 6%		89'00
			» » » »	59'00	Asl. Cardona 6%		83'00
			» » » »	84'00	G. Regadius 6%		82'00
			» » » »	61'00	Mecànica Velutera 6%		93'50
			» » » »	88'00	A. Fornes Andalusia 6%		96'50
			» » » »	55'00	Accions Bancs		
			» » » »	53'50	Banc Barcelona, pla.		45'00
			» » » »	98'00	Banc d'Espanya.		517'00
			» » » »	75'00	Banc de Terrassa.		8'50
			» » » »	93'30	Credit Docks.		181'50
			» » » »	74'50	Banc Hisp. Colonial		534'25
			» » » »	103'00	Varies		
			» » » »	83'75	F. C. Nord ptes.		242'50
			» » » »	99'00	» Alacant ptes.		338'75
			» » » »	99'00	» Andalusos.		56'25
			» » » »	78'50	Hull, Espanyola.		155'00
			» » » »	89'50	» Arag. ord.		200'00
			» » » »	84'50	» pref.		59'00
			» » » »	84'50	C. Hisp. A. Elect. S. A.		165'50
			» » » »	84'50	» S. B.		177'00
			» » » »	84'50	Espanya Industrial		120'00
			» » » »	84'50	General Telefonos		60'00
			» » » »	84'50	Peninsular Telefonos		83'35
			» » » »	84'50	Anonima Gros.		130'00
			» » » »	84'50	Estrangeres		
			» » » »	84'50	Banc E. Rio Plata.		231'00

* Els valors assenyalats amb asterisc no han tingut cotització. Deixem constatat l'últim canvi per a guia del llegidor.
Cotització: Francs, 49'85; suïssos, 122'80; belgues, 45'80; lliures, 23'12; lres, 28'25; dolars, 6'58; mares, 0'35 i ocrones, 0'015.

DARRERA SESSIÓ. — Al Casino Mercantil, de dos quarts de cinc a les cinc de la tarda, a fi de mes: Estancs de Nords a 68'85, Alacants a 68'65, i Andalusos a 59'10.

Diferències de les operacions a terme

De la tancat d'ahir a les cinc de la tarda a la d'aquest matí, es baixa 0'05 de Nords i d'Alacants.
De la del matí, a la de les cinc de la tarda d'avui, es baixa 0'10 de Nords i d'Andalusos.

RESUM

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMS OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible	12.74	00.00	12.92	00.00		00.00
Futurs:						
Octubre	12.43	12.45	12.57	00.00		12.53
Gener	12.26	12.26	12.37	00.00		12.33
Març	12.19	12.19	12.28	00.00		12.24
Maig	12.09	N.	12.16	00.00		12.13
Juliol	11.97	11.97	12.00	00.00		00.00

Alexandria	Octubre	Desembre	Junel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Futurs. Asmhouni	00.00	00.00	Nov. .	00.00	00.00	00.00
	Nov	Gener	Gener.	00.00	00.00	00.00
Sakellaridis	00.00	00.00				

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	21.65	00.00	00.00	00.00
Futurs:				
Octubre	21.40	21.58	21.48	00.00
Desembre	21.70	21.89	21.73	00.00
Gener	21.56	21.73	21.61	00.00
Març	21.70	21.86	21.73	00.00
Maig	21.65	00.00	00.00	00.00

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	21.13	00.00		00.00
Futurs:				
Octubre	21.13	00.00	00.00	00.00
Desembre	21.08	00.00	00.00	00.00
Gener	21.13	00.00	00.00	00.00
Març	21.30	00.00	00.00	00.00
Maig	21.15	00.00	00.00	00.00

Barcelona, 11 d'octubre de 1922.

Banc de Catalunya

Barcelona

Central: Rambla d'Estudis, 4

Agències: N.º 1: Creu Coberta, 8.
N.º 2: Sant Andreu, 146
N.º 3: Salmerón, 11.

Valors - Cupons - Girs
Canvi - Banca

Apartat de Correus: 568

Direcció telegràfica:

CATALONIABANK

Nonell Germans

CANVI - VALORS - CUPONS

Rambla del Centre, 16

Borsa de Madrid

Canvis facilitats per la Banca Mar-
sans, S. A.

Barcelona, 11 d'octubre.

4 per 100 interior, comptat	69'40
» fi mes	00'00
» fi pròxim	00'00
Amortitzable 5 per 100 (1920)	94'60
Banc d'Espanya	577'00
Arrendatària de Tabacs	248'00
Stat. Genl. Sucr. - Obligacions	00'00
» » » Ac. preferides	00'00
» » » ordinaries	32'00
Francs	49'70
Lliures	29'10
Banc Espanyol Rio Plata	228'00
Cèdules Hipotecàries	99'75

Borsa de París

4 per 100 Interior Espanyol	00'00
» 100 Exterior	00'00
Accions Nord d'Espanya	00'00
» Alacant	00'00
» Andalusos	00'00
Renda russa 5 per 100	00'00
» 4 1/2 per 100	100'00
Brasil 4 per 100	00'00
Banc Espanyol Rio Plata	00'00
Renda francesa 3 per 100	58'40
Accions Rio Tinto	16'25

CANVIS DE L'ESTRANGER

Facilitats per la casa SULER I TO-
RRA GERMANS, Rambla dels Estu-
dis, 13, i Bonsuccés, 1.

PREUS DE COMPRA:

Bitllets:	Francesos, 49'40
» Anglesos, 28'90	
» Italians, 27'80	
» Belgues, 46'00	
» Suïssos, 122'00	
» Portuguesos, 0'20	
» Alemanyos, 0'30	
» Austríacs, 0'02	
» Holandesos, 2'35	
» Russos, 0'00	
» Grecs, 00'00	
» Suecs, 1'55	
» Noruegs, 1'00	
» Dinamarques, 1'20	
» Romania, 4'00	
» Turquia, 00'00	
» Estats Units, 6'49	
» Canada, 6'00	
» Argentins, 2'31	
» Uruguais, 4'90	
» Xilens, 0'15	
» Brasilers, 0'66	
» Bolivians, 1'35	
» Peruanos, 20'00	
» Paraguais, 0'10	
» Venezuelans, 00'00	
» Japonesos, 2'80	
» Algerins, 48'40	
» Egipte, 28'85	
» Filipins, 2'70	

PREMI DE L'OR

(Preus de compra)

Alfons	125'50 percent
Isabel	129'00 » »
Unces i mitges unces	124'50 » »
Quart d'unca	124'50 » »
1/16 d'unca	124'50 » »
Francs	125'00 » »
Dolars	6'47 » »
Lliures	31'40 » »

Barcelona, 11 d'octubre.

Fills de F. Mas Sardà

20, Rambla del Centre, 20
VALORS - CANVI - CUPONS
Negociem tots els cupons venciment
primer d'octubre.

Banca Tusquets, S.A.

CANVI - VALORS - CUPONS
Rambla del Centre, número 9

BIBLIOTECA
CATALANA

Arran del Cingle

novel·la
per Josep Morató

Preu 2'50 pessetes

Les exhibicions del Saló de la Moda

Capa de Marta Zibelina
Model Frouchtman

Parlant amb N'Edmond Frouchtman

N'Edmond Frouchtman és un veritable artista de la pel·leteria i un entusiasta del Saló de la Moda. Col·labora decididament en la primera exhibició i en l'actual el seu concurs i la seva voluntat han estat elogiades per tots. Per haver residit molts anys a Viena — ell és austríac — com també a Berlín i París, la seva opinió sobre el Saló de la Moda és autoritatíssima, puix pot apreciar perfectament el veritable mèrit que aquest encien.

Aprofitant veure'l al Saló de la Moda, li hem demanat si ens volia exposar la seva opinió, i, malgrat les seves moltes ocupacions ha accedit a fer-ho.

En primer terme ens ha fet un gran elogi del director de la Fira de Mostres, En Frederic Barceló, dient

que ha estat un entusiasta del Saló de la Moda, i que mereix la gratitud i admiració dels exhibidors per l'encert amb què ha portat la instal·lació i l'organització.

Després li preguntem quina impressió li han produït les confeccions que han presentat les cases exhibidores i ens contesta:

— Aquestes cases han donat proves d'un art especial, ço és, que no són simples copiadors d'altres modes i han demostrat que aquí pot fer-se tot el que puguin fer els grans centres de la moda d'Europa. Jo he vist les files de Leipzig, i les de Lió, i no té pas menys mèrit aquesta de Barcelona.

— Així, doncs...

— El que es necessita aquí—ens diu tot seguit Frouchtman—és unitat entre els elements de l'art del vestir, aconseguint així que les nostres dames arribin a reconèixer que l'art de la Moda a Catalunya no és gens inferior a la dels grans centres de la Moda d'Europa. Si continuem així, tinc la convicció que d'aquí a dos o tres

anys de celebrar el Saló de la Moda, Barcelona ocuparà un lloc preminent, puix que hi ha aquí elements molt importants d'aquest art, que estan capacitats com els de qualsevol altre punt de l'estranger. Els expositors hem procurat treballar amb la millor voluntat, i l'èxit del Saló de la Moda ha estat decisiu; però, d'haver-hi concorregut altres importants cases que s'han abstenut de fer-ho, per dubtar tal vegada de l'èxit que nosaltres teníem per descomptat, hauria estat aquest Certamen un veritable model en son gènere.

— Voldríem que ens aclarís una mica això de la unitat.

— Si, vull dir que al Saló de la Moda no s'hi ha d'anar amb aire de reclam particular, sinó presentar un conjunt de la moda. Jo no hi he participat amb aire de reclam, sinó que en portar-hi prentes valuoses ho he fet simplement per a donar la sensació al públic que no s'ha d'anar fora de Barcelona, per a obtenir les creacions de la moda, sinó que aquí es fa tan bé o millor que enlloc.

Així s'ha expressat un estranger, del Saló de la Moda de Barcelona.

Tots els nostres antecedents són que el senyor Frouchtman parla per convicció, i que sent un entusiasme per la moda «de Barcelona», com l'haurien de sentir tots els industrials d'aquí. Ell hi aporta el seu concurs valuósissim «creant» models que aquests dies no s'han vist ni més originals ni millors, a les millors cases de modes de París i Londres.

En el moment d'acomiar-nos, una coneguda dama de la nostra bona societat s'ha presentat, felicitant entusiasmada al senyor Frouchtman.

En Joan Barnet

Tots els exhibidors de models al Saló de la Moda, amb els quals hem parlat, aquests dies, ens han expressat el sentiment que els ha produït la mort d'En Joan Barnet, aquest jove entusiasta que ha deixat d'existir a la capital de França, en moments que treballava amb tot afany per a contribuir poderosament a l'èxit del Saló de la Moda.

Era En Joan Barnet un temperament modern, i a la seva intel·ligència s'hi unia l'esperit d'associació que tants grans obres realitza en els nostres dies en múltiples manifestacions de l'activitat econòmica. Els seus companys d'exhibició del Saló de la Moda ploren la seva mort perquè ell era el seu guia i el que amb les seves iniciatives i els seus entusiasmes aplanava tots els obstacles.

En Joan Barnet, fou l'iniciador i l'organitzador del primer Saló de la Moda del Palau de Belles Arts. Ell també ha estat l'ànima de l'actual Saló de la Moda, que gràcies a tant d'èxit ha assolit sense la seva presència, molt major hauria estat amb el concurs que en ell hi preparava i que eren un seguit de meravelles de vestits que haurien exhibit escatents models.

La família del final; no ha volgut participar al Saló de la Moda d'aquest any, considerant que així ho requeria el respecte a la seva memòria. Els organitzadors haurien volgut veure figurar la casa Barnet al Saló, i tancar-lo en senyal de dol

Abric de pell de Vison
Model Frouchtman

el dia de l'enterrament, a Barcelona, d'En Joan Barnet, però la família s'ha obstinat en l'abstenció. Els seus amics i col·laboradors esperen que l'any vinent el nom Barnet figurarà al Saló de la Moda, i mai

podran oblidar-se que aquesta gran manifestació d'elegància i de companyerisme la deu Barcelona a En Joan Barnet, arrabassat de la terra quan la seva joventut era prometedora de les més grans empreses.

VISITANT L'EXPOSICIÓ

Pells Bertran Germans

Es aquesta casa la de totes les de la nostra ciutat, que abarca amb més extensió el negoci de les pells. No és la casa Bertran Germans simplement un establiment en el qual es posen a la disposició del públic els articles de la temporada, sinó que el seu negoci s'estén per tot Espanya puix la seva producció i permet atendre comandes considerables.

A la gran fàbrica que té muntada al carrer de Roger de Flor, hom hi elabora tota mena de pells, les quals reben després acurada confecció, per personal competent.

Es, doncs, la casa Bertran Germans, productora i venedora de pells, no limitant-se sols a confeccionar-les com succeeix en moltes de les pel·leteries d'aquí.

Encara que entre el ram de pells la casa Bertran Germans tingui des de l'article més ínfim, no vol dir tampoc que no arribi a confeccionar

Proveïdors de la Reial Casa Espanyola

Els vestits de la CASA GUITART

proporcionen esbeltesa i elegància als que el porten. Tall superior; gèneres d'elecció i a tenor de l'última moda de les grans capitals, en les quals impera el luxe i l'elegància.

GUST I ACABAT PERFECTE

Veritable selecció de gabardines per a senyor i senyora

Secció especial per a sportsmen i xofers

Portal de l'Angel, 3 :: BARCELONA

Els vestits de la CASA GUITART

no perden mai la seva bonica forma perquè estan confeccionats per artistes de primer ordre i personal de reconeguda capacitat.

Rebudes totes les novetats de l'actual temporada

Merceria Recort

La casa Fills de Josep Recort, successora de S. Ulló, establerta al carrer de l'Hospital, 27, és una de les més populars i acreditades entre el comerç al detall de Barcelona. Ha procurat sempre la casa Recort tenir en existència la infinitat d'articles que suposen el ram de merceria i novetats, i aquest assortit immens ha fet que el públic sentís predilecció envers ella perquè ha sabut per endavant que aquest establiment és la veritable enciclopèdia dels petits objectes que arrodonen l'ornamentació i la confecció del vestit de la dona.

Celebrant-se el Saló de la Moda i havent-hi aneja al mateix una Exposició dels articles que tenen relació amb el vestit, la casa Recort va creure tot seguit era el seu deure concórrer a aquesta Exposició, no precisament per a fer un reclam dels seus articles, sinó més que res per aportar el concurs a l'èxit del Saló de la Moda i figurar en aquesta Exposició en concepte de casa de primer ordre, com ho és en realitat.

Així la vasta clientela de la casa Recort ha pogut veure al Saló de la Moda com ella roman sempre amant a servir el públic en les darreres creacions de la merceria, i així ho acredita amb els articles que té exposats a l'estand, tan excel·lentment instal·lat i que no són més que una petita mostra de la infinitat de novetats que són indispensables al bon vestit de la dona.

La casa Recort ha rebut aquests dies felicitacions sinceres dels seus clients innumbrables per haver sabut interpretar la importància que té per la nostra ciutat l'èxit del Saló de la Moda i per haver-hi contribuït de manera tan brillant no aportant-hi solament els seus articles de gust refinat, sinó també una nota de bon gust en la instal·lació dels mateixos.

Mobles Pallarols

La casa Pallarols del Passeig de Gràcia, 44, és un primer lloc dins de l'art del moble. Les extenses proporcions que abarca li permeten establir un programa de tots els estils que amb tanta cura es venen utilitzant en els nostres dies, i que fan de l'art mobiliari un dels més permanents en la història.

A l'Exposició del Saló de la Moda, la casa Pallarols hi ha volgut donar una nota exclusiva de bon to. Ha muntat allí, amb una superba elegància, una habitació estil renaixement, i que mostra els darrers avanços de bon gust en la decoració d'interiors. Perquè l'habilitat del moble no radica únicament en limitar-se a l'acurada confecció dels mobles, sinó que ha de cercar la nota harmònica de la decoració d'un interior. I la instal·lació de la casa Pallarols denota una sensibilitat tan

La Física

Portaferrixa, 23

Actualment exhibició i venda

de la més important col·lecció de models, per a les estacions de **TARDOR** i **HIVERN**, de les millors cases de París.

Hores d'exposició: D'11 a 1 matí i de 4 a 7 tarda.

Selectes i extenses col·leccions en
Llaneria, Velours, Sederia i Fantasies
rebudes últimament :: **BONS PREUS**

aguda, que tots els que l'han vista no han pogut per menys que sentir-se'n captivats.

Voldríem saber descriure amb tanta elegància com enclou aquesta habitació renaixement.

S'avancen de les parets uns bonics plafons pintats d'una tènue tonalitat blava, i el centre dels mateixos és decorat de fullatge amb flors semblants a les campanetes. Sota mateix d'aquests plafons resta descoberta la fondària que ocupen per a permetre l'entrada del capçal del llit. Aquest petit interior d'un gust delicat, està cobert de seda groguenca, i a cada costat hi ha una petita llàmpara.

A la banda esquerra hi ha un mirall de forma ovalada, i amb marc que sobresurt del mateix plafó. Aquest mirall té la forma de balcó, tan pel marc com per la seva distribució en vidres.

El llit és tallat d'or i cobert de damasc violeta, i va cobert del damunt amb un drap de damasc verd. Als costats del llit hi ha la tauleta auxiliar i la tauleta de nit, col·locades sota mateix de les dues petites llàmpares. A la banda esquerra hi ha la consola, damunt de la qual hi crema una magnífica llàmpara de peu. A terra hi ha una alfombra a cada costat del llit i una altra més gran al peu del mateix.

Una nota interessant d'aquesta habitació és l'assimilació perfecta dels fullatges que ornamenten els plafons, les llàmpares i les alfombres, fent un to harmònic molt escacient.

A la banda dreta de l'habitació hi

ha un llit turc amb diversos coixins, tot de pura assimilació. La diversitat de colors molt vius, i una bonica llàmpara acaba d'arrodonir l'habitació.

La instal·lació feta per la casa Pallarols és una de les notes de més bon gust que s'han donat a l'Exposició del Saló de la Moda, i pot estar joiosa d'haver obtingut amb ella en un èxit tan unànime entre el públic que l'ha vista i l'ha admirada com es mereix.

La clausura

Digne coronament del Saló de la Moda fou el dia d'ahir, un dels més brillants de tots i potser el més concorregut. Els barcelonins no podien correspondre millor als esforços que han realitzat els exhibidors i expositors del Saló de la Moda, i aquest homenatge general que se'ls ha fet els omple de joia i als esperona per a futures empreses de més volada.

Així ho desitgem i ho desitgem tots els que volen que la ciutat prosperi moral i materialment. El Saló de la Moda és una manifestació que té més importància en l'aspecte espiritual que en el material, perquè és en substància una manifestació del gust artístic dels que aquí es dediquen al vestit de la dona.

Felicitem-nos d'aquest gran èxit i confiem que l'any vinent sigui major encara.

Capa d'Ermini Model Bertran Germans

Les prendes de més valor, i pot dir-se justament d'ella que satisfà les necessitats de totes les classes socials.

Ara li ha tocat mostrar les seves aptituds al Saló de la Moda, en l'aspecte ric i elegant d'aquesta indústria, i les seves exhibicions no han quedat enrera de ningú, ans al contrari, ha mostrat la seva independència en diversos models que s'han fet cèlebres pel bon gust que enclouen, així com per llur acurada confecció.

En el seu stand de l'Exposició hi ha diferents prendes de skungs, de petit gris, de renards, de tops, etcètera etcètera, fets dels models més variats, i que responen a la darrera creació de la moda.

Quant a les exhibicions fetes pels models vivents, recordem una esplèndida capa d'ermínyo, un soberbi abric de visó, un altre de top, diversos exarps de martes zibelines i renards argentats. També han estat molt elogiats un magnífic abric de Kolinski i un deliciós model de jaqueta d'ermínyo, amb faldilla de top.

Com pot apreciar-se per la lleugera enumeració que acabem de fer, la casa Bertran Germans ha portat un concurs decisiu al Saló de la Moda,

contribuint poderosament al seu èxit, puix són nombrosos els models exhibits i tots ells acrediten la casa d'estar en condicions de satisfer les comandes dels més exigents.

Una casa de la popularitat que gaudeix la pel·leteria Bertran Germans, no podia deixar d'afirmar el seu crèdit en una manifestació de l'art del vestit, tan important com és l'actual Saló de la Moda. Coneixent el criteri dels senyors Bertran Germans, inclinats a contribuir a tot ço que pugui millorar el nom de la nostra ciutat, encara ha d'estranyar menys l'esforç que han fet per a acreditar el Saló de la Moda, com el millor del món, que s'ha fet fins ara.

La casa Bertran Germans n'és una defensora entusiasta d'aquest Saló de la Moda, i nosaltres no dubtem que el concurs que hi aporten els serà correspost pel públic que els encoratjarà amb la seva predilecció a continuar en els seus propòsits de fer-lo cada any més esplendorós, obtenint-se per Barcelona un renom mundial dins un caire tan simpàtic com és l'art de vestir entre la indústria i el comerç d'un país.

Joieria Buxeda

La joieria ha estat dignament representada al Saló de la Moda, i essent un article tan íntimament lligat al vestit de la dona, ha sorgit espontàniament la iniciativa de fer lluir encara més els vestits que exhibeixen els models, procurant-los joies de gran valor i de molt gust, que han arrodonit la sensació de riquesa de llur figura.

Sense fer cap injustícia podem declarar que la joieria Buxeda ha batut el rècord en l'exposició de joies de gran valor. El senyor Buxeda ha trasplantat al Saló de la Moda el seu magnífic establiment del Passeig de Gràcia, 6, muntat a l'altura de les millors joieries de París, amb mobiliari de pur estil Lluís XIV, de la més rica confecció. Les vitrines d'aquest mobiliari han estat portades al Saló de la Moda, havent-se distribuït al stand de manera molt apropiada i amb l'additament de luxoses damascos.

En aquestes vitrines hom hi veu desatcar peces de brillants de gran gust i varietat de colors, figurant-hi un llac de brillants que ha cridat molt l'atenció, un superb trio de brillants per a botons i penjoll de 65 quilats; un magnífic collar de brillants de 74 quilats, i moltes altres pedres

d'una netedat i un color com mai se n'havien vistes a Barcelona.

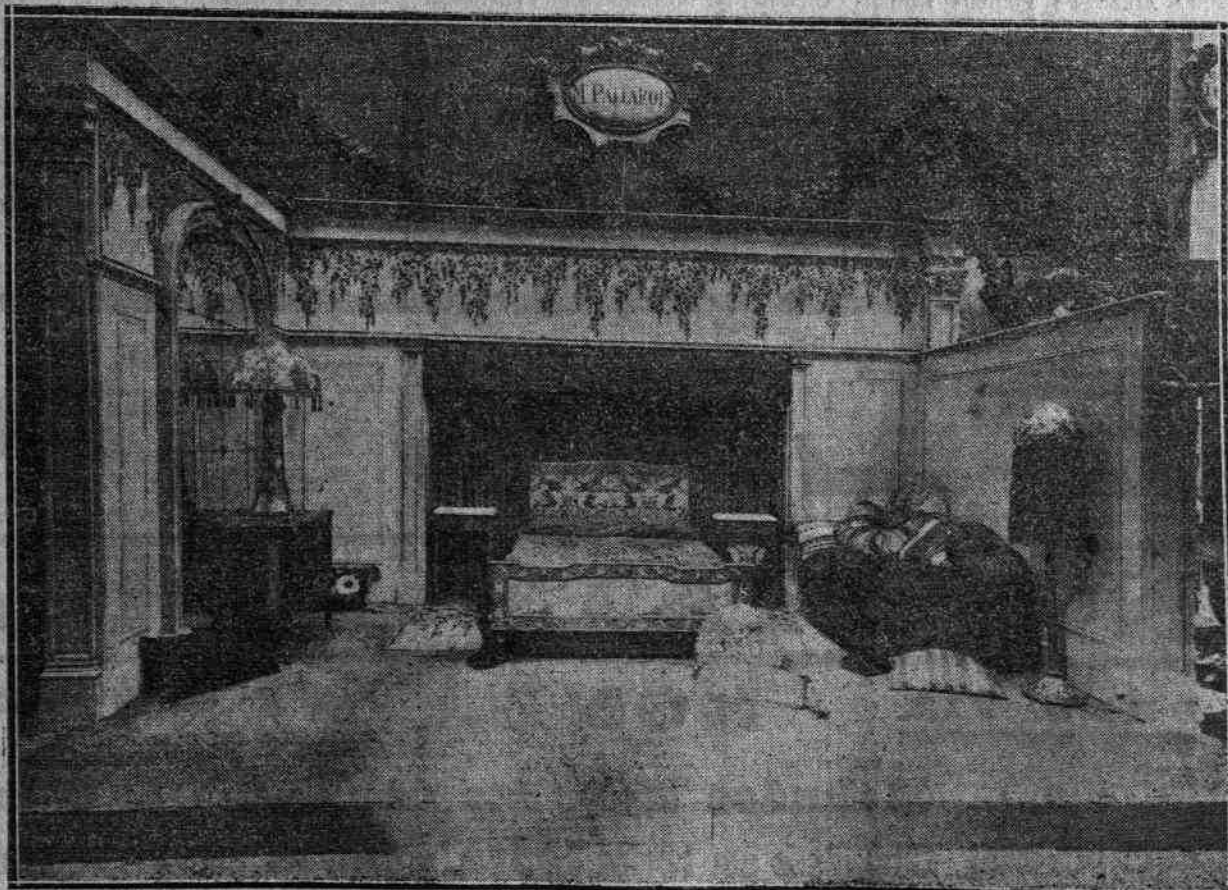
Hi ha també una veritable riquesa en perles, moneders de platí i or i de peces de novetat muntades sobre or i brillants; un assortit com cap altre d'esmeraldes i uns treballs repujats molt interessants.

Constitueix la curiositat del públic un bufet amb un assortit complet de vaixel·la de plata per a un servei de divuit coberts. És un moble nou, tan ben combinat per a la col·locació dels diversos articles de la vaixel·la, que és la darrera paraula en aquesta mena de treballs. Aquests bufets poden assortir-se des dels coberts més indispensables als més extensos, i per això pot dir-se que és un moble d'una gran elasticitat, perquè s'adapta a totes les fortunes.

També és molt digna de notar la taula amb un servei complet de tasses cisellat d'estil imperi.

I així podríem seguir enumerant molts altres articles, que, tant per llur qualitat com per l'estoc que en posseeix En Buxeda, constitueixen col·leccions dignes de figurar entre els principals establiments d'Europa.

Moltes d'aquestes joies han acompanyat dignament els vestits i han contribuït poderosament a l'èxit del Saló de la Moda. Així queda fet el millor elogi de la instal·lació del senyor Buxeda.

Habitació Renaixement
M. Pallarols

La literatura catalana a l'Estranger

Antologia d'escriptors catalans, des del Renaixement fins als nostres dies. Versió alemanya per la poetisa hamburguesa Na Maria B. de Jorkman, seguida d'un estudi crític pel seu docte espos, En Victor Bjorkman, catedràtic de la Universitat de Rostoch, Alemanya.

Després de vuit anys de silenci, motivat, sens dubte, per la confagració mundial, hem tingut la satisfacció de rebre una carta d'En Victor Bjorkman, els paràgrafs més importants de la qual per als nostres confrades en literatura catalana diuen així:

«... Mon extens treball en alemany, sobre la Literatura Catalana, està ja terminat en manuscrit, i contindrà una rica col·lecció lírica catalana, magistralment traduïda per una esposa, que alcançarà fins als nostres dies, i en la qual, etc... Serà una obra crítica i antològica completa, tant més preciosa quant que en sa classe és original i sense precedents en la llengua alemanya. Per a completarla li agraïré a vostè, molt distingit amic meu, que em trameti els resultats de la seva producció literària en els últims anys, i si des de 1914 hagués aparegut en la premsa alguna obra d'importància sobre la literatura d'aquells països, li quedaria així mateix infinitament agraït si tingués la bondat de recomanar a l'autor o a l'editor que em trameti un exemplar per a poder-me referir a ell en mon llibre...»

Per les línies que acabem d'estampar, el senyor Bjorkman i sa il·lustre esposa han ja terminat l'Antologia; llur, però com que desitgen continuar en llur obra quelcom del que les Lletres Catalanes hagin produït des de 1914 fins als nostres dies, nosaltres, que sentim veritable amor per tot el que enalteix la nostra Pàtria, sigui de qui sigui; i ben al revés d'aquells que han publicat «Antologies» catalanes, eliminant, precisament, als escriptors de més elevat estil i d'ànima catalana; nosaltres que tinguérem la constància de molts mesos i anys seguits en trametre, periòdicament, als nostres catalanòfils, totes les publicacions catalanes que anaven venint a llum, fins a l'esclatar la guerra; nosaltres, en fi, ens dirigim, mitjançant aquestes línies, a tots els escriptors catalans que desitgin figurar en tan magna obra (que es divulgarà per tot el món civilitzat) perquè ens trametin llurs produccions (Aribau, 146, segon, segona), a fi de trametre-les al docte literat alemany i bon almador de les Lletres Catalanes, En Victor Bjorkman.

Ramon MASIFERN

Els Pomells de Joventut

Aplec a l'Empordà

Primer Aplec de Pomells Empordanesos a la vila de Perelada, el diumenge dia 22 d'octubre de 1922:

Heu's aquí el programa:
A les deu del matí, solemne Ofici, a l'església parroquial, cantant-s'hi per tots els pomellistes la Missa gregoriana «Fons bonitatis», a l'ofertori «Psallite alleluia», finalitzant amb el Virolat de l'Eucologi i els Goigs de Nostra Dona de Montserrat, patrona i consellera dels Pomells de Joventut.

Com a mostra de respecte a la Casa del Senyor, totes les damiselles i nenes pomellistes, són pregades de portar caputxa blanca.

A les onze, concurs de sardanes a la plaça gran de la vila, amb premis als pomellistes que les ballin amb més gràcia i precisió.

A dos quarts d'una, dinar de germanor al Pare dels Comtes, servit per la Gran Casa de Viatgers, d'En Miquel Naval, de Figueres.

A dos quarts de dues, reunió de totes les Junes dels Pomells de Joventut.

A dos quarts de tres, festival a l'esmentat Parc, cançons populars, plàstica, rítmica, ballets populars, Teatre de la Natura, finalitzant amb l'Himne dels Pomells.

Advertiments: Els tiquets del dinar de germanor seran expedits fins el dia 15, pels tresorers de tots els Pomells.

Durant tot el dia de l'Aplec, podran ésser visitades les més interessants dependències de l'històric Palau dels Comtes.

Per a tota mena de detalls, dirigir-se al secretari de la comissió organitzadora, En Ventura Ymbert, Rambla, 31, Figueres.

La festa de Sant Feliu de Llobregat

Per al vinent diumenge, dia 15 dels corrents, els Pomells de Joventut de Sant Feliu de Llobregat Nostra Terra, Nostres Ideals, Bones Amigues i La Verge Nena, preparen solemnisssimes festes.

El programa és força atractiu i ha despertat general curiositat fins al punt de que han promès llur assistència als actes comissions de diferents indrets de la comarca.

De Vilafranca se sap que hi assistirà una nombrosa representació.

Es farà la festa de la benedicció de la bandera predicant en aquest acte el canonge de la Seu de Barcelona doctor Cardó.

La bandera, que és una obra d'art magnífica, és exposada aquests dies a la botiga Sala del carrer de la Canuda d'aquesta ciutat.

Musicals

L'ORFEO BARCELONES A LA COLONIA GUELL

El diumenge vinent, les tres seccions de l'Orfeo Barcelonès, Secció Musical de l'A. C. del districte II, que dirigeix el mestre Lluís Ferrer i la seva Secció de Cançons amb gestos que dirigeix el mestre Enric Gibert-Camins, visitaran la veïna colònia.

Al matí hi haurà ofici cantat. La secció d'homes interpretarà la missa del Santíssim Sagrament núm. 2, del M. Ribera, col·laborant-hi l'organista Figueras de Barberà.

Al sortir de l'ofici, l'Orfeo donarà un escollit concert a l'Ateneu de la Colònia cantant un enfilat de cançons populars dels mestres Pérez-Moya, Sancho Marraco, Lambert i Morera, i altres cançons, i un coral d'Otto, J. S. Bach, ultra una sardana del mestre Morera.

La Secció d'infants interpretarà les cançons de més èxit fins avui cantades. Els mestres E. Jaques-Dalcroze i Joan Llongueras omplen aquesta part del programa.

Per notícies que es tenen se sap que els simpàtics treballadors de la Colònia Gueull volen fer a l'Orfeo una franca acollida.

Els choristes dinaran a Sant Boi del Llobregat, i en diferents trens de la tarda tornaran a Barcelona.

En escaure's el quart any de la fundació del Grup Excursionista Minerva, de la Barceloneta, aquesta activa entitat ha organitzat una tanda de festes culturals en commemoració, havent fixat per al vinent disabte, a les deu de la vetlla, i a l'estatge de la Cooperativa de la Fraternitat, el primer concert coral, el qual anirà a càrrec de la Secció Coral del Foment Martinenc, que dirigeix el mestre N'Emili Gaya.

Govern civil

LA FESTA DEL PILAR

Els coronels de la guàrdia civil han visitat al governador per a invitar-lo a la festa que celebrarà el cos avui al quarter del Consell de Cent amb motiu de la festa del Pilar.

ELS PESCADORS DE BADALONA

El Patronat de pescadors de Sant Pere obsequia dimarts vespre amb un banquet al senyor Luengo com a agraïment per haver estat traslladat al ministeri de la Governació.

Assistí a la festa el governador.

EL COR

La inspecció de subsistències anuncia que d'ara endavant el carbó de cok es vendrà a sis pessetes el quintar i a sis rals l'arroba en comptes de set pessetes i set rals, respectivament.

El Museu del Teatre

A les oficines del Museu del Teatre-Palau de Belles Arts s'han reunit durant el passat mes de setembre els donatius que van a continuació:

De N'Antoni Espinques, una nova remesa de retrats d'artistes, gairebé únics i desconeguts, molts d'ells, de l'actual generació. Hi ha els de la Ristori, la Penne, els dos Marchisio, la Gall-Marie, la Virginia Ferri i altres celebritats, tots com els tenors Tamagno, Tamberlik, Mario, Verger, Roger, De Rotta, David i el baríton Ferrer i Verger.

En «Juanito», l'antic traspuat del Romea, doble llistes de «guardarropia», signades per En Fontova, Bonaplata, Iscle Soler, Gouls, Fuentes i Darogui.

D'En Joan Terrades, 22 peces de curiositats teatrals, entre elles, la reproducció cromolitogràfica de les col·leccions de personatges de «La vida» i «El ferrer de tall», dibuixades per En Tomás Padró.

D'En F. Llano Berge, un exemplar complet de «Le Moniteur de la Mode», corresponent al mes de juliol de l'any 1899, en el qual hi van quatre figurins de l'època, aquarellats per En Juli David. Ultra això, tres interessants peces autògrafes originals: «Dén los guard», monòleg de N'Edward Aulés; «Endreça de N'Utrich», proemi en vers heroic, de la tragèdia d'En Pitarra; «La Banda de Bastardía», obra, ambdues, escrites expressament per a ésser recitades pel pare polític del donant, l'actor Ermengol Gouls. Finalment, un altre autògraf d'En Pitarra, la poesia original «Neguit de Rei», llegida per l'actor En Joaquim García Parreño, la nit del dia 25 de maig de l'any 1875. Conté interessants notes marginals, autògrafes, de l'interpret. Es çò que es diu una peça històrica.

Del mestre escenògraf Salvador Alarma, un Album, en el qual hi ha 52 bocets de decoracions italianes, estilitzades a l'acer, per N'Antoni Bassol, reproduint originals d'aquest autor i de Giacomelli, Mezzetti, Maldini, Lambertini, Pradelli i altres, dels primers teatres d'Itàlia. Aquest Album havia pertangut a En Gabriel Planellas, l'any 1825.

Tres projectes de decoracions, originals de N'Alexandre Planella, que marquen una època en l'escenografia catalana.

400 apunts del natural, d'En Maurici Vilumara, inèdits.

Un altre original, d'En Maurici Vilumara, també inèdit, que constitueix una lliçó del resultat de la bateria de colors, per a pintar un teló.

Següeix la recepció de donatius al Palau de Belles Arts.

Per als nois abandonats

La Junta de Protecció a la Infància ha rebut els següents donatius per als nois abandonats que recull del carrer, i que en nom d'aquests agraeix. Són els següents:

G. P. M. (per conducte de «La Vanguardia»), 25 pessetes; Pomell de Joventut «Chor d'Or», 20; Maria Gallés de Cortina, 5; Germanes S., 100; P. B. P. (per conducte de «La Vanguardia»), 25; M. G. (per conducte del «Diario de Barcelona»), 50; E. C. (per conducte de «La Vanguardia»), 25; Esteve Camarasa, 25; J. S., 50; A. G. (per conducte de «El Correo Catalán»), 500.

La Universitat

Per R. O. s'ha concedit ascens per quinquenari als professors normals de Balears i Lleyda, En Bartomeu Simó i En Joaquim Fernández.

—El cap de la secció administrativa de Lleyda comunica la vacança de l'escola de nois d'Alguerri, la qual ha d'ésser proveïda entre opositors en expectació de destí.

—L'oficial tercer de la secretaria d'aquesta Universitat, En Lluís Calvo Sánchez, ha estat traslladat a la secretaria de l'Institut.

—L'inspector cap de Lleyda ha rebut del rector una denúncia que se li ha fet sobre el funcionament d'una escola no oficial de nois de Butselt-Montgany.

Avis:

A tots els nostres subscriptors i amics advertim que LA VEU DE CATALUNYA agraeix cordialment les indicacions que li puguin ésser fetes i les col·laboracions espontànies. No podem, però, ni retornar els originals ni mantenir correspondència sobre les suggeriments dels nostres amics i lectors, encara que vinguin inclosos a les cartes els segells per a les respostes.

Tots ells comprendran que llur propi interès ens obliga a no esmerçar el temps sinó en el servei del públic i que ens fóra materialment impossible sostenir correspondència amb cada subscriptor sobre apreciacions circumstancials de política o de conducta.

Això no vol dir, però, que no agraïm totes les indicacions que ens puguin ésser fetes amb esperit patriòtic i que no aprofitem, reconeguts, les suggerències que siguin útils o factibles.

Sindicat d'Orquestres de Girona

III FESTA DE LA SARDANA

El Sindicat d'Orquestres de les terres de Girona, autoritzat per l'ajuntament de la ciutat ducal, ha pres enguany al seu càrrec l'organització d'aquesta gala festa, per la qual cosa convoca tots els mestres de música conreadors de la nostra formosa dansa, al Certamen de sardanes que se celebrarà a Girona a les tres de la tarda del dia 4 del proxíim novembre, en el lloc que oportunament s'anunciarà.

Premis

Primer, 300 pessetes de l'Ajuntament de la ciutat, a la millor sardana per a cobla que es presenti a Concurs.

Segon, 200 pessetes del senyor governador civil de Girona a la millor sardana per a cobla, d'estil empordanès. (Exclusiu per als compositors sindicats de les comarques gironines.)

Tercer, 150 pessetes del diputat per la circumscripció En Narcís Pla i Deniel, a la millor sardana glosant un cant popular ben conegut en les nostres comarques.

Quart, 75 pessetes de diversos particulars, a la millor sardana a duo de tenores, de bon aire per a ballar.

Cinquè, 50 pessetes d'En Lleó Audouard, a la millor sardana a duo de tiples, de bon aire per a ballar.

Totes les sardanes hauran d'ésser per a cobla empordanesa dels onze instruments de consuetud, havent d'acompanyar amb la partitura, en la qual també haurà d'haver-hi reducció a piano, una plica amb els noms de l'autor, i en el sobre el nom i lema de la sardana.

El termini d'admissió acabarà el dia 28 del present mes, fent-se públic el veredict el dia 30 del mateix.

El guanyador del premi primer haurà de nomenar una Reina de la Festa, la qual escollirà algunes de les seves amigues, i totes juntes formaran la presidència d'honor que farà tramesa dels premis als guanyadors respectius.

Les sardanes premiades seran executades en l'acte de la Festa per a les millors cobles del Sindicat.

Acabat el repartiment de premis, es tocaran sardanes, les quals podran ésser ballades, i per a finalitzar, totes les cobles reunides, executaran la sardana «Arri Moreu», del gran Pep Ventura, arranjada pel mestre N'Antoni Juncà.

Formen el jurat qualificador el mestre En Josep Maria Soler, president del Sindicat d'Orquestres de les terres de Girona, En Juli Garreta, mestre, glorià de l'Empordà, i N'Antoni Juncà, llorejat músic major.

Les composicions hauran d'ésser enviades al secretari del Sindicat, En Joaquim Vidal, Abeuradors, 7, segon, d'aquesta ciutat.

De Societat

Ha estat batejada al Reial Santuari de Nostra Dona de la Bonanova, amb el nom de Maria Victòria, la filla d'En Lluís Pirretas, que fa uns dies donà a llum la seva distingida muller, donya Maria Iglésias de Pirretas.

Marxà a Madrid En Ricard Torre-Reina.

FIVE

EL CENTRO

NOVETATS PER A SENYORA

PREU FIX

RONDA SANT PERE, 5

TELÈFON 3678 A.

Rebudes totes les novetats per a la present temporada

EXCEPCIONAL: Camusses per abrics, 140 cm. a 8'50 pts. metre - Grans assortits en llaneria i sederia

Gran stok en llaneria de totes classes i gustos a preus baratissims

Expansió catalana

PORTUGAL

Amb els títols «Política peninsular», «Cal que Portugal s'acosti a Catalunya», «Els interessos dels dos pobles», el «Diário de Lisboa» publica l'entrevista que un dels seus redactors ha celebrat amb el director artístic de la revista «Seara Nova», revista de la qual ha parlat LA VEU en les darreres cròniques de Portugal.

Traduïm del «Diário de Lisboa»:

L'IDEAL IBERIC

El senyor Humbert Pelagio, director de «Seara Nova», és una de les persones que, a Portugal, s'ha interessat per una aproximació intensa luso-espanyola, i sobre tot luso-catalana. Hem canviat avui amb el senyor Pelagio algunes impressions sobre l'assumpte.

—No som els primers a tractar taxativament el tema aquest: «Crítica de l'ideal ibericista». Aquesta crítica ja la féu minuciosament l'escriptor català Joan Estelrich en una de les conferències que es donaren l'any passat a Lisboa amb motiu de l'Exposició d'art català. Què volia dir? Senzillament, que no podem enganyar-nos sobre la possibilitat i l'eficàcia d'un iberisme ideal. Volia demostrar que el problema està mal enfocant pels estadistes que se n'ocuparen, sense profundir-lo, sense assentar-lo damunt la realitat.

—No es feren les distincions essencials que calia. Parlaren d'unitat, sense considerar que en el moment actual la diplomàcia ibérica no pot passar d'intel·ligències parcials, sobre qüestions precises a fi de que vagi creant-se un sistema d'interessos que harmonitzi les ànimes desavinyades.

Es parlà d'un esperit iberic que no existeix, d'un fals «geni peninsular» que igualment no sabem en què pot consistir.

Perquè això que és cert és que la paraula «iberisme» com expressió d'una peculiaritat cultural no ens diu res. Perquè la Catalunya atén més sobre tal aspecte, a la seva llatinitat, a la seva germanor amb la Provença i amb la Itàlia; i perquè nosaltres tenim un sentit de la vida totalment oposat al d'ells, amb el nostre naturalisme i pessimisme. La unitat entre nosaltres no ha existit mai, en cap aspecte. Ni en les llengües que parlen els pobles peninsulars, ni en el sentit de la vida que posseeixen, ni en l'art que produeixen. Res que pugui justificar l'existència del «geni comú». Però això no importa.

Perquè aquesta diversitat és la causa meravellosa de la variada, enèrgica, íntima i florida vitalitat peninsular. La unitat en la trinitat és una esplèndida fórmula teològica no aplicable al nostre cas. Abandonem, doncs, tot l'iberisme místic i utòpic, per a preparar un altre iberisme limitat i realista, que tingui consistència moral i material.

L'IBERISME REALISTA

—En què consisteix aquest?

—Com digué Joan Estelrich, de qui són les darreres expressions en la conferència esmentada, consisteix en l'equilibri, no en una barreja híbrida de pensaments i de sentiments, sinó en una integració europea, universal, més útil i fecunda per a tots. Ditemos dels esperits ibèrics i dels genis peninsulars, per irreals, eixores i perillous. En el terreny cultural no existeix problema. Pel contrari, hi ha un problema de fets geogràfics, de necessitats econòmiques, de conveniències polítiques. Hi ha un problema d'estabilitat interna de la península que ha de preocupar-nos essencialment, prèviament a tot i qualsevol altre problema particular, si volem impedir que es consolidi una Iberia balcànica o marroquina, com s'ha dit.

—Quin pessimisme?

—Aquesta sí que és una qüestió secular i viva, sentida i actual, àrdua i complicada. I el problema més gran d'Iberia, el qual només admet una solució satisfactòria: la que asseguri les mútues llibertats de les nacions peninsulars, tendint o no, en segon terme, a constituir una convenció ibérica. Federalisme? No importa el títol. Si ell fos com el que definí Prat de la Ribera, afirmant-la, una fórmula d'harmonia entre el nacionalisme i l'universalisme, l'acceptem.

PORTUGAL I CATALUNYA

No considerem isoladament el problema delicadíssim de Galícia. Conve-més aviat considerar el problema galic-portuguès com un aspecte par-

cial del major problema dels problemes peninsulars.

Localitzem la nostra atenció sobre el cas fortíssim de Catalunya que lluita per la seva integral autonomia i pel renaixement de València i Mallorca.

—El problema català...

—Conve considerar-lo també com un sector del problema dels pobles peninsulars.

—Es aquí que Portugal i Catalunya tornen a retrobar-se com en 1640, agermanats pels perills, en la fraternitat d'aspiracions lliberals i patriòtiques. Es aquí que es presenta, amb caràcter de permanència constant, la necessitat essencialíssima d'una amistosa aproximació luso-catalana.

Si el problema dels pobles peninsulars es posa globalment, articulant la seva totalitat, no s'inicia ja, amb la senzill exteriorització del seu enunciat, el camí de la salvació? Tot pot unir-nos o portar-nos a la unitat als portuguesos amb els catalans. No res pot separar-nos perquè som dos pobles dotats de tals condicions geogràfiques, històriques i fins econòmiques que només resulta factible entre nosaltres sinó la intel·ligència i la fraternitat.

Insisteixo. La Geografia ens ha completat i harmonitzat, fent de nosaltres els dos majors centres peninsulars de concentració humana.

Concerts

EL PRIMER CONCERT DE L'ORQUESTRA PAU CASALS

Avui, dijous, començarà al Palau de la Música Catalana, la sèrie de concerts que prepara l'Orquestra Pau Casals, per a la present temporada de tardor. Els noms de Bach, Schubert, César Franck i Wagner que omplen el programa, demostraran a importància d'aquesta primera audició. Començarà amb el «Concert de Brandenburg», núm. 4 en sol, del gran Joan Sebastià Bach, obra de tanta bellesa com dificultats, especialment per al violí principal i les dues flautes, les quals porten el pes de l'obra, secundats per tota l'orquestra de corda. És la primera vegada que la dita orquestra executarà aquesta obra.

Ompla la segona part, la tan inspirada «Simfonia» en si menor (Inacabada), de Schubert, una de les obres predilectes del nostre públic, la qual fou ja un gran èxit per al mestre Pau Casals i la seva orquestra, quan l'executaren en la primera sèrie de concerts, havent estat demandada moltes vegades la seva repetició per molts fervents admiradors del mestre.

La novetat principal del programa, és «El caire malalt», magnífic poema simfònic de César Franck, la qual obra ha estat executada en una sola ocasió a Barcelona, fa ja molts anys, pel qual motiu la present audició podrà considerar-se gairebé com una estranya.

I acabarà el concert amb una grandiosa obra de Wagner, la tan celebrada «Bacanal de Tannhäuser», en la forma com s'executa en la nova edició de l'obra reformada pel seu autor en l'estrena a París. Conegudes les moltes beutats d'aquesta gran pàgina simfònica, no hi ha dubte que serà força interessant per al nostre públic, sentir-la a la sala de concerts, després d'haver consagrat en aquesta execució, un considerable nombre d'assais, i sota una direcció tan acreditada com la del mestre Pau Casals.

ELS AMICS DE LA MÚSICA

Fixada ja la data del concert inaugural del curs 1922-23 d'aquesta entitat, el qual serà el divendres, dia 27 del corrent, s'han començat ja a repartir entre els socis dels «Amics de la Música», les corresponents invitacions junt amb el programa general del curs. Aquest concert, al qual seguiran altres tres que se celebraran el vinent mes de novembre, serà a càrrec de la notable cantant Na Maria de la Mercè Plantada, tan admirada del nostre públic, la qual oferirà en aquest recital un selecte i important programa, el qual està compost en sa major part de primeres audicions.

Maria de la Mercè Plantada, l'exquisita intèrprete de la «Cançó», ha volgut oferir en aquesta ocasió al públic devot dels «Amics de la Música», les primícies de l'estrena a Espanya de gran nombre de cançons, entre les quals n'hi figura una bella selecció de populars franceses, hongareses, irlandeses, txecoslovàques i russes, i altres d'originals d'autors russos. Junt amb la primera audició d'aquestes cançons, Na Mercè Plantada

en cantarà també d'altres de formoses de Schubert, Schumann, César Franck i Wolff.

En el piano la secundarà En Clement Lozano, el conegut crític i mestre compositor.

Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat

Amb motiu de la benedicció de la bandera dels Pomells de Joventut de Sant Feliu de Llobregat, que tindrà lloc el vinent diumenge, dia 15, la Lliga Espiritual ha estat invitada a gendre part activa en l'organització de la festa. Arreu on bateguen els sentiments de Fe i Pàtria, la Lliga ha de manifestar la seva més fervent adhesió. Per aquest motiu, en la impossibilitat de convidar els socis d'una manera particular, la Junta Directiva, mitjançant la present, prega als socis i associades a l'assistència corporativa als actes que se celebraran a Sant Feliu de Llobregat, i d'una manera especial a la missa de Comunió general que a les vuit celebrarà a la parroquial església el reverend consiliari de la Lliga Espiritual doctor don Josep Maria Llorca, canonge; durant la missa els socis de la Lliga i els pomellistes cantaran juntament motets eucarístics.

Acabada la missa, es resarà la Visita Espiritual a la Mare de Déu de Montserrat i es cantaran els Goigs de la Patrona de Catalunya.

Per arribar a l'hora oportuna, surt un tren del baixador del Passeig de Gràcia a un quart de vuit del matí.

La Junta d'Aranzels i Valoracions

LA REPRESENTACIÓ AGRÍCOLA

Havent-se de procedir diumenge vinent a l'elecció de quatre vocals de representació agrícola per a la Junta d'Aranzels i Valoracions, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, d'acord amb la edició Agrícola Catalana-Balear, la Unió de Vinyaters i altres importants entitats de Catalunya i d'altres regins d'Espanya, recomana a totes les associacions agrícoles que votin una candidatura de la qual forma part l'ex-president de les dites entitats, senyor marquès de Camps.

Integren a més a més aquesta candidatura don Francesc Bernad Paragás, don Elies Montoya i don Anselm Rodríguez de Rivas, en representació, respectivament, dels interessos agraris d'Aragó, Castella i Andalusia.

Cada entitat té dret a votar tres candidats.

Arxius, Museus i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert de les onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata. Plaça del Rel.

Especial de Mineralogia, Petrografia, Paleontologia i Conquillologia, de la Societat de Ciències Naturals «Club Muntanyenc», Princesa, 14, primer. — Obert d'onze a una i de cinc a set.

Arquitectura: Escola d'Arquitectura. — Segon pis de la Universitat, a onze de la vetlla.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

Artístic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí a la una de la tarda, i de les tres fins a posta de sol: Palau Reial del Parc.

Municipal: Obert de les deu del matí a la una de la tarda i de les quatre a les set de la tarda: Casa de la Ciutat.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol. — Plaça Real, número 10.

Especial de Patologia Vegetal del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a set, també es pot visitar els dies festius.

Del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a sis del a tarda, els diumenges.

De la Catedral: Plaça de la Catedral.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comtes de Barcelona.

De Protocol: Notariat, 4.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

EDITORIAL PEDAGÒGICA

OBRES PER A LES ESCOLES PRIMÀRIES DE CATALUNYA

Infants i flors. llibre poesies per a infants.	Preu	1	pesset
Cartipàs català, per Pau Romeva amb dibuixos d'En Josep Obiols, sèrie de 5 exemplars	»	1'25	»
Notes biogràfiques i crítiques d'En Manuel Milà i Fontanals, per N'Antoni Rubió i Lluch.	»	1'50	»
Vida abreujada del Beat Ramon Llull, per Mossèn Llorenç Riber	»	1'50	»
Francesc Pi i Margall, per Josep Roca i Roca.	»	1'50	»
Gramàtica Catalana, per Pompeu Fabra.	»	2	»
Aritmètica i Geometria, per En Josep Gali i Fabra	»	2'25	»
Geografia de Catalunya, per Pere Blasi	»	3	»
Mapa terres de llengua catalana, tela.	»	20	»
» » » paper.	»	12	»
» esquemàtic de Catalunya	»	0'10	»
Questionari sobre Història de Catalunya per a servir de guia en els concursos nacionals de la Protectora, primer i segon grau	»	0'50	»
Tercer grau	»	0'75	»
Manual d'Història Crítica de Literatura Catalana Moderna	»	5	»
Mapa de Catalunya, tela.	»	20	»
» » paper.	»	12	»
Sèrie de Mapes esquemàtics.	»	0'60	»
Història de Catalunya, per F. Valls i Taberner i F. Soldevila.	»	3	»
Sil·labari Català, per Pau Romeva.	»	2	»

Pròximament es posarà a la venda la Biografia d'En Pau Claris, per N'Antoni Rovira i Virgili, i el segon volum de la Història de Catalunya, de F. Valls Taberner i Ferran Soldevila

Totes aquestes obres es troben de venda en les principals llibreries de Catalunya i en les oficines socials, ARCS, 1, pral.—Telèfon 5199 A

Centre Excursionista de Catalunya (Carrer del Paradís). — Oberta de sis de la tarda a dos quarts de nou del vespre.

Provincial Universitària. — Oberta de dos quarts de deu del matí a dos quarts de dues de la tarda: Edifici de la Universitat.

Biblioteca del Consell de Pedagogia. — Urgell, 187. — Oberta, de 10 a 1 del matí, i de 4 a 7 de la tarda. Els diumenges, de 11 a 1 del matí. Aquesta Biblioteca és circular.

Episcopal: Palau Episcopal. D'onze a una del matí.

D'espectacles

Demà debutarà al Teatre Nou el baríton Rosend Franco, que, segons les persones que han sentit el novell cantant, serà una futura glòria de l'art líric. El senyor Franco, que brinda les primícies del seu art a Barcelona amb la popular obra «La Alsaciana».

A la nit es reposarà en el cartell d'aquest teatre l'obra del malaguanyat mestre Usandizaga «Las Golondrinas», la qual obra serà cantada pel gran baríton Ortiz de Zarate i que ha constituït sempre un dels seus més grans triomfs.

Espectacles

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A. — Avui, tarda, a les cinc: Inauguració dels Espectacles per a infants. Estrena de la meravellosa rondalla en tres actes i set quarts, d'En Josep M. Folch i Torres.

EL PRÍncep BLANC

Quadro I: Bellamor i el Príncep Blanc. — II: L'ençis. — III: El secret del desencís. — IV: Les tres flors de baladre. — V: El pacte de la pinteta d'or. — VI: Paraula de Rei. — VII: El desencís. — Decorat nou, magnífics vestits. Presentació insuperable. Preus populars.

Nit, primera de les vetllades de la lluita entitat TERTULIA CATALANISTA.

PALMES I LLORERS

PER TU PLORU, MERCENETA

Demà, divendres, tarda, a les cinc: Inauguració de les Matinées populars: Butaques, a una pesseta i a 0'65. Tres exits, tres: EL MENUT DEL SAC, de

En Folch i Torres, magistral interpretació de la Morera, En Montero i la nena Coscolla. CANO DE TAVERNA, d'En Sagarra, i PER TU PLORU, MERCENETA, couplets, sardanes, etc. Nit: PALMES I LLORERS i PER TU PLORU, MERCENETA.

Dissabte, tarda: la magnífica comèdia d'En Frederic Soler, anys ha no representada, LES JOIES DE LA ROSER. — Diumenge, tres esplèndids programes: Tarda, a les tres: LA XINEL·LA PRECIOSA (preus populars); a dos quarts de sis i nit, a les deu: PALMES I LLORERS i PER TU PLORU, MERCENETA. — Es despatxa a Comptaduria.

TIVOLI LIRIC CATALA

Direcció: JOSEP BERGES

Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc: Primera representació en tarda de dia feiner, de la grandiosa obra del mestre Morera, l'èxit més gran del Teatre Líric Català.

DON JOAN DE SERRALLONGA

pel senyor Massanès, senyora Molins i senyor Vendrell. Nit, a tres quarts de deu:

DON JOAN DE SERRALLONGA

pel senyor Sagi-Barba, senyora Bugatto i senyor Quer. — Demà, tarda, a preus populars: Seient de patí, 2 pessetes; general, 50 cèntims: UN CASAMENT ENREDAT, L'ALEGRIA QUE PASSA I LA REINA VELLA.

Nit, Per a donar descans als cantants de la grandiosa obra del mestre Morera, DON JOAN DE SERRALLONGA, es posarà en escena un magnífic programa Rusífol-Guimera, Morera, format per les obres L'ALEGRIA QUE PASSA, LA REINA VELLA I LA BALDIRONA.

Diumenge, tarda: DON JOAN DE SERRALLONGA, pels senyors Sagi-Barba, senyora Bugatto i senyor Vendrell. Nit: DON JOAN DE SERRALLONGA. — Es despatxa a Comptaduria.

Nota: En aquest teatre no hi ha re-venedors.

Teatre de Novetats Circ Equestre

Grandiosa Companyia de Mr. Ventura Gannau. — Avui, dijous: Diada de Nostra Dona del Pilar i Festa de la Raça. Tarda, a dos quarts de cinc: Matinés infantil, i nit, a tres quarts de deu: Gran Moda.

4 interessants debuts, 4

ELS TRES TOROS BRAUS
presentats per don Artur Manzano
LES TRES JUPITER, barristes còmics. La famosa **TROUPE ARABE**, Hedjar Felsoul, composta de 8 formidables saltadors.

EL MISTERIOS ORIENTUS

Segueixen els èxits dels nous i aplaudits **TRIO KORUNAS**, **TOGU HATA**, **MISS EMMY**, **MALVY BROS**, **TROUPE ASTHONS**, **FRERES CHOLLOT**, i els molt divertits pallassos **POMPOFF**, **THEY**, i **EMIL**. — Demà, divendres, nit: Segona sortida del **MISTERIOS ORIENTUS**. — Es despatxa a Compaduria, per a demà, divendres, dissabte, diumenge i dilluns.

ELDORADO

Companyia de sarsuela
ORTAS : LEONIS : GALLEGO
Avui, dijous: Extraordinàries funcions: Tarda, a les cinc: Nit, a les deu. Formosos programes: El divertit entremès **LA NINA DE LAS PLANCHAS**, i l'extraordinariament aplaudit sainet en dos actes, dividit en quatre quadros, original de Carles Antich i Alfred Trigueros, música dels mestres Calleja i Estremera **EL CONDE DE LAVAPIES O NO HAY FUERZA CONTRA LA ASTUCIA**. — Aviat: Reestrena de la preciosa sarsuela en un acte, de González del Castillo, **SANGRE Y ARENA**, basada en la famosa novel·la del mateix títol, original de l'insigne literat VICENS BLASCO IBANEZ.

TEATRE NOU

Companyia d'opereta
VICTORIA PINEDO
LLUIS BALLESTER
Avui, dijous, tarda, a les cinc: **EL ASSOMBRO DE DAMASCO**, xardorós èxit de Victòria Pinedo i Ortiz de Zarate, i **LOS CADETES DE LA REINA**, creació de Carme Peris i Ortiz de Zarate, que estrenà aquesta obra a Barcelona. A les deu de la nit, **LA DUQUESA DEL TABARIN**, estupend èxit d'aquesta companyia i del tenor senyor Montchello. — Demà, divendres, a les cinc de la tarda: Debut del bariton barceloní ROSEND FRANCO, amb **LA ALSACIANA**. Nit, a les deu: Reposició de **LAS GOLONDRINAS**, per Ortiz de Zarate.

TEATRE COMIC

Avui, dijous. Grans funcions dedicades a la colònia aragonesa de Barcelona. Tarda, a dos quarts de cinc: El drama en set actes, **LA PORTERA DE LA FABRICA**. Butaca amb entra-

da, una peseta. General, 0'40. Nit, a dos quarts de deu: El drama en cinc actes, **LA MUJER AMANTE O EL MAYOR DE LOS CRIMENES**, i l'entremès de costums baturres, **CAMINICO A LA JUEENTE**.

Teatre Victòria

Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc: En vermut popular, **GIGANTES I CABEZUDOS**, **LA MOZA DE MULAS** i **LA VERBENA DE LA PALOMA**. Nit, a un quart d'onze: **EXITAS**, **LA CONDESA DE MONTMARTRE**. — En preparació, la revista **PIM - PAM - PUM**.

APOLO PALACE (Teatre Apolo)

Gran companyia de sarsuela
VALLEJO - VIDAL - ESPEITIA
Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc, i nit, a les deu: Butaca, 2'50 pessetes. L'èxit més sorollós de la temporada.
LA GATA MAULA
Demà, divendres, tarda, a dos quarts de cinc: Butaca, 1'25 pessetes. Primer: **EL NIDO DEL PRINCIPAL**; segon: **EL PAJARO AZUL**. Nit, a les deu: Butaca, 2'50 pessetes. L'obra més aplaudida i celebrada.
LA GATA MAULA

Gran Teatre Espanyol

Telèfon 1242 A. — Companyia de VODEVIL I GRANS ESPECTACLES dirigida pel popular primer actor **PEP SANTPERE**, de la qual forma part la primera actriu **ASSUMPCIO CASALS**.
Avui, dijous, 12 d'octubre. A les cinc de la tarda: A riure! Encisador vermut popular. Entrada i butaca, una peseta. El divertit vodevil en tres actes, adaptació catalana de Lluís Capdevila.
LA RECTORIA
Nit, a les deu: Vuitena representació de l'èxit creixent, del vodevil francès, en tres actes, de Gerbido i Armand, premiat a París, i que obtingué un gran triomf, representant-se una infinitat de nits consecutives, adaptat a l'escena catalana per Batllori Picafort.
UN GALL QUE NO CANTA
Demà, divendres, tarda, vermut popular. **BAIXANT DE LA FONT DEL GAT**. Nit, i cada nit **UN GALL QUE NO CANTA**. Cada dia agrada més.
Pròximament, estrena de la humorada en tres quadros, de J. M. **PINYAK** contra **MAX-THEGOTH** o **EN PEPET** contra **EN PEPITO**.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia
Güell - Tudela - Asquerino - Cortes

Avui, dijous, tarda, a les cinc: **MATINEE DE MODA POPULAR**. **BUTACA PLATEA** amb **ENTRADA**, UNA **PESETA**. Nit, a les deu: **MODA SELECTA POPULAR**. **BUTACA PLATEA** amb **ENTRADA**, DUES **PESETES**. El grandíssim èxit artístic en tres actes.

Los baños de Sol

Demà, divendres, tarda, a les cinc: **MATINEE POPULAR**. **LA NOCHE DE LA VERBENA** i **LO PASADO O CONCLUIDO O GUARDADO**. Nit, a les deu: **POPULAR**. Reposició de la comèdia en tres actes, d'Emili Mario (fill).

El Libre Cambio

Es despatxa a Comptaduria. — Telèfon 4134 A.

TEATRE GOYA

Companyia MORANO
Avui, dijous, tarda, a les cinc: **MATINEE A PREUS ECONOMICS**. Butaca, 3 pessetes. L'obra de gran èxit, **EL UNICO SENOR**. Nit, no hi ha funció, per celebrar un festival el Centre Aragones. — Demà, divendres, nit, gran esdeveniment. Reposició de **EL NEGOCIO ES EL NEGOCIO**. Portentosa creació d'En Morano. — Aviat, estrena de **EL HONOR DE LOS DEMAS**.

Teatre de la Comedia

Companyia catalana
CLARAMUNT - ADRIA
Avui, dijous, dia 12 d'octubre. A tres quarts de deu de la nit. Primer: **AMOR TELEFONIC**; segon:

Les joies de la Roser

Dissabte, nit, **MAL PARE**.

PALACE CINE

Gran saló de moda
Aristocràtiques sessions. Ultims dies de la monumental novel·la cinematogràfica,
ELS QUATRE GENETS DE L'APOCALIPSI
Adaptació de l'obra cim del geni espanyol VICENS BLASCO IBANEZ. A la sessió de la tarda, es projectaran, demés, el formós film creació de Glody Waltan, **LA NENA PRODIGI**, i la divertidíssima comèdia **CONSULTORI GALANT**. — Demà divendres, grans sessions, en homenatge a En Blasco Ibañez, modest tribut d'admiraçió a l'insigne literat, glòria de les lletres castellanes. — Diumenge vinent, **ULTIMES PROJECCIONS DE ELS QUATRE GENETS DE L'APOCALIPSI**. Matí, d'onze a una. Tarda, a les quatre i a les sis. Nit, a les deu. — Aviat, estrena del formós film editat per La Firs Nacional Circuit, **MULLES MENYS PREDA**.

Gran interpretació de Mildred Harris, l'esposa divorciada del famós Charlot.

Diorama

Programa per a avui: «Els tres mosqueters», capítol setè; «El lleit engany», «El senyor gegant», «El cedre reial». — Demà, noves estrenes, entre elles, «Pecadora sense culpa», «La masia del corb». — La vinent setmana, el grandíssim èxit, «S. M. l'americà», per Douglas Fairbanks.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda
Notable sextet JORDA-MOLTO. — Avui, dijous, grandíssim èxit del Programa Ajuria, «No sempre triomfa l'amor», preciosa joia d'art per la gran artista Dorothy Dalton; «Testament curiós», per la formosíssima Vivian Martin; «Per l'amor d'un fill», últim dia, art, luxe i riquesa; «Per casar-se amb Liliàn», còmica, de gran broma. — Demà, divendres, a petició de nombrosos admiradors de Charles Ray, represa de «Manteguilla». — Dissabte, nit, grandíssim esdeveniment, estrena de la primera jornada «El noi», per Charlot, l'obra de més èxit mundial, l'exclusiva que s'ha pagat més a tots els països del món. — Aviat, l'obra mestra de Douglas Fairbanks, «Els tres mosqueters». Avis: Avui, a la sessió de la tarda, «El noi», de Charlot, obsequiarà a totes les criatures amb una original joia.

SALONS

Catalunya Kursaal

DISSABTE
EL NOI
per
CHARLOT

La pel·lícula que ha batut el record mundial de la cinematografia

CHARLOT

en

EL NOI

Kursaal Catalunya

Palau de la Música Catalana

ORQUESTRA PAU CASALS

Avui, dijous, **PRIMER CONCERT**,

a tres quarts de deu del vespre. Programa: J. S. BACH, «Concert de Branderburg», núm. 4 (per a violí, flauta i orquestra de corda). — SCHUBERT, «Simfonia en si menor» (inacabada). — C. FRANCK, «El caçal re maleit», poema simfònic. — R. WAGNER, «Bacanal de Tannhauser». Localitats a taquilla.

Frontó Principal Palace

Avui, dijous, tarda, a dos quarts de cinc, dos grans partits a cistella. Nit, a un quart d'onze, dos grandiosos partits a cistella. **MAZO** i **ICHAZO** contra **SANTI** i **MARTIN**.

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Unió Esportiva de Sans-Barcelona, camp Unió Esportiva; Avenc de l'Esport-Espanyol, camp Avenc Europa; Sabadell camp Europa; Espanya-Atlètic Sabadell, camp Espanya; Marti-nenc-Terrassa, camp Marti-nenc; Júpiter-Badalona, camp Júpiter. Per entrades i localitats per aquests partits, al camp de joc el dia del partit, des de les nou del matí.

Boxa Iris-Park

Avui, dijous, **TORNEIG PES PLOMA**, 4 eliminatòries entre Fabregat, Vonna, Camarasa, Marcos, Martucci, Gironès, Renau i Montero. Cinquè, gran combat, entre

A. SIMETH, campió suís, i **A. VILLAR**

General, DUES PESSETES

EDEN CONCERT

Asalto, 12. Colossal èxit de les GERMANES MARY-CHELO, PRIMEVERE, GERMANES GARAY, i altres importants números. Aviat, INAUGURACIO de TABARIN AMERICA.

DIVERSIONS PARTICULARS

Tertúlia Catalanista

TEATRE CATALA ROMEA

Avui, dijous, nit, a les deu. Primera d'abonament en aquesta temporada, d'aquesta benemèrita entitat.

PALMES I LLORERS (P. Crehuet)

PER TU PLORE MERCENETA...

(J. Buigas)

Es despatxen vals a la Sornbrereria Gili, Hospital, 16. Reiloteria Mullor, Devallada de la Presó 8, i a l'Administració del Teatre.

Serveis de la Companyia Trasatlàntica

LINEAS A ANTILLES, MEXIC, NOVA YORK I COSTAFIRME
El vapor
MONTSERRAT
sortirà el dia 25 d'octubre de Barcelona, el 26 de València, el 28 de Màlaga i el 30 de Cadix, cap a Nova York, Havana i Veracruz.
El vapor
ALFONSO XII
sortirà el dia 17 d'octubre de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de Coruña, cap a Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge cap a Costafirme i Pacific amb trasbord a Havana.
El vapor
BUENOS AIRES
sortirà el dia 10 d'octubre de Barcelona, el dia 11 de València, el 13 de Màlaga i el 15 de Cadix cap a les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, Colón, Sabanailla, Curaçao, Puerto Cabello i La Guayra. S'admet càrrega i passatge amb trasbord cap a Veracruz.
El vapor
LINEA DE BUENOS AIRES
REINA VICTORIA EUGENIA
sortirà el dia 4 de novembre de Barcelona, el 5 de Màlaga i el 7 de Cadix cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.
El vapor
LINEA DE FILIPINES
ISLA DE PANAY
sortirà de Cadix el dia 16 d'octubre, de Cartagena el 17, de València el 18 i el 21 de Barcelona cap a Port-Saïd, Colombo, Singapur i Manila, admetent passatge i càrrega per als dits ports i per a altres punts per als quals hi hagi establerts serveis regulars dels ports d'escala abans indicats.
El vapor
LINEA DE FERNANDO POO
SAN CARLOS
sortirà el dia 15 d'octubre de Barcelona, el 16 de València, el 17 d'Alacant i Cartagena, i el 20 de Cadix cap a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, altres escales intermèdies i Fernando Poo.
A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York i ports del Cantàbric a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides dels quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.
Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers als quals la Companyia dona allotjament i tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors tenen Telègrafia sense fils.

EXPEDICIÓ COMERCIAL

El vapor «REINA MARIA CRISTINA» sortirà el dia 15 d'octubre de Bilbao; el 16 de Santander; el 17 de Gijón; el 18 de Coruña i el 19 de Vigo, cap a l'Havana i Nova York, admetent càrrega i passatgers.

Cases barates

Uns 600.000 pams terrenys de gran preu, propi per a edificar a l'Hospitalet de Llobregat, a 5 minuts de la carretera de Barcelona, immediat al F.C. de via estreta, situat entre la fàbrica dels senyors Busquets Germans, l'accedia de regadiu del Moll i carrer de Manso. Es venen en conjunt a 30 cèntims el pam. Tracte directe. Ofertes per escrit a apartat de Correus, 776. — Barcelona.

Panyos

J. Mir Vives, S. A. Ronda de Sant Pere, 15. Rebudes les novetats per a la temporada d'hivern. Gran assortit de Meltons, Xevlots, Estams, Gabardines, Beilardines, Chesters, gèneres per a Gayany, articles blaus i negres: Camusos i gèneres per a vestits jaquetes. Vendes major i detall. Retalls els dilluns divendres.

Reconstituent

el més energic dels reconstituents és el **VI DE BAYARD**
PEPTONA FOSFATADA que torna a totes les persones debils la Força i la Salut, Dipòsit en totes les farmàcies, Coling, & C. París.

Professor de piano i solfège

s'ofereix: Consell de Cent, 391

Correspondència

Tenim a disposició del públic un servei especial de

CASILLES

1

Llista particular

per a rebre la correspondència
Servei ràpid i esmerat

EMPRESA IDEAL D'INFORMACIO

Rbla. Flors, 16, baixos

Telèfon 4.863-A.

ELECTROMOTORS I DINAMOS

especialitat en les de

ELECTROQUIMICA

Bobinats - Instal·lacions

Reparacions

Magninaria Eléctrica, S. A.

(Antics tallers Balcells)

Corts Catalanes, 416. T. 556 H.

XINXES

Un flascó patentat d'AKANTROL, les exterminis per sempre. Únic producte que es ven a prova. — Dr. Dou, 14, ent. De venda: Bands i Soler, V. Ferrer, Monegal, Dalmat i Oliveres, Vidal Ribas, Uriach Viladot, El Siglo i principals drogueries. Diploma d'Honor l'Exposició d'Hygiene.

ROBES

a plaços, sense fiador, a deu rals setmanals. — Raó Bon-succés, 2. Quicse de brodats.

ASSOCIACIO DE DEFENSA dels assegurats de la

NEW-YORK LIFE

INSURANCE COMPANY

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18